ΑΛΕΞΑΝΔ. ΔΕΛΤΑ

# ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΘΡΥΛΟΙ

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

PRINTED IN GREECE

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ Σ. ΔΕΛΤΑ

# ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΘΡΥΛΟΙ

[ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ]

PRINTED IN GREECE

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ—ΑΘΗΝΑΙ

Digitized by the Internet Archive
in 2026

https://archive.org/details/myooikaiopya0000vari

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ Σ. ΔΕΛΤΑ

# ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΘΡΥΛΟΙ

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ—ΑΘΗΝΑΙ

## ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

## ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

### ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΕΛΤΑ

***Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου.*** — *Δύο τόμοι, κοσμούμενοι μὲ 18 εἰκόνας καὶ 1 χάρτη τοῦ κ. Δ. Κωνσταντινίδη.*

***Παραμύθι χωρὶς ὄνομα.*** — *Περιέχον εἴκοσι τερπνότατα ἀναγνώσματα μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Δ. Κωνσταντινίδη.*

***Γιὰ τὴν Πατρίδα.*** — *Διήγημα ἱστορικὸ μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Ν. Λύτρα.*

***Παραμύθια καὶ ἄλλα.*** — *Μικρὰ διηγήματα ἀπὸ τοὺς πολέμους 1912-1913 διὰ παιδιά.*

***Τὰ ἀναγνωστικά μας.***

***Στοχασμοὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας.***

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ


Ὁ Ὄλυμπος . . . . . Σελ. 1
Τὸ δῶρο τοῦ Δία . . . . . » 13
Ὁ κατακλυσμὸς . . . . . » 21
Ὁ Προμηθεὺς . . . . . » 28
Ἡ Περσεφόνη . . . . . » 34
Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Δάφνη . . . . . » 45
Ὁ Μαρσύας . . . . . » 52
Ὁ Φαέθων . . . . . » 57
Ὁ Ὑάκινθος . . . . . » 61
Ἡ Ἰὼ καὶ ὁ Ἄργος . . . . . » 64
Ὁ Πὰν καὶ ἡ Σῦριγξ . . . . . » 70
Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος . . . . . » 74
Ἡ Ἀράχνη . . . . . » 80
Ὁ Ὀρφεὺς καὶ ἡ Εὐρυδίκη . . . . . » 86
Ὁ Ἀσκληπιὸς . . . . . » 95
Ἡ Νιόβη . . . . . » 108
Ἡ Ἀταλάντη . . . . . » 122
Ὁ Μελέαγρος . . . . . » 135
Ὁ Ἰάσων καὶ ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία . . . . » 158

ΘΡΥΛΟΙ

Ὁ Βασιλιὰς ὁ Μίδας . . . . . » 197
Ὁ Ἀρίων . . . . . » 214

# ΕΙΚΟΝΕΣ

Σελ.

— Ὁ Ἥφαιστος μαυρισμένος, κουρασμένος, καὶ στὰ χέρια του βαστοῦσε ἕνα ἄγαλμα . . . . . 14

— Φρίκη γεμάτη, ἔκρυψε ἡ Πανδώρα τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της, μὰ ἔξαφνα λαφρὺ χτύπημα τὴ σάστισε . . 19

— Ἔξαφνα τ᾽ ἄλογα ἀφρίζοντας ὠρθώθηκαν ἐμπρὸς σ᾽ ἕνα βράχο . . . . . 37

— Πήδησε στὸ ἅρμα, ἅρπαξε τὰ γκέμια καὶ μαστίγωσε τ᾽ ἄλογα . . . . . 58

— Ὁ Ἄργος κάθισε πλάϊ του, τὰ ἑκατό του μάτια ὀρθάνοιχτα καὶ χαρούμενα κύταζαν μὲ λαχτάρα τὸν Ἑρμῆ 67

— Βγῆκαν ἀπὸ τὸ δάσος κ᾽ ἐκεῖ βρέθηκε ἡ Σῦριγξ ἐμπρὸς σ᾽ ἕνα ποτάμι . . . . . 72

— «Τὰ βλέπεις;», τοῦ εἶπε, «αὐτὰ θὰ μᾶς πᾶνε πίσω στὴν πατρίδα» . . . . . 76

— «Στάσου, μὴ φεύγεις!», φώναξε ὁ Ὀρφεὺς . . . . . 93

# Ο ΟΛΥΜΠΟΣ

ΙΣΩΣ ν' ἀκούσατε καμιὰ φορὰ γιὰ τὸν Ὄλυμπο.

Εἶναι βουνὸ στὴ Μακεδονία, μεγάλο καὶ ἐπιβλητικὸ καὶ ἡ χιονισμένη κορυφή του ὑψώνεται περήφανα ψηλότερα ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα βουνά. Ἐκεῖ, ἐπάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα, ἀόρατη, φαντάζουνταν οἱ ἀρχαῖοι τὴν κατοικία τῶν θεῶν των.

Ἔλεγαν πὼς ἦταν τόπος ὡραιότατος, ὅπου χειμῶνας δὲν πατοῦσε, ὅπου δέντρα καὶ λουλούδια μεγάλωναν στὸ φῶς τοῦ ἥλιου καὶ ποτὲ δὲν μαραίνουνταν, ὅπου πεταλοῦδες πο-

λύχρωμες φτερούγιζαν γύρω στ' ἄνθη, ὅπου πουλιὰ κελαϊδοῦσαν ἐλεύθερα μέρα καὶ νύχτα.

Ἐκεῖ πέρα ζοῦσαν οἱ θεοί τους, ἀθάνατοι καὶ ἀγέραστοι.

Γιὰ πολλὰ χρόνια ὅμως δὲν εἶχε δεῖ ἡσυχία ὁ Ὄλυμπος. Οἱ θεοὶ μάλωναν ἀναμεταξύ τους γιὰ τὸν θρόνο καὶ πολεμοῦσαν αἰῶνες καὶ πάλι αἰῶνες, ποιὸς νὰ καταστρέψει τὸν ἄλλο καὶ νὰ πάρει τὴ δύναμη στὰ χέρια του.

Στὴν ἀρχὴ δυνατώτεροι ἦσαν ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ, μὰ σὰν μεγάλωσε ὁ γιός τους, ὁ Κρόνος, ἐπαναστάτησε ἐναντίον των, τοὺς νίκησε, καὶ ἔτσι ἡσύχασε γιὰ λίγους αἰῶνες ὁ κόσμος.

Μὰ δὲν βάσταξε αὐτὴ ἡ εὐτυχία.

Γιὰ νὰ ἀσφαλίσει τὸ μέλλον του ὁ Κρόνος, θέλησε νὰ τοῦ προφητέψει ἡ μητέρα του καὶ νὰ μάθει τί τὸν περίμενε.

Ἡ Γῆ τοῦ ἔδωσε φοβερὴ ἀπάντηση :

— «Ὅ,τι μᾶς ἔκανες, θὰ σοῦ γίνει· δικό σου παιδὶ θὰ σὲ χαλάσει!».

Τρόμαξε ὁ Κρόνος καὶ ἀπὸ τότε ἔγινε δύσπιστος καὶ κακός.

Κάθε φορὰ ποὺ γεννιοῦνταν ἕνα παιδί του, γύρευε νὰ τὸ σκοτώσει· ἦταν ὅμως ἀθάνατο καί, γιὰ νὰ τὸ ξεφορτωθεῖ, μόνο τρόπο βρῆκε νὰ τὸ καταπίνει. Ἔτσι κατάπιε κατὰ σειρὰ τὴν Ἑστία, τὴ Δήμητρα, τὴν Ἥρα, τὸν Πλούτωνα, καὶ τὸν Ποσειδῶνα.

Ὅταν ὅμως γεννήθηκε ὁ Ζεύς, ἡ Ρέα, ἡ μητέρα του, τὸν λυπήθηκε. Φάσκιωσε μιὰ πέτρα, τὴν ἔδωσε τοῦ Κρόνου νὰ τὴν καταπιεῖ, καὶ τὸν Δία ἔστειλε καὶ τὸν ἔκρυψε σὲ μιὰ σπηλιὰ τῆς Κρήτης, τὴ Δίκτη.

Ἐκεῖ τὸν φύλαγαν οἱ Κουρῆτες, κάτι γίγαντες ὁπλοφόροι, καὶ ὅταν φώναζε τὸ μωρό, χτυποῦσαν τὰ σπαθιά τους στὶς ἀσπίδες, γιὰ νὰ σκεπάσουν τὶς φωνές του, μὴν τὸ ἀκούσει ὁ Κρόνος. Νύμφες τὸν ἀνάτρεφαν καὶ τὸν φρόντιζαν γιὰ χρόνια, ὥς ποὺ μεγάλωσε, δυνάμωσε καὶ ἀνεβαίνοντας στὸν Ὄλυμπο ἔδιωξε τὸν πατέρα του.

Ὁ Κρόνος τόσο εὔκολα δὲν παραδέχουνταν τὴν ἧττα του. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Ζεὺς τοῦ εἶχε πάρει τὸν θρόνο του, ὅτι τὸν εἶχε ἀναγ-

κάσει νὰ ξαναβγάλει στὸ φῶς ὅλα τ᾽ ἀδέλφια του (μαζὶ καὶ τὴν πέτρα, ποὺ ἔπεσε στοὺς Δελφούς, ὅπου οἱ ἄνθρωποι τὴν λάτρευαν, ὡς τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐξαφανίστηκε), μὰ ὁ Κρόνος ἔμενε ἀκόμα δυνατός, καὶ μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς του, τοὺς Τιτᾶνες καὶ τοὺς Γίγαντες, ὥρμησε ἀπάνω στὸν Ὄλυμπο. Τόσο δυνατοὶ ἦσαν, ποὺ ἔστησαν τὸ Πήλιο ἀπάνω στὴν Ὄσσα καὶ θέλησαν ἔτσι νὰ φτάσουν τὸν Ὄλυμπο. Κόντεψε τότε νὰ νικηθεῖ ὁ Ζεύς· μὰ τρεῖς πιστοί του γίγαντες, οἱ Κύκλωπες, τοῦ ἔφτιασαν τὸν κεραυνό, καὶ μ᾽ αὐτὸν κατάφερε νὰ συντρίψει τοὺς ἐχθρούς του καὶ νὰ τοὺς κλείσει στὰ Τάρταρα, ὅπου τοὺς φύλαγαν οἱ Ἑκατόχειρες.

Κ᾽ ἔτσι ἔμεινε νικητὴς ὁ Ζεύς.

Σ᾽ ὅλα του τ᾽ ἀδέλφια ἔδωσε ἀπ᾽ ἕνα βασίλειο. Στὸν Ποσειδῶνα ἔδωσε τὴ θάλασσα, τὸν Ἅδη μὲ τὶς ψυχὲς στὸν Πλούτωνα, στὴ Δήμητρα τὴ γῆ τὴ σιτοφόρα μὲ τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια της, καὶ στὴν Ἑστία τὴ φωτιά, ποὺ ζεσταίνει τὸν ἄνθρωπο καὶ δίνει χαρὰ στὰ

σπίτια. Γιὰ τὸν ἑαυτό του κράτησε τὸν οὐρανό, πῆρε τὴν Ἥρα γυναῖκα του καὶ ἔγινε βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἀπὸ τότε βασίλευε σχετικὴ ἠρεμία στὸν Ὄλυμπο· σχετικὴ βέβαια πάντα, γιατὶ καὶ οἱ θεοὶ εἶχαν τὶς καθημερινές τους στενοχώριες καὶ συγχύσεις, σὰν ὅλους μας.

Ἔτσι μιὰ μέρα ὅταν γεννήθηκε ἕνα παιδὶ τῆς Ἥρας καμπούρικο καὶ ἄσχημο, τόσο θύμωσε ὁ Ζεύς, ποὺ τὸ ἅρπαξε ἀπὸ τὸ πόδι καὶ τὸ πέταξε κάτω ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο. Γιὰ μέρες ταξίδευε τὸ μωρὸ στὸν ἀέρα, ὡς ποὺ ἐπὶ τέλους ἔπεσε σ' ἕνα νησί, τὴ Λῆμνο, κ' ἐκεῖ μεγάλωσε κ' ἔχτισε ἕναν ναό, νὰ τὸν λατρεύουν. Ἀπὸ τὸ πέσιμό του ὅμως ποτὲ δὲν συνῆλθε ἐντελῶς καὶ ἔμεινε κουτσός. Καὶ ὅταν ἐπέστρεψε στὸν Ὄλυμπο, φάνηκε τόσο ἀστεῖος στοὺς ἄλλους θεοὺς μὲ τὸ ἄσχημο, ἀλλὰ εὔθυμο πρόσωπό του, μὲ τὴν καμπούρα του καὶ τὸ στραβωμένο του πόδι, ποὺ τὸν ἔβαζαν συχνὰ νὰ τοὺς κερνᾶ στὸ φαγὶ τὸ νέκταρ, τὸ κρασὶ τῶν ἀθανάτων. Αὐτὸς ἦταν ὁ Ἥφαιστος, ὁ ἐπιτηδειότε-

ρος μεταλλουργὸς ποὺ εἶδε ποτὲ ὁ κόσμος.

Οἱ ἄλλοι θεοὶ ἦσαν ὅλοι ὡραῖοι, ἀκόμα καὶ ὁ Πλούτων μὲ τὰ μελανὰ μαλλιά του καὶ τὰ χοντρὰ φρύδια, ποὺ μισοσκέπαζαν τὰ ἄγρια μάτια του, ἀκόμα καὶ ὁ Ἄρης, ὁ θεὸς τοῦ πολέμου, γιὸς τῆς Ἥρας καὶ τοῦ Δία, ποὺ πάντα καβγάδιζε μὲ τοὺς ἄλλους θεούς.

Πιὸ χαριτωμένη ὅμως, πιὸ γλυκειὰ ἀπ' ὅλους, ἦταν ἡ Ἀφροδίτη. Ἂν καὶ ἔμοιαζε νέα καὶ τρυφερὴ σὰν παιδί, ἦταν γεννημένη πολὺ πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεούς. Ἦταν τότε ποὺ ὁ Κρόνος μάλωσε μὲ τὸν Οὐρανό, καὶ στὸν θυμό του ἅρπαξε ἕνα δρεπάνι καὶ χτύπησε τὸν πατέρα του στὸ χέρι. Ἄγρια φώναξε ὁ Οὐρανὸς καὶ τίναξε τὸ χέρι του ἀπὸ τὸν πόνο καὶ λίγο αἷμα ἔσταξε στὴ θάλασσα καὶ ἔβαψε τὸν ἀφρό της. Καὶ ἀμέσως χωρίστηκαν τὰ νερά, καὶ ἀπὸ τὰ γαλανὰ τὰ βάθη βγῆκε κάτασπρη μιὰ κόρη, ὄμορφη σὰν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ροδοκόκινη σὰν τὸν βαμένο ἀφρό, γαλανομάτα σὰν τὴν πλατειὰ θάλασσα. Καὶ αὐτή,

ἦταν ἡ Ἀφροδίτη, ἡ θεὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὀμορφιᾶς, ἡ πιὸ σύχαρη ἀπ' ὅλη τὴ συντροφιὰ τῶν θεῶν.

Ἄλλη θεά, ποὺ αὐτὴ ἀγαποῦσε πολὺ τοὺς ἀνθρώπους, ἦταν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ παρθένα προστάτιδα κάθε καλοῦ στὴ γῆ. Ἐκείνη εἶχε διδάξει τὶς γυναῖκες νὰ κλώθουν καὶ νὰ ὑφαίνουν, ἐκείνη χάρισε τὸ ἄροτρο στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἔμαθε νὰ καλλιεργοῦν τῆ γῆ, ἐκείνη βοηθοῦσε καὶ ἀγαποῦσε κάθε τέχνη, κάθε ἔμορφο στὸν κόσμο. Ὁ πατέρας της, ὁ Ζεύς, τὴν εἶχε ἰδιαίτερο καμάρι· ἦταν τόσο ἔξυπνη! τόσο γνωστική! ἄλλωστε ἀπὸ τὸ ἴδιο του τὸ κεφάλι εἶχε ἔβγει ἡ λαμπρὴ Ἀθηνᾶ. Ἦταν πρὶν πάρει ὁ Ζεὺς τὴν Ἥρα γυναῖκα του. Εἶχε πολλὲς γυναῖκες τότε· ἡ μιὰ ἦταν ἡ Μῆτις, ποὺ τ' ὄνομά της σημαίνει φρόνηση, γνώση. Μὰ κάποιος χρησμὸς τοῦ εἶπε, ὅτι αὐτῆς του τῆς γυναίκας τὸ παιδὶ θὰ γίνει τρανότερο καὶ ἀπ' ἐκεῖνον, καὶ φοβήθηκε τὴν τύχη τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τοῦ Κρόνου. Κατὰ τὸ παράδειγμα λοιπὸν τοῦ πα-

τέρα του, κατάπιε τὴ γυναῖκα του καὶ ἀπὸ τότε ἔγινε τόσο σοφός.

Μὰ σὲ λίγο τὸ κεφάλι του ἄρχισε νὰ τὸν πονεῖ ἀνυπόφορα· ἡ πολλὴ σοφία τοῦ βάραινε. Ἔσφιγγε τὸ κεφάλι στὰ χέρια του γυρεύοντας νὰ μετριάσει τὸν πόνο, μ᾽ αὐτὸς ὅλο μεγάλωνε, ὅλο δυνάμωνε, ὡς ποὺ ἔξω φρενῶν πιὰ φώναξε :

— «Ἥφαιστε ! τὸ σφυρί σου ! Ἄνοιξέ μου τὸ κεφάλι !».

Ὁ Ἥφαιστος τὰ ἔχασε.

— «Ἐγώ ; νὰ σὲ χτυπήσω ἐσένα ; τί λές, Δία, Πατέρα ;».

Μὰ ὁ Ζεὺς μούγγριζε :

— «Κάνε το, ἂν μ᾽ ἀγαπᾶς· ἂν ἀγαπᾶς τὴ ζωή σου, τὴν ἐλευθερία σου, κάνε το, ἢ σὲ διώχνω ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο, σὲ κλείω στὰ Τάρταρα, σὲ...»

Τί νὰ κάνει ὁ Ἥφαιστος ;

— «Ὅλοι οἱ θεοὶ μάρτυρές μου», φώναξε, ἐκεῖνος μοῦ τὸ διατάζει ! ».

Καὶ σηκώνοντας τὴ βαρειά του τὴν κατέβασε στὸ κεφάλι τοῦ Δία. Βρόντησε ὁ κόσμος

ὅλος, καὶ ἀνάμεσα στὸ κακὸ ποὺ γίνηκε, βγῆκε ὁλόλαμπρη ἡ Ἀθηνᾶ, θωρακισμένη, μὲ τὸ κράνος στὸ κεφάλι, καὶ στὰ χέρια τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ φοβερό της δόρυ.

Γι' αὐτὸ ἦταν ἡ ἀγαπημένη τοῦ Δία.

Ἄλλο παιδί του ἦταν ὁ Ἑρμῆς, ποὺ μητέρα εἶχε τὴ Μαῖα, τὴν κόρη τοῦ Ἄτλαντα. Ὁ Ἑρμῆς ἦταν ὁ Κήρυκας τῶν θεῶν καὶ εἶχε φτερὰ στὰ πέδιλά του, γιὰ νὰ φέρνει πιὸ γρήγορα τὰ ἀγγέλματά τους. Προστάτευε καὶ τὸ ἐμπόριο, καὶ στὸ χέρι βαστοῦσε πάντα ἕνα ραβδὶ μὲ δυὸ φιδάκια τυλιγμένα γύρω, τὸ σῆμα τοῦ ἐμπορίου. Τὸν ἔλεγαν καὶ ψυχοπομπό, γιατὶ ἔπαιρνε τὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων ὅταν πέθαιναν καὶ τὶς κατέβαζε στὸν Ἅδη. Γι' αὐτὸ ἔβαζαν οἱ ἀρχαῖοι στὶς νεκρικές τους στῆλες ἕνα κεφάλι τοῦ Ἑρμῆ, ἢ καὶ μόνο μιὰ μικρὴ παράσταση, ποὺ συμβόλιζε τὸ θεό.

Ἄλλα παιδιὰ τοῦ Δία, ἀπὸ θνητὴ μητέρα ὅμως, ἦταν τὰ περίφημα δίδυμα, ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ποὺ τόσο τὰ κατάτρεξε ἡ Ἥρα ἀπὸ ζήλια γιὰ τὴ μητέρα τους, τὴ γλυκειὰ

Λητώ. Στὸν Ἀπόλλωνα ἔδωσε ὁ Ζεὺς τὸν ἥλιο καὶ στὴν Ἀρτέμιδα τὸ φεγγάρι, καὶ ἐνόσω ὁ ἀδελφός της ὡδηγοῦσε τὸ λαμπρό του ἅρμα καὶ χρύσωνε μὲ τὶς ἀχτίδες του ὅλη τὴ γῆ, ἡ Ἄρτεμις γύριζε στ' ἀγαπημένα της βουνὰ κυνηγώντας τὰ ἀγρίμια καὶ παίζοντας μὲ τὶς συντρόφισσές της. Ὅταν ὅμως πλησίαζε τὸ βράδυ, ἀνέβαινε στὸ ἀσημένιο ἅρμα της, κ' ἐνῶ κυνηγοῦσε, τραγουδοῦσε ἢ ἔπαιζε τὴ λύρα του ὁ Ἀπόλλων, ἐκείνη περνοῦσε σιωπηλὰ στὸν ἀπέραντο οὐρανό.

Ἄλλη θεὰ τῆς νύχτας, ποὺ συχνὰ συγχέουνταν μὲ τὴν Ἀρτέμιδα, ἦταν ἡ Ἑκάτη, ἡ τρίμορφη· ἔτσι τὴν ἔλεγαν, γιατὶ ὁ Ζεὺς τῆς εἶχε παραχωρήσει δύναμη στὸν οὐρανό, στὴ γῆ καὶ στὴ θάλασσα, καὶ τὴν παρίσταναν πάντα μὲ τρεῖς μορφές.

Ὑπῆρχαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ θεοί, στὸν Ὄλυμπο καὶ ἀλλοῦ.

Οἱ ἐννέα Μοῦσες, κόρες τοῦ Δία καὶ τῆς Μνημοσύνης, προστάτιδες τῆς Τέχνης καὶ τῆς Ἐπιστήμης καὶ πιστὲς συντρόφισσες τοῦ Ἀπόλ-

λωνα. Οἱ τρεῖς Χάριτες, ποὺ σκορποῦσαν γύρω τους ὀμορφιὰ καὶ χαρά. Οἱ τρεῖς Μοῖρες, κόρες τῆς Θέμιδος, θεᾶς τῆς Δικαιοσύνης, ποὺ βαστοῦσαν τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων στὰ χέρια τους. Οἱ Ναϊάδες, νεράϊδες τῶν ποταμῶν, οἱ Δρυάδες τῶν δέντρων, οἱ Ὠκεανίδες τῆς θάλασσας, οἱ Ὀρεάδες τῶν βουνῶν, καὶ τόσες τόσες ἄλλες ποὺ ζωντάνευαν καὶ ὠμόρφαιναν ὅλη τὴν πλάση.

Οἱ κυριώτεροι θεοὶ ὅμως ἦσαν πάντα οἱ δώδεκα τοῦ Ὀλύμπου : Ὁ Ζεύς, ἡ Ἥρα, ἡ Δήμητρα, ἡ Ἑστία, ὁ Πλούτων, ὁ Ποσειδών, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἥφαιστος καὶ ἡ Ἀφροδίτη.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τοὺς θεοὺς ζοῦσαν στὸν Ὄλυμπο καὶ οἱ ἡμίθεοι. Παιδιὰ τῆς γῆς, συνήθως ὅμως ἀπὸ θεϊκὴ γενιά, εἶχαν ζήσει τὴ ζωή τους ἔμορφα καὶ τίμια, πολεμώντας τὸ κακό, βοηθώντας τοὺς ἀδύνατους, πάντα ἕτοιμοι νὰ θυσιάζουν καὶ τὴ ζωή τους ἀκόμα γιὰ τὸ δίκαιο.

Αὐτοὺς τοὺς ἔπαιρναν οἱ θεοὶ κοντά τους

καὶ ζοῦσαν εὐτυχισμένοι καὶ τοὺς λάτρευαν οἱ ἄνθρωποι.

Καμιὰ φορὰ κατέβαιναν οἱ θεοὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς βοηθοῦσαν· πολὺ συχνὰ ὅμως δὲν ἦταν γιὰ καλὸ ποὺ τοὺς πλησίαζαν.

Αὐτὸ ἔτυχε καὶ μὲ τὴν Πανδώρα, ὅπως θὰ δοῦμε.

# ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΔΙΑ

ΟΤΑΝ πρωτογίνηκε ὁ κόσμος, ἦταν πολὺ ἀλλοιώτικος ἀπὸ ὅ,τι εἶναι σήμερα. Ἀρρώστια, πεῖνα, κρύο καὶ κακοπέραση ἦσαν ἄγνωστα πράγματα, χειμῶνας δὲν ὑπῆρχε οὔτε γιὰ τὰ φυτά, οὔτε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ζοῦσαν ἀγέραστοι κ' εὐτυχισμένοι. Καὶ τόσο δυνατοί, τόσο ἔξυπνοι καὶ καλοὶ γίνουνταν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ἄρχισε ὁ Ζεὺς ν' ἀνησυχεῖ γιὰ τὸ θρόνο του καὶ ἀποφάσισε νὰ σπάσει μιὰ γιὰ πάντα τὴ δύναμή τους.

Φώναξε λοιπὸν τὸν γιό του τὸν Ἥφαιστο καὶ τοῦ εἶπε :

— «Πᾶρε χαλκὸ καὶ φτιάσε μου μιὰ κόρη, μὰ τόσο ἔμορφη, ποὺ νὰ μὴν ὑπάρχει ἄλλη ὅμοιά της!».

Καὶ ὁ Ἥφαιστος κλείστηκε στὸ ἐργαστήριό του στὰ βάθη ἑνὸς βουνοῦ τῆς Λήμνου. Γιὰ μέρες καὶ μέρες δὲν ξαναφάνηκε στὸν ἔξω κόσμο, δούλευε ἀδιάκοπα, δούλευε μὲ πεῖσμα χτυπώντας τὸν χαλκό, χώνοντάς τον στὸν πυρωμένο φοῦρνο, ἐξετάζοντάς τον μὲ τοῦ τεχνίτη τὴν κριτικὴ ματιά. Μὰ δὲν τὸν εὐχαριστοῦσε ἡ δουλειά του, καὶ ὅλο τὴν ξαναχαλοῦσε καὶ ὅλο ξανάρχιζε ἀκούραστα, γιατὶ ἤθελε νὰ εἶναι τέλειο τὸ ἔργο του.

Ἐπὶ τέλους μιὰ μέρα ἔπαυσαν οἱ θεοὶ ν' ἀκοῦν τ' ἀδιάκοπα σφυροκοπήματά του, καὶ σὲ λίγο βγῆκε ἀπὸ τὸ βουνὸ ὁ Ἥφαιστος μαυρισμένος, κουρασμένος, καὶ στὰ χέρια του βαστοῦσε ἕνα ἄγαλμα, ποὺ τὸ φρόντιζε σὰν παιδὶ ἀληθινό. Μὲ καμάρι τὸ ἔστησε ἐμπρὸς στὸν Δία καὶ τὸ ξεσκέπασε. Μιὰ κόρη νεώτατη, παιδὶ σχεδόν, φανερώθηκε, καί, σὰν τὴν ἀντίκρυσε, ἄθελα χαμογέλασε ὁ Ζεύς.

*Ὁ Ἡφαιστος μαντεμένος κεντραμένος καὶ στὰ χέρια του βαστοῦσε ἕνα ἄγαλμα.*

Ἀλήθεια ἦταν τεχνίτης ὁ Ἥφαιστος!

Μὰ ἡ ἐμορφιά της δὲν ἀρκοῦσε στὸν Δία.

Φώναξε ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς διάταξε νὰ δώσουν στὸ ἄγαλμα ἀπὸ ἕνα χάρισμα ὁ καθένας. Ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ ἔδωσε νοῦ καὶ ἡ Ἀφροδίτη χάρη· ἡ Ἥρα ἀρχοντιά, ἡ Ἄρτεμις δύναμη καὶ εὐκινησία, κ' ἔτσι κατὰ σειρὰ ὅλοι οἱ θεοὶ τὸ προίκισαν μὲ κάτι. Ὅταν τελείωσαν, πῆρε ὁ Ζεὺς τὴν κόρη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τῆς ἔδωσε τὸ μεγαλύτερο δῶρο, τὴ ζωή, καὶ τὴν ὠνόμασε Πανδώρα. Ἔπειτα τὴν ἔστειλε μὲ τὸν Ἑρμῆ στὴ γῆ.

Ἴσια στὸν Προμηθέα τὴν πῆγε ὁ θεός, γιατὶ ἦταν ὁ δυνατώτερος ὅλων καὶ ὁ προστάτης τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, μὰ χωρὶς κὰν νὰ τὴν κυτάξει, ὁ Προμηθεὺς τὴν ἀρνήθηκε. Τότε τὴν πῆρε ὁ Ἑρμῆς καὶ μπῆκε στὴν καλύβα τοῦ Ἐπιμηθέα, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Προμηθέα.

— «Ὁ Ζεύς, ὁ πατέρας τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων», εἶπε, «σοῦ στέλνει τούτη τὴν κόρη, γιὰ νὰ σοῦ δείξει τὴν ἀγάπη ποὺ ἔχει γιὰ σένα καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους».

Ὁ Ἐπιμηθεὺς κύταξε τὴν Πανδώρα καὶ θαμπώθηκε.

Ἐκεῖνος οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν θὰ δίσταζε νὰ τὴν δεχθεῖ, μὰ τὴν ἴδια ὥρα σκοτείνιασε ἡ καλύβα, κάποιο σῶμα ἔφραξε τὴν πόρτα καὶ δυνατὴ φωνὴ ἀκούστηκε καὶ εἶπε:

— «Ὁ Ζεὺς δὲν ἀγαπᾶ τοὺς ἀνθρώπους, τὸ δῶρο του δὲν τὸ στέλνει γιὰ καλό, ἀλοίμονο σ᾽ ἐκεῖνον ποὺ τὸ δεχθεῖ!».

Θυμωμένος γύρισε ὁ Ἑρμῆς· ποιὸς τολμοῦσε νὰ προφέρει τέτοια λόγια; μὰ τὰ μάτια του ἀντίκρυσαν τὸν Προμηθέα, ὑπερήφανο καὶ ἀκατάδεχτο, καὶ σὰν φοβισμένος δὲν μίλησε, μόνο κατέβασε τὸ κεφάλι.

Ὁ Ἐπιμηθεὺς κύταξε πάλι τὴν Πανδώρα. Τοῦ φάνηκε τόσο ἀθώα, τόσο ἔκτακτη στὴν ὀμορφιά της! Κατάλαβε ἐκείνη τὸν δισταγμό του, χαμογέλασε καὶ τοῦ ἔτεινε τὸ χέρι. Τὸ χαμόγελό της ἦταν ὅλο γλύκα καὶ ἀγάπη καὶ ὁ Ἐπιμηθεὺς ξέχασε καὶ ἀδελφὸ καὶ συμβουλὲς καὶ τὴν τράβηξε κοντά του φωνάζοντας χαρούμενα:

— «Τώρα θὰ μείνεις ἐδῶ· δική μου εἶσαι!»·

Πάλι γύρισε ὁ Ἑρμῆς νὰ δεῖ τὸν Προμηθέα, μὰ κανεὶς πιὰ δὲν στέκουνταν στὴν πόρτα. Ἀναστέναξε ξελαφρωμένος καὶ τότε μόνο ἔδειξε ἕνα μεγάλο ξύλινο κουτὶ στὸν Ἐπιμηθέα·

— «Σοῦ τὸ στέλνει ὁ Ζεύς», εἶπε, καὶ τὸ ἔσπρωξε σὲ μιὰ γωνιά· «εἶναι τὸ δῶρο του, μὰ ἡ διαταγή του εἶναι νὰ μὴν τὸ ἀνοίξετε, ὡς ποὺ νὰ σᾶς τὸ ἐπιτρέψει».

Καὶ σὰν τελείωσε καὶ τὴν τελευταία αὐτὴ παραγγελία πέταξε εὐχαριστημένος στὸν Ὄλυμπο.

---

Ὁ Ἐπιμηθεὺς καὶ ἡ Πανδώρα ζοῦσαν εὐτυχισμένοι καὶ ἀγαπημένοι. Καμιὰ φορὰ θυμοῦνταν ὁ Ἐπιμηθεὺς τὰ λόγια τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τότε παρατηροῦσε μὲ ἀνησυχία τὴ γυναῖκα του, γυρεύοντας στὸν νοῦ του, τί ἄραγε νὰ ἦταν τὸ κακό, ποὺ προφήτευε ὁ Προμηθεύς.

Μὰ ἡ Πανδώρα ἔμενε πάντα γλυκειὰ κ' ἔμορφη καὶ γελαστή, κ' ἡσυχασμένος ξεχνοῦσε πάλι ὁ Ἐπιμηθεὺς τὶς φοβέρες.

Μιὰ μέρα, ποὺ ἔμεινε μόνη ἡ Πανδώρα στὸ σπίτι, ἔπεσε κατὰ τύχη τὸ μάτι της στὸ ξύλινο κουτί.

— «Τί νὰ εἶναι ἄραγε;», σκέφθηκε καὶ μιὰ στιγμὴ τὸ κύταξε μὲ περιέργεια. Ἔπειτα γονάτισε πλάγι του καὶ ἐξέτασε τὰ περίεργα σκαλίσματά του.

— «Τί νὰ κρύβει ἄραγε;», μουρμούρισε. Συλλογισμένα πέρασε τὸ χέρι ἐπάνω στὸ ξύλο. Ἂς μποροῦσε νὰ δεῖ τί εἶχε μέσα!

Ἄγγιξε τὴν κλειδαριά. Ἦταν ξεκλείδωτη καὶ μόλις στερεωμένη. Τί εὔκολα ποὺ θὰ ἄνοιγε!

— «Μὰ γιατί δὲν πρέπει νὰ τ' ἀνοίξωμε;» σκέφθηκε· «ἂν ἔρριχνα μόνο μιὰ ματιά, μιὰ μικρούτσικη ματιά!!...».

Τὰ δάχτυλά της ἔπαιζαν μὲ τὴν κλειδαριά· μηχανικὰ τὴν ἄνοιξαν.

— «Καὶ ἂν τὸ ἔκαμνα, ποιὸς θὰ μ' ἔβλεπε;» εἶπε πάλι.

Ἔπιασε τὸ βαρὺ καπάκι καὶ μὲ κόπο τὸ σήκωσε λίγο.

Μὰ ξαφνικὰ πετάχθηκε ἔξω κάτι φοβερό,

Φρονεί πρωτίστως η Παν Δύση τη σημασία για λαμπρή φάση, μια εξέλιξη χαρούμενη για σαδιστές.

— «Καλά», εἶπε· «οἱ Μοῦσες ἂς μᾶς κρίνουν. Μὰ ἂν νικήσω ὅ,τι θέλω θὰ σὲ κάνω!».

Ἡ φωνή του ἦταν σὰν τὴ βροντὴ τὴ μακρινή, ποὺ φοβερίζει τοὺς ὁδοιπόρους, μὰ ὁ Μαρσύας δὲν κατάλαβε.

— «Καὶ νὰ μὲ γδάρεις ζωντανό, ἂν θέλεις!», εἶπε ἀδιάφορος.

Σὲ λίγο μαζεύτηκαν ὅλες οἱ Μοῦσες ἀνθοστεφανωμένες καὶ ἄρχισε ὁ ἀγώνας.

Πρῶτα ἔπαιξε ὁ Μαρσύας καὶ ἦταν τόσο ὄμορφο τὸ τραγοῦδι του, ποὺ ξέχασαν οἱ νεράϊδες τὸ φόβο καὶ ἦλθαν πάλι γύρω του. Ὡς καὶ οἱ Μοῦσες μαγεύτηκαν, τὸν ἄκουγαν ἀκίνητες μὲ μάτια στηλωμένα ἐπάνω του.

Τὸ ἔνοιωσε ὁ Μαρσύας καὶ τελείωσε τὸ τραγοῦδι του μ' ἕνα ξέσπασμα θριαμβευτικό, σὰν νὰ ἦταν κιόλα δική του ἡ νίκη. Τότε χωρὶς νὰ ταραχθεῖ ἄρχισε ὁ Ἀπόλλων νὰ παίζει τὴ λύρα του, καὶ οἱ χορδὲς ζωντάνεψαν κάτω ἀπὸ τὰ δάχτυλά του κ' ἔτρεμαν μὲ τὴ μελωδία ποὺ ἁπλώνουνταν σ' ὅλη τὴ γαληνεμένη φύση.

Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ τραγουδεῖ καὶ ἦταν τόσο

γλυκειὰ ἡ φωνή του, ποὺ ὁ ἄνεμος ἔπεσε, τὰ δέντρα ἔπαυσαν νὰ μουρμουρίζουν, τὸ ποταμάκι σταμάτησε στὸ δρόμο του, ὅλη ἡ φύση βαστοῦσε τὴν ἀναπνοή της, γιὰ νὰ χαρεῖ ἁρμονία.

Καὶ ὅταν σώπασε ὁ Ἀπόλλων, ἁπλώθηκε σιγὴ μεγάλη.

Στέναξε τὸ δάσος, σὰν νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ ὄνειρο, καὶ λίγο λίγο ἄρχισε πάλι ἡ ζωή.

Τότε οἱ Μοῦσες ὅλες ἔδωκαν τὸ στεφάνι τῆς νίκης στὸ θεό.

Ὁ Ἀπόλλων ὅμως θέλησε νὰ τιμωρήσει τὸν Μαρσύα καὶ τὸν ἔγδαρε, καὶ τὸ δέρμα του τὸ κρέμασε σὲ μιὰ σπηλιά.

Καὶ τόσο ἔκλαψαν καὶ θρήνησαν τὸ μουσικό τους οἱ νεράϊδες, ποὺ τὰ δάκρυά τους ἔγιναν ποταμάκι, ποὺ τρέχει ἀκόμα σήμερα καὶ λέγεται Μαρσύας.

# Ο ΦΑΕΘΩΝ

ΑΠΟ τὴ χρυσὴ πύλη τοῦ οὐρανοῦ κύταζε ὁ Φαέθων μὲ λαχτάρα τὸν πατέρα του τὸν Ἥλιο, ποὺ ἀνέβαινε στὸ φωτεινό του ἅρμα καὶ περνοῦσε μὲ μεγαλεῖο στὸν οὐρανό.

Ποθοῦσε ν' ἀνέβει κ' ἐκεῖνος μιὰ μέρα στὸ ἅρμα, νὰ πιάσει τὰ γκέμια, νὰ αἰσθανθεῖ τὴ δύναμη τῶν ἄγριων ἀλόγων καὶ νὰ τὰ δαμάσει μὲ τὰ χέρια του. Ἤθελε νὰ δεῖ τὰ ἄλογα ν' ἀφρίζουν καὶ ν' ἀγριεύουν κ' ἐκεῖνος μὲ σιδερένια δύναμη νὰ τὰ βαστᾶ.

Ὅταν ἐπέστρεφε τὸ βράδυ ὁ Ἥλιος, πετιοῦν-

ταν ὁ Φαέθων στὸ λαιμό του καὶ τὸν παρακαλοῦσε :

— Πατέρα, ἄφησε αὔριο ἐγὼ νὰ ὁδηγήσω τὸ ἅρμα σου».

Μὰ ὁ Ἥλιος κουνοῦσε τὸ κεφάλι.

—«Εἶσαι μικρὸς ἀκόμα», ἔλεγε, καὶ ὁ Φαέθων δάγκανε τὰ χείλια του καὶ σκυθρωπὸς χάϊδευε τὰ ἱδρωμένα ἄλογα.

Μὰ ὁ Ἥλιος ἀγαποῦσε τὸ γιό του καὶ πονοῦσε νὰ τὸν βλέπει λυπημένο· μιὰ μέρα δὲν βάσταξε πιά.

—«Πήγαινε», εἶπε· «σήμερα ἐσὺ θὰ ὁδηγήσεις τὸ ἅρμα μου».

Τὸ ἔλεγε μὲ δισταγμὸ καὶ ἀνησυχία, ὁ Φαέθων ὅμως δὲν βαστιοῦνταν πιά· τοῦ φαίνουνταν ὅτι ἡ χαρὰ τὸν ἔπνιγε.

Πήδησε στὸ ἅρμα, ἅρπαξε τὰ γκέμια καὶ μαστίγωσε τ᾽ ἄλογα. Ξαφνισμένα ὡρθώθηκαν τὰ ζῶα κ᾽ ἔπειτα μὲ ὁρμὴ χύθηκαν στὸν οὐρανὸ σέρνοντας τὸ ἅρμα πίσω τους. Γρήγορα ὅμως αἰσθάνθηκαν πὼς τὸ χέρι ποὺ τὰ βαστοῦσε δὲν ἦταν τοῦ Ἥλιου τὸ στιβαρὸ χέρι, καὶ

σὰν σύννεφο κατάμαυρο, καὶ τὴν κύκλωσε. Δυστυχίες, ἀρρώστιες, λῦπες καὶ κακίες γέμισαν τὴν κάμαρα, βγῆκαν ἀπὸ τὸ παράθυρο, σκορπίστηκαν σ' ὅλη τὴν εὐτυχισμένη πλάση.

Ἔβγαλε μιὰ φωνὴ ἡ Πανδώρα καὶ ἄφησε τὸ καπάκι νὰ πέσει· μὰ ἦταν πιὰ ἀργά, τὸ κακὸ εἶχε γίνει. Τὸ δῶρο τοῦ Δία εἶχε κάνει τὸν προορισμό του. Τὰ λουλούδια ἄρχισαν νὰ μαραίνονται, οἱ ἄνθρωποι νὰ γερνοῦν καὶ νὰ πεθαίνουν, ὁ ἥλιος κρύφτηκε, κρύος ἄνεμος ἄρχισε νὰ φυσᾶ.

Φρίκη γεμάτη, ἔκρυψε ἡ Πανδώρα τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της, μὰ ἔξαφνα λαφρὺ χτύπημα τὴ σάστισε.

Ἤρχουνταν ἀπὸ τὸ κουτὶ κ' ἔμοιαζε νὰ τῆς φωνάζει :

— «Ἄνοιξε!».

Σιγὰ σιγὰ σήκωσε πάλι τὸ καπάκι καὶ φάνηκε ἕνα πνεῦμα μικρούτσικο καὶ φωτεινὸ ποὺ τῆς χαμογελοῦσε, καὶ τὸ χαμόγελό του ἔχυσε παρηγοριὰ στὴν καρδιά της.

Εἴτε κατὰ λάθος εἴτε ἀπὸ σπλαχνιά, ὁ Ζεὺς

εἶχε κλείσει στὸ κουτὶ μαζὶ μ᾽ ὅλα τὰ κακὰ καὶ τὴν Ἐλπίδα, καί, ὅταν γέμισε ὁ κόσμος δυστυχίες, ἔμεινε ἐκείνη στοὺς ἀνθρώπους καὶ μὲ τὸ χαμόγελό της γιάτρευε τοὺς πόνους κ᾽ ἔδινε δύναμη στὸν πιὸ ἀπελπισμένο.

# Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ

ΜΙΑ μέρα, ποὺ κύταζε ὁ Ζεὺς τὴ γῆ, τοῦ φάνηκε πὼς οἱ ἄνθρωποι δὲν τοῦ θυσίαζαν ἀρκετὰ ζῶα, οὔτε ἔχτιζαν ἀρκετὰ ὡραίους ναοὺς νὰ βάλουν μέσα τὸ ἄγαλμά του.

Τοῦ φάνηκε πὼς οἱ ἄνθρωποι ὅλο δυνατώτεροι καὶ τολμηρότεροι γίνουνταν, καὶ πάλι τὸν ἔπιασε φόβος γιὰ τὸν Ὄλυμπο καὶ τὴ βασιλεία του.

Μάζεψε λοιπὸν τοὺς τέσσερεις ἀνέμους, ἔκλεισε τὸν Ζέφυρο, τὸν Βοριᾶ καὶ τὸν Εὖρο στὸν Ὄλυμπο, καὶ ἄφησε μόνο ἐλεύθερο τὸν

ὑγρὸ τὸν Νότο. Ἔπειτα σύναξε τὰ σύννεφα καὶ ἔκρυψε τὸν ἥλιο.

Τότε ξέσπασε μιὰ φουρτούνα φοβερή· οὐρλιάζοντας δρασκελοῦσε ὁ Νότος τὸν οὐρανό, τὸ κεφάλι κουκουλωμένο σὲ ὀμίχλη, τὰ φτερά του βαριὰ καὶ βρεμένα. Ἄπλωνε τὰ χέρια του καὶ ἔσφιγγε τὰ σύννεφα καὶ ἡ βροχὴ ἔπεφτε ἀλύπητα, δέρνοντας τὰ δέντρα μὲ λύσσα. Γιὰ μέρες καὶ μέρες ἔβρεχε καὶ ὅλο καινούργια σύννεφα μαζεύουνταν καὶ ὅλο δυνατώτερα φυσοῦσε ὁ Νότος. Μόνο φῶς σ᾽ αὐτὸ τὸν κατακλυσμὸ ἔδινε ὁ κεραυνός, ποὺ τὸν τίναζε ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο ὁ ὠργισμένος Ζεύς.

Καὶ ἔξαφνα ἄρχισε ἡ θάλασσα νὰ βράζει καὶ νὰ φουσκώνει. Βουνὰ γίνηκαν τὰ κύματα καὶ ἀφρίζοντας ἔπεσαν στὴ γῆ καὶ τὴν σκέπασαν μαζὶ μὲ τοὺς κατοίκους της.

Ἀπὸ τὴν καταστροφὴ ἕνας μπόρεσε νὰ σωθεῖ, ὁ Προμηθεύς, γιατὶ ἦταν τόσο δυνατός, ποὺ ὅλοι οἱ κεραυνοὶ τοῦ Δία καὶ ὅλες οἱ θάλασσες τοῦ Κόσμου δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν καταβάλουν.

Εἶχε ὅμως προμαντεύσει τὸ κακὸ ποὺ ἤρχουνταν καὶ μάτωνε ἡ καρδιά του μὲ τὴ σκέψη πὼς θὰ πνίγουνταν ὁ γιός του ὁ ἀγαπημένος, ὁ Δευκαλίων, ποὺ μικρὸ ἀκόμα τὸν εἶχε παντρέψει μὲ τὴν Πύρρα, τὴν κόρη τοῦ Ἐπιμηθέα καὶ τῆς Πανδώρας. Ἀμέσως λοιπὸν μὲ τὶς πρῶτες βροντὲς ἔφτιασε μαζὶ μὲ τὸν Δευκαλίωνα ἕνα γερὸ καράβι, ποὺ νὰ μὴ φοβᾶται οὔτε κύματα οὔτε βροχή, καὶ ἔβαλε μέσα τὸν γιό του μὲ τὴν γυναῖκα του.

Ἐννέα μέρες καὶ ἐννέα νύχτες πλανιοῦνταν οἱ δυό τους στὴ θάλασσα ἐπάνω, καὶ στὸ σκοτάδι δὲν ἤξεραν ποῦ πηγαίνουν· ἄκουγαν μόνο τὴ βροχὴ καὶ τὸ μούγγρισμα τῆς θάλασσας ποὺ ὅλο ἀγρίευε.

Καὶ ὅταν οὔτε βουνὰ οὔτε δάση δὲν φαίνουνταν πιὰ παρὰ μόνο ἡ πλατειὰ πλατειὰ θάλασσα, γαλήνεψε ὁ Ζεὺς καὶ χαμογέλασε καὶ ἀμέσως τραβήχθηκαν τὰ νερά, γύρισαν ἥσυχα στὴ θέση τους καὶ φάνηκε πάλι ἡ γῆ πιὸ ἔμορφη, πιὸ δροσερὴ ἀπὸ πρίν.

Τότε φώναξε ὁ Ζεὺς τὸν Ζέφυρο καὶ ἔδιωξε

τὰ σύννεφα, καὶ πάλι ἔλαμψε ὁ ἥλιος καὶ ἔχυσε τὸ ζεστό του φῶς στὴ γῆ.

Τὸ καράβι ἄραξε στὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ στὴ Φωκίδα, τοῦ Παρνασσοῦ, καί, μόλις πάτησαν πάλι στὴ γῆ, ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα ἔκαμαν θυσία στὸν Δία, ποὺ τοὺς ἔσωσε ἀπὸ τέτοιον κίνδυνο. Ὅταν ὅμως κατέβηκαν ἀπὸ τὸ βουνὸ καὶ ηὗραν τὶς χῶρες ρημαγμένες καὶ βρέθηκαν ὁλομόναχοι, αἰσθάνθηκαν μικροὶ καὶ ἀδύνατοι, καὶ πῆγαν στὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν, νὰ ρωτήσουν μὲ τί τρόπο μποροῦσαν νὰ ξαναφέρουν ἀνθρώπους στὴ γῆ.

Τὸ μαντεῖο ἀνῆκε τότε στὴ Θέμιδα, στὴ θεά, ποὺ μὲ τὸν Δία βαστοῦσε τὴ δικαιοσύνη στὴ γῆ καὶ στὸν Ὄλυμπο.

Ἡ ἀπάντηση τῆς θεᾶς, σὰν ὅλους τοὺς χρησμοὺς ποὺ ἔδιναν τὰ μαντεῖα, ἦταν καὶ αὐτὴ πολὺ σκοτεινή.

— «Τὸ πρόσωπο κρυμμένο, τὰ μάτια κλειστά, ρίξετε πίσω σας τὰ κόκαλα τῆς μεγάλης γεννήτρας!».

Πολὺ σκοτισμένοι γύρισαν οἱ δυὸ στὴν καλύβα τους.

Καλά, τὴ μεγάλη γεννήτρα τὴ μάντευσαν, ἦταν ἡ γῆ, ἡ μάνα ὅλης τῆς φύσης, μὰ τὰ κόκαλά της ;

Κάθισὰν μαζὶ κάτω ἀπ' ἕνα πεῦκο καὶ σιωπηλοὶ γύρευαν τὴ λύση τοῦ χρησμοῦ.

Σὲ λίγο ὅμως ἡ Πύρρα ἄρχισε νὰ βαριέται. Ξέχασε καὶ χρησμὸ καὶ θεά, καὶ μὲ μισόκλειστα μάτια ἄκουγε τὸ ἀεράκι ποὺ φυσοῦσε στὰ φύλλα καὶ κύταζε ἐμπρός της τὴ μεγάλη πεδιάδα, ὅπου ἄλλοτε ἁπλώνουνταν χώρα τρανή.

Τώρα τέτοια βασίλευε σιωπή, ποὺ μόλις τολμοῦσε ν' ἀναπνεύσει. Τῆς φαίνουνταν ὅτι τὸ μόνο πρᾶγμα ποὺ ζοῦσε γύρω της ἦταν ὁ ἄνεμος, καὶ ὁ ἥλιος ποὺ ἔπαιζε ἐπάνω στὶς ἄσπρες πέτρες τῆς πεδιάδας.

— «Γιὰ δές», εἶπε σιγὰ στὸν ἄντρα της, «πῶς ἀστράφτουν οἱ πέτρες! μοιάζουν μὲ . . . στάσου νὰ δεῖς, κάτι μὲ θυμίζουν.... κάτι...».

Ὁ Δευκαλίων δὲν τὴν ἄκουγε, μὰ ἐκείνη ἀκολουθοῦσε τὴν σκέψη της.

— «Κάτι ποὺ εἶχα δεῖ μιὰ φορά . . . πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμό . . . πολὺ πρὶν . . . κάτι

ποὺ γυάλιζε σὲ μεγάλη πεδιάδα, σὰν καὶ τώρα . . . καὶ μοῦ ἔλεγε ὁ πατέρας . . . Ναί, ναί! θυμοῦμαι τώρα, ἔλεγε πὼς ἄλλοτε εἶχε γίνει ἐκεῖ μεγάλη μάχη, καὶ ἦσαν τόσοι οἱ σκοτωμένοι, ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ τοὺς θάψουν καὶ αὐτὰ τὰ ἄσπρα πράγματα ἀνάμεσα στὰ χόρτα ἦσαν κόκαλα ἀσπρισμένα ἀπὸ...»

Ἔξαφνα σταμάτησε.

— «Δευκαλίων!», φώναξε, «ξέρω τώρα, εἶναι οἱ πέτρες καὶ οἱ βράχοι ποὺ τὴν συγκρατοῦν, δὲν ἀκοῦς ποὺ σοῦ λέγω; οἱ πέτρες εἶναι!» καί, ἀνυπόμονη ποὺ δὲν τὴν καταλάβαινε γρηγορώτερα, τὸν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι φωνάζοντας:

— Μὰ ἔλα λοιπόν, σοῦ λέγω, τὸ βρῆκα· κόκαλα τῆς γῆς εἶναι οἱ πέτρες· δὲν τὶς βλέπεις ἐκεῖ ἐμπρός σου;».

Αὐτὴ τὴ φορὰ κατάλαβε ὁ Δευκαλίων.

Μὲ μιὰ φωνὴ σηκώθηκε καὶ ἔτρεξε κατὰ τὴν πεδιάδα.

— «Γρήγορα!», φώναζε τῆς Πύρρας ποὺ κατάφθανε λαχανιασμένη, «κρῦψε τὸ κεφάλι

σου στὸ πέπλο σου, ἔτσι σὰν ἐμένα ! Πιάσε μιὰ πέτρα, κ' ἐγὼ μιά· κλεῖσε τὰ μάτια, γρήγορα !».

Καὶ ἄρχισαν νὰ ρίχνουν πίσω τους, τὰ κόκαλα τῆς μεγάλης γεννήτρας. Οἱ πέτρες τοῦ Δευκαλίωνα γίνουνταν ἄντρες μόλις ἄγγιζαν τὴ γῆ, καὶ τῆς Πύρρας γυναῖκες. Τότε ὅλοι μαζὶ ἔχτισαν ἐκεῖ μιὰ μεγάλη χώρα.

Στὴν ἄλλη γῆ σκόρπισε ἀνθρώπους ὁ Προμηθεύς, ποὺ τοὺς ἔπλασε ἀπὸ χῶμα καὶ νερό.

# Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ἦταν ὁ δυνατώτερος καὶ ὁ ξυπνότερος τῶν ἀνθρώπων. Δέσποζε ἀνάμεσα στοὺς συντρόφους του μὲ τὸ ὕψος καὶ τὴ δύναμή του, καὶ τοὺς προστάτευε σὰν πατέρας.

Ὅπως τὸ λέγει καὶ τὸ ὄνομά του, πρὶν κάνει κάτι τὸ ζύγιζε καλὰ στὸν νοῦ του, καὶ οἱ ἀποφάσεις του ἦσαν πάντα γεμᾶτες φρόνηση καὶ γνώση. Ἐκεῖνος ἔμαθε στοὺς ἀνθρώπους νὰ δουλεύουν, τοὺς δίδαξε ὅλες τὶς τέχνες καὶ τὶς ἐπιστῆμες, καὶ ὅλο γύρευε νὰ τοὺς κάνει

ἀνεξάρτητους ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο καὶ τοὺς κατοίκους του, ποὺ τοὺς περιφρονοῦσε. Ὅλη του τὴν ἐξυπνάδα σ' αὐτὸ τὴν μεταχειρίζουνταν καὶ ὁ Ζεὺς ἄρχισε νὰ τὸν φοβᾶται στ' ἀληθινά.

Πρώτη φορὰ ποὺ συγκρούσθηκαν αὐτοὶ οἱ δυὸ μεγάλοι ἀρχηγοί, ὁ ἕνας τῶν θεῶν, ὁ ἄλλος τῶν ἀνθρώπων, ἦταν ὕστερα ἀπὸ τὴ μεγάλη νίκη τοῦ Δία ἐναντίον τῶν Τιτάνων.

Θρονιασμένος στὸν Ὄλυμπο κανόνιζε ὁ Ζεὺς ὅλα τὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ὅταν ἔφθασε στὶς θυσίες ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τοῦ κάνουν οἱ ἄνθρωποι, ἔβαλε τόσο βαρεῖς ὅρους, ποὺ ὁ Προμηθεὺς ἀγανάκτησε. Ἀποφάσισε νὰ σώσει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τόσο βαρὺ ζυγό.

Ἔσφαξε ἕνα βῶδι, πῆρε τὰ ἐντόσθιά του, τὰ κρέατα καὶ τὸ πάχος, καὶ τὰ τύλιξε στὸ δέρμα του, ἔπειτα σκέπασε μὲ γυαλιστερὸ ἄσπρο πάχος τὰ κόκαλα, καὶ ἔδωσε στὸν Δία νὰ διαλέξει ἀπὸ τὰ δυό, τί ἤθελε νὰ τοῦ θυσιάζουν οἱ ἄνθρωποι.

Ὁ Ζεὺς γελάστηκε καὶ διάλεξε τὰ κόκαλα,

καὶ ἀπὸ τότε στὶς θυσίες αὐτὰ ἦσαν τὸ μερδικὸ τῶν θεῶν.

Σὰν τὸ κατάλαβε, χόλιασε ὁ Ζεὺς καὶ ἔστειλε στοὺς ἀνθρώπους τὴν Πανδώρα μὲ τὸ περίφημο κουτί της, καὶ γέμισε ὁ κόσμος δυστυχίες.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἔβλαπτε τὸν Προμηθέα, ποὺ εἶχε ἀρνηθεῖ τὴν Πανδώρα, καὶ τόσο τολμηρὸς γίνηκε, ποὺ ἐλεύθερα ἀνεβοκατέβαινε στὸν Ὄλυμπο καὶ τρόμαζε τοὺς θεοὺς μὲ τὴ δυνατὴ φωνή του. Ὁ Ζεὺς πάλι ἐκδικοῦνταν τιμωρώντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μιὰ μέρα σήκωσε φουρτούνα φοβερὴ καὶ ἔπνιξε τὴ γῆ ὅλη. Ὁ Προμηθεὺς ἀνέβηκε στὸν Ὄλυμπο καὶ ὅταν τραβήχτηκαν τὰ νερά, γέμισε πάλι τὴ γῆ ἀνθρώπους, ποὺ εἶχε πλάσει ὁ ἴδιος ἀπὸ χῶμα καὶ νερό.

Ἔπειτα παρουσιάσθηκε στὸν Δία καὶ τολμηρὰ τοῦ ζήτησε τὸ μεγάλο μυστικὸ τῶν θεῶν.

— «Δῶσε μου τὴ φωτιά σου», εἶπε· «οἱ ἄνθρωποι τὴν ἔχουν ἀνάγκη».

Μὰ ὁ Ζεὺς σούφρωσε τὰ φρύδια καὶ μὲ κακία ἀπάντησε :

— «Δὲν σοῦ τὴν δίδω !».

Οἱ ἄνθρωποι ὅμως πέθαιναν ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν κακοπέραση. Τότε ὁ Προμηθεὺς μπῆκε κρυφὰ στὸν Ὄλυμπο, πῆρε λίγη φωτιὰ καὶ τὴν κατέβασε στὴ γῆ.

Ἀπὸ ψηλὰ εἶδε ὁ Ζεὺς κόκινες φλογίτσες σκορπισμένες στὸν κάμπο, μύρισε καπνίλα καὶ παραξενεμένος ρώτησε :

— «Τί συμβαίνει ;».

Τὸν ἄκουσε ὁ Προμηθεὺς καὶ πετάχθηκε ἐπάνω νὰ τὸν δεῖ ὁ Ζεύς. Περήφανη, γεμάτη χαρὰ καὶ θρίαμβο ἀκούστηκε ἡ φωνή του:

— «Ἡ φωτιά σου εἶναι ποὺ βλέπεις ὁλόγυρα ! Ἡ φωτιά σου, ποὺ σοῦ τὴν πῆρα ἐγώ, ἀφοῦ μοῦ τὴν ἀρνήθηκες. Φυλάγεστε ἐσεῖς, ποὺ νύχτα μέρα γλεντᾶτε ἐκεῖ ἐπάνω. Πιὸ δυνατοί σας θὰ γίνουν οἱ ἄνθρωποι, γιατὶ κοπιάζουν καὶ δουλεύουν !».

Μανιωμένος τίναξε ὁ Ζεὺς τὸν κεραυνὸ ἐπάνω του, μὰ δὲν τὸν πείραξε καὶ ὁ Προμηθεὺς γέλασε περιφρονητικά.

Τότε φώναξε ὁ Ζεὺς δυὸ δούλους του, τὴ

Βία καὶ τὸ Κράτος, καὶ μαζὶ μὲ τὸν Ἥφαιστο τοὺς διάταξε νὰ πιάσουν τὸν ἐχθρό του καὶ νὰ τὸν ἁλυσοδέσουν σ᾽ ἕναν ἄγριο βράχο στὴ Σκυθία.

Μὲ ὅλη του τὴ δύναμη καὶ τὴν παλικαριὰ ἀντιστάθηκε ὁ Προμηθεύς, στὸ τέλος ὅμως τὸν καταπόνεσαν, καὶ μὲ κρίκους σιδερένιους καὶ χοντρὲς ἁλυσίδες τὸν ἔδεσε ὁ Ἥφαιστος στὸν βράχο. Καὶ δάκρυα κυλοῦσαν στὰ ρυτιδωμένα μάγουλα τοῦ θεοῦ καθὼς τὸ ἔκαμνε, γιατὶ θαύμαζε καὶ ἀγαποῦσε τὸν Προμηθέα.

Ἀπὸ τότε κάθε νύχτα ἤρχουνταν ἕνας γύπας καὶ ἔσχιζε τὰ σπλάχνα τοῦ ἁλυσοδεμένου, καὶ τοῦ ἔτρωγε τὸ συκῶτι, ποὺ κάθε μέρα ξαναγεννιοῦνταν.

Σ᾽ αὐτὸ τὸ μαρτύριο καταδικασμένος ἔμεινε χρόνια καὶ αἰῶνες, ὁλομόναχος, κρεμασμένος στὸν βράχο, καὶ κάθε νύχτα ἄκουγε τὸ φτερούγιασμα τοῦ πουλιοῦ καὶ ἔβλεπε τὰ κόκινά του μάτια, ἐνόσω τοῦ ἔτρωγε τὴ ζωή του.

Μὰ ἀκόμα δὲν ὑποτάζουνταν καὶ καμιὰ φορὰ τίναζε τὶς ἁλυσίδες του μὲ λύσσα καὶ γύρευε νὰ τὶς σπάσει.

Σκούζοντας ἔφευγε τὸ πουλί, τρομαγμένο ἀπὸ τὴν κλαγγή, καὶ ξανάπεφτε ὁ Προμηθεὺς στὴν ἀκινησία του μὲ τὴν καρδιὰ μαυρισμένη.

Ἔτσι τὸν ηὗρε μιὰ μέρα ὁ Ἡρακλῆς, αὐτὸς ὁ ἄλλος ὁ δυνατὸς ἄνθρωπος, ποὺ φοβοῦνταν ὅμως τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἔσκυβε τὸ κεφάλι ἐμπρὸς στὴ Μοῖρα.

Μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Δία τόξευσε τὸν γύπα καὶ ἔσπασε τὶς ἁλυσίδες. Ἀργὰ σηκώθηκε ὁ Προμηθεὺς καὶ πολλὴν ὥρα κυτάχτηκαν οἱ δυὸ ἥρωες.

Ὁ Ἡρακλῆς ἔβλεπε τὸν γίγαντα ἐκεῖνο, πάντα ἁλύγιστο καὶ ἀνυπόταχτο, μὲ τὴ φωτιὰ ἀκόμα ἄσβεστη στὰ βαθιά του μάτια.

Ὁ Προμηθεὺς ἔβλεπε ἕναν ἄνθρωπο δυνατό, μὲ βουβαλίσιο μέτωπο καὶ φοβερὰ χέρια, μὰ συνηθισμένο νὰ ὑποτάζεται.

Γύρισε καὶ σιωπηλὰ μπῆκε στὸν Ἅδη.

Ἀλλοιώτικους εἶχε ὀνειρευθεῖ τοὺς ἀνθρώπους του, πιὸ ἐλεύθερους καὶ πιὸ μεγάλους.

# Η ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Η ΔΗΜΗΤΡΑ, ὅπως ξέρετε, ἦταν ἡ θεὰ τῆς σιτοφόρου γῆς, μὲ ἄλλα λόγια, ἐκείνη σκορποῦσε τὰ λουλούδια, τὰ σιτηρὰ καὶ τὰ χόρτα στὸν κόσμο, ἐκείνη βοηθοῦσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ καλλιεργοῦν τὴ γῆ καὶ νὰ μαζεύουν τὸν καρπό.

Ἡ Δήμητρα λοιπὸν εἶχε μιὰ κόρη, ποὺ τὴν ἀγαποῦσε καὶ τὴ φύλαγε σὰν μαργαριτάρι μονάκριβο. Ἡ μεγαλύτερή της εὐτυχία ἦταν ν' ἀκούει τὸ γλυκὸ γέλιο της, καὶ ὁ κόσμος τῆς φαίνουνταν ἄδειος καὶ ἄχαρος, ὅταν ἔλειπε ἡ Περσεφόνη ἀπὸ κοντά της.

Ὅλη μέρα τριγυρνοῦσε ἡ κόρη μὲ τὶς συντρόφισσές της, ὅλες ὄμορφες καὶ λυγερές, μὰ ἐκείνη ξεχώριζε ἀνάμεσά τους μὲ τὸ ψηλὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ἀρχοντιά της.

Μιὰ μέρα ἀνοιξιάτικη, ποὺ ἦταν χαρὰ Θεοῦ, βγῆκε πάλι ἡ Περσεφόνη ἔξω, καὶ περνώντας ἀπὸ ἕνα ἀνθισμένο λιβάδι τῆς φάνηκε τόσο ὄμορφη ἡ ζωή, ποὺ πιάνοντας τὶς φίλες της ἀπὸ τὸ χέρι ἄρχισε νὰ τραγουδεῖ καὶ νὰ χορεύει.

Τέτοια γλύκα εἶχε τὸ τραγοῦδι της, ποὺ τ' ἄκουσε ὁ μαῦρος Πλούτων κάτω στὸ σκοτεινό του βασίλειο καὶ ἡ καρδιά του φούσκωσε, κ' αἰσθάνθηκε μοναξιὰ μεγάλη.

Βγῆκε στὴ γῆ καὶ γύρεψε μὲ τὰ μάτια ποιὸς τραγουδοῦσε.

Λίγο παρακάτω διάκρινε κορίτσια ποὺ χόρευαν, καὶ ἀνάμεσά τους τὴν κόρη τῆς Δήμητρας.

Τοῦ φάνηκε τόσο ἔμορφη ποὺ στὴν ἀρχὴ τὴν πῆρε γιὰ θεὰ μεγάλη, μὰ σὲ λίγο τὴν ἀναγνώρισε καὶ λαχτάρισε νὰ τὴν πάρῃ δική του. Πῶς θεληματικὰ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἀκολου-

θοῦσε στὸν Ἄδη τὸ μάντευε, καὶ συλλογισμένος ἔσκυψε τὸ κεφάλι γυρεύοντας ἄλλο τρόπο νὰ τὴν ἀποκτήσει.

Σὲ λίγο σκορπίστηκαν οἱ κόρες νὰ μαζέψουν λουλούδια, καὶ ξαφνικὰ ἄστραψαν τὰ μάτια τοῦ θεοῦ.

Στὸν δρόμο τῆς Περσεφόνης ἔκανε καὶ φύτρωσε ἕνας νάρκισσος ψηλὸς καὶ λυγερός, μὲ φύλλα καταπράσινα γύρω στὸ λιγνό του κοτσάνι. Ὁ νάρκισσος ἦταν δικό του λουλοῦδι, λουλοῦδι τοῦ Ἄδη καὶ τοῦ θανάτου.

Τὸν εἶδε ἡ κόρη καὶ μαζεύοντας τ' ἄλλα ἄνθη στὴν ἀγκαλιά της ἔσκυψε νὰ τὸν κόψει. Μὰ μόλις ἔσπασε τὸ κλωνάρι τραντάχτηκε ἡ γῆ, ἄνοιξε μὲ βροντὴ δυνατὴ καὶ ἀπὸ τὸ χάσμα βγῆκε ὁ Πλούτων, φοβερὸς στὸ μαῦρο του ἅρμα. Μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστοῦσε τὰ ἄγρια ἄλογα καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἅρπαξε τὴν Περσεφόνη ἀπὸ τὴ μέση καὶ τὴν τράβηξε κοντά του. Ἔβγαλε μιὰ φωνὴ ἡ Κόρη καὶ θέλησε νὰ πηδήσει ἔξω, μιὰ ὁ Πλούτων τὴ βαστοῦσε σφιχτὰ καὶ

τ᾽ ἄλογα τὴν παρέσερναν μακριὰ ἀπὸ τὶς συντρόφισσές της.

Ἀγριεμένη γύρισε νὰ δεῖ, ποιὸς τολμοῦσε νὰ τὴν ἀγγίξει, μιὰ ὅταν εἶδε τ᾽ ἀστραφτερὰ μάτια τοῦ Πλούτωνα, κ᾽ αἰσθάνθηκε τὴ δύναμή του, κατάλαβε πὼς ἦταν θεὸς ἀνώτερός της. Τῆς ξέφυγε ἕνα παράπονο, σὰν κλάμα, ἔρριξε μιὰ ἀπελπισμένη ματιὰ ὁλόγυρα κ᾽ ἔκρυψε τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της.

Ἔξαφνα τ᾽ ἄλογα ἀφρίζοντας ὡρθώθηκαν ἐμπρὸς σ᾽ ἕνα βράχο, μὰ μόλις τὸν χτύπησε ὁ Πλούτων μὲ τὸ δόρυ του ἄνοιξε διάπλατα καὶ μέσα χύθηκε τὸ ἅρμα καὶ χάθηκε ἀπὸ τὸν πάνω κόσμο.

Λίγα λουλούδια μόνο, ποὺ γλίστρησαν ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Περσεφόνης, ἔμειναν ἀπ᾽ ἔξω.

---

Τὴν πρώτη φωνὴ τῆς κόρης της τὴν ἄκουσε ἡ Δήμητρα καὶ ἀνήσυχη ἔτρεξε νὰ τὴ βοηθήσει, μὰ δὲν τὴν ηὗρε πουθενά, οὔτε ἤξερε κανένας νὰ τῆς πεῖ τί γίνηκε.

Μὲ σφιγμένη καρδιὰ ἔπιασε μιὰ λαμπάδα ἀναμμένη, τυλίχτηκε σ' ἕνα μαῦρο πέπλο καὶ πῆρε τὰ βουνὰ γυρεύοντας τὸ παιδί της, ρωτώντας κάθε περαστικό :

— «Μὴν εἶδες καμιὰ κόρη, ψηλὴ καὶ ἄσπρη σὰν τὸ κρίνο ; μὲ μαλλιὰ σὰν πέπλο μαῦρο ριχμένα στὴν πλάτη;».

Μὰ κανένας δὲν τὴν εἶχε δεῖ.

Καὶ πάλι ρωτοῦσε :

— «Μὴν ἄκουσες τὴ φωνή της, ὅλη τρόμο καὶ φρίκη γεμάτη;»

Καὶ πάλι κουνοῦσαν τὸ κεφάλι οἱ ξένοι καὶ ξανάπαιρνε τὸν δρόμο της ἡ θεά.

Καὶ στὸ τέλος ἔφθασε σὲ μιὰ σπηλιά, ψηλὰ σ' ἕνα βουνό, καὶ γύρω στὴ σπηλιὰ ἦταν σὰν παχειὰ ὀμίχλη.

Ἀποκαμωμένη κάθισε ἡ Δήμητρα σὲ μιὰ πέτρα καὶ ἀκούμπησε τὸ κεφάλι στὰ χέρια της.

— «Ἑκάτη», εἶπε, καὶ ἡ φωνή της ἦταν κούραση καὶ θλίψη γεμάτη, «βασίλισσα τῆς νύχτας, δὲν εἶδες τὴν κόρη μου ; δὲν ἄκουσες

τὴ φωνή της ; μέρες καὶ μῆνες τὴ γυρεύω ! Ἑκάτη, βοήθησέ με !».

Κι ἀπὸ τὴ σπηλιὰ βγῆκε ἡ Ἑκάτη καὶ μυστικὰ εἶπε τῆς Δήμητρας :

— «Δὲν τὴν εἶδα τὴν Περσεφόνη, δὲν ξέρω τί γίνηκε. Μιὰ μέρα ὅμως ἄκουσα ἄγριο ποδοβολητὸ καὶ ἡ γῆ ἄρχισε νὰ τρέμει καὶ ἀνάμεσα στὴ βοὴ ἄκουσα ἕνα παράπονο τόσο ἀπελπιστικό, ποὺ πόνεσε ἡ καρδιά μου. Μὰ πέρασε ἡ βοὴ καὶ σώπασε ἡ φωνή. Πήγαινε, Δήμητρα, πήγαινε· ἐκεῖ πίσω ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ δέντρα κάτι μαῦρο εἶδα νὰ περνᾶ».

Σηκώθηκε ἡ Δήμητρα καὶ μὲ ἀργὰ βήματα ἀκολούθησε τὸ δρόμο ποὺ τῆς ἔδειχνε ἡ Ἑκάτη. Ἔφθασε ἐμπρὸς σ' ἕνα βράχο καὶ σηκώνοντας τὴ λαμπάδα της νὰ φέξει καλύτερα κύταξε γύρω της. Ἔξαφνα ἔβγαλε μιὰ φωνή, γιατὶ ἐκεῖ, στὴ ρίζα τοῦ βράχου, εἶδε κάτι μαραμένα λουλούδια στὴ σκόνη.

Τὰ μάζεψε καὶ λαφριὰ τώρα, γεμάτη ἐλπίδες ἔτρεξε στὸν Ἥλιο :

— «Ἥλιέ μου, λαμπρέ, χρυσόθρονε βασι-

λέα, πές μου, εἶδες τὴν Περσεφόνη ; εἶδες τὴν κόρη μου ;».

Μὰ ὁ Ἥλιος φοβοῦνταν τὸν Πλούτωνα καὶ δὲν ἀπάντησε.

Τότε ἀγανακτισμένη τοῦ εἶπε πάλι ἡ Δήμητρα :

— Ἥλιε, γιατί δὲν μιλᾶς ; Ξέχασες στὸν Ὄλυμπο πόσες φορὲς σὲ βοήθησα ; πόσες φορὲς ἦλθες σὲ μένα ζητώντας χάρες ; Πρόσεχε ! ἂν εἶμαι φίλος καλός, εἶμαι καὶ ἐχθρὸς σκληρὸς γιὰ ὅποιον μὲ βλάψει, καὶ τώρα τὸ παιδί μου γυρεύω ! Ἥλιε, πές μου τί εἶδες».

Καὶ σιγὰ τῆς εἶπε ὁ Ἥλιος :

«Εἶδα τὸν Πλούτωνα νὰ περνᾶ στὸ μαῦρο του ἅρμα καὶ πλάϊ του βαστοῦσε τὴν Περσεφόνη. Τὴν εἶδα ἀπὸ ψηλά, κάτασπρη μέσα στὴ μαυρίλα, κ' ἔπειτα ἄνοιξε ἕνας βράχος καὶ τὴν κατάπιε».

Σὰν τ' ἄκουσε ἡ Δήμητρα, σκοτείνιασε τὸ πρόσωπό της καὶ σιωπηλὴ ἀνέβηκε στὸν Ὄλυμπο.

— Λία, πατέρα, εἶπε, «τὸ ἤξερες πὼς θὰ

μοῦ ἔπαιρναν τὴν κόρη μου· πῶς τ᾽ ἄφησες κ᾽ ἔγινε;».

Ὁ Ζεὺς δὲν μίλησε, μόνο κατέβασε τὰ μάτια του ἐμπρὸς στὴν ἀδικημένη θεά, γιατὶ μὲ τὴν ἄδειά του εἶχε κλέψει ὁ Πλούτων τὴν κόρη της.

Τότε γύρισε ἡ Δήμητρα καὶ μὲ βαριὰ βήματα κατέβηκε στὴ γῆ. Μὲ μιὰ κίνηση ἔσβυσε τὴ λαμπάδα της, καὶ ἀμέσως ξεράθηκαν οἱ κάμποι, μαράθηκαν τὰ λουλούδια, ἔπεσαν οἱ καρποί.

Τρόμαξαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἔτρεξαν νὰ τὴν παρακαλέσουν νὰ παύσει τὸν θυμό της, μὰ ἐκείνη τοὺς ἔλεγε :

— «Φέρετέ μου πρῶτα τὸ παιδί μου ἀπὸ τὸν Ἅδη».

Σὲ λίγο ὅμως ἄρχισαν νὰ πεθαίνουν τὰ ζῶα καὶ ἦλθε ἡ πεῖνα καὶ ἡ ἀρρώστια, καὶ ὁ Ζεὺς φοβήθηκε μήπως χάσει τὶς θυσίες ποὺ τοῦ ἔκαμναν οἱ ἄνθρωποι. Ἔστειλε τότε τὴν Ἠώ, τὴ θεὰ τῆς αὐγῆς, νὰ παρακαλέσει τὴ Δήμητρα νὰ ξαναφέρει τὴν εὐτυχία στὴ γῆ, μὰ οὔτε τὴν

κύταξε ἡ θεά. Ἔστειλε τὶς Χάριτες, τὶς Μοῦσες καὶ πολλοὺς ἄλλους, μὰ δὲν ἐπέτυχαν τίποτε.

Τότε φόρεσε τὰ φτερωτά του τὰ πέδιλα ὁ Ἑρμῆς καὶ παρουσιάστηκε στὴν ὠργισμένη θεά. Καὶ ἡ Δήμητρα σκοτεινιασμένη τοῦ εἶπε:

— «Φέρετέ μου τὴν κόρη μου, καὶ σᾶς ξαναδίνω τὰ πλούτη τῆς γῆς».

Πέταξε τότε ὁ Ἑρμῆς στὴν εἴσοδο τοῦ Ἅδη καὶ φώναξε:

— «Πλούτωνα, ὁ Ζεὺς σὲ διατάζει μὲ τὸ στόμα μου. Δῶσε πίσω τὴν Περσεφόνη, γιατὶ θὰ καταστραφεῖ ὁ πάνω κόσμος».

Ἀκούστηκαν τότε ἀπὸ μέσα θρῆνοι καὶ βογγητά, μὰ δὲν τολμοῦσε νὰ παρακούσει τὸν ἀδελφό του ὁ Πλούτων, καὶ σὲ λίγο βγῆκε ἀπὸ τὸν Ἅδη ἡ Περσεφόνη.

Σὰν εἶδε τὸ φῶς, ἄρχισε νὰ γελᾶ ἀπὸ τὴ χαρά της καὶ ἔτεινε τὸ χέρι της στὸν Ἑρμῆ.

— «Γρήγορα», εἶπε, «πᾶρε με στὴ μάνα μου».

Ἀπὸ μακριὰ τὴν εἶδε ἡ Δήμητρα καὶ ἔβαλε φτερὰ στὰ πόδια της. Τὴν πῆρε στὴν ἀγκα-

λιά της, τὴ σκέπασε μὲ τὰ φιλιά της, καὶ γύρω τους ἄρχισε νὰ πρασινίζει ἡ γῆ καὶ τὰ δένδρα νὰ βλασταίνουν· τόση ἦταν ἡ χαρὰ τῆς Δήμητρας!

— «Ἄχ, καὶ νὰ ἤξερες τί εἶδα ἐκεῖ κάτω!» ἔλεγε ἡ Περσεφόνη κυτάζοντας γύρω της τὴ γῆ. «Γιὰ δές, τὸ ροῦχο μου εἶναι ὑγρὸ ἀκόμα ἀπὸ τὸν Ἅδη. Ἐκεῖ εἶναι σκοτάδι βαθὺ καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν γελᾶ, καὶ ὅλοι εἶναι σιωπηλοί. Ἀκόμα καὶ τὸ ρῶδι ποὺ μοῦ ἔδωσε ὁ Πλούτων...»

Μὰ ἡ Δήμητρα τὴ διέκοψε.

— «Τί εἶπες;» ρώτησε ἀνήσυχα, «τὸ ρῶδι τὸ ἔφαγες;».

Ἡ Περσεφόνη γέλασε.

— «Μοῦ τὸ ἔδωσε σὰν ἔφευγα, μὲ παρακάλεσε γιὰ ἀγάπη του νὰ τὸ φάγω. Μὰ ἦταν τόσο ξερὸ ποὺ μόλις τὸ μισὸ μπόρεσα νὰ καταπιῶ».

Ἡ Δήμητρα σὰν τ' ἄκουσε ἄρχισε νὰ κλαίγει.

— «Ἀλοίμονο», ἔλεγε, «τί ἔκανες! ἦταν τὸ φροῦτο τοῦ γάμου! Τώρα δὲν εἶσαι πιὰ μόνο δική μου, καὶ γι' αὐτὸ τὸ μισὸ ρῶδι ποὺ ἔφαγες, θὰ περνᾶς τὸ μισὸ χρόνο στὸν Ἅδη!».

Κ' ἔτσι ἔγινε.

Ἔξι μῆνες ἔμενε ἡ Περσεφόνη κοντὰ στὸν Πλούτωνα, καὶ σκεπάζουνταν χιόνια ἡ γῆ, καὶ ἡ Δήμητρα μόνη μὲ τὴ λύπη της κλείουνταν στὴ σπηλιά της. Ὅταν ὅμως μὲ τὴν ἄνοιξη ἔβγαινε ἡ Περσεφόνη στὴ γῆ, ξυπνοῦσαν τὰ λουλούδια κάτω ἀπὸ τὰ λαφριά της βήματα. Ὅσο ἔμενε μὲ τὴ μητέρα της, ἡ γῆ ἦταν στολισμένη σὰν νύφη καί, ὅπου περνοῦσε ἡ Περσεφόνη, κελαϊδοῦσαν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δέντρα σκορποῦσαν ἀπάνω της τοὺς ἀνθούς τους.

# Ο ΑΠΟΛΛΩΝ ΚΑΙ Η ΔΑΦΝΗ

ΟΤΑΝ ὕστερα ἀπὸ τὸν μεγάλο κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνα τραβήχτηκαν τὰ νερὰ ἀπὸ τὴ γῆ, ἔμεινε στὴν ξηρὰ ἕνας δράκος φρικτός, ποὺ τὸ στόμα του ἦταν σὰν σπηλιὰ μεγάλο καὶ τὰ δόντια του φαρμακερὰ σὰν τοῦ φιδιοῦ. Τρόμο καὶ φρίκη σκορποῦσε ὁλόγυρα, μὲ τὴν οὐρά του σάρωνε τὸ χῶμα καταστρέφοντας ὅ,τι εὕρισκε στὸ δρόμο του, τὶ ἀνθρώπους, τὶ σπίτια, τὶ ζῶα. Μὲ τὴν πυρωμένη του ἀναπνοὴ ἔκαιε δέντρα καὶ σπαρτὰ καὶ ὅπου περνοῦσε ἄφηνε πίσω του μαυρίλα, ἐρημιὰ καὶ θάνατο.

Στὴν ἀπελπισία τους κατάφυγαν οἱ ἄνθρωποι στὸν Ἀπόλλωνα καὶ μὲ θυσίες καὶ προσευχὲς τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς σώσει ἀπ' αὐτὸ τὸ κακό. Καὶ ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἄκουσε. Μὲ τὸ τόξο στὸ χέρι κατέβηκε ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο, σημάδεψε μὲ προσοχή, καὶ ἡ χρυσὴ σαΐτα μπήχτηκε βαθιὰ στὴν καρδιὰ τοῦ δράκου.

Γέλασε ἀπὸ τὴ χαρά του ὁ Ἀπόλλων, καὶ μὲ τὸ πόδι ἔσπρωξε λίγο τὸ πτῶμα. Ἦταν τέρας ἀπαίσιο· ἀκόμα καὶ τώρα, ποὺ δὲν ζοῦσε πιά, σὲ γέμιζε φρίκη. Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα θὰ τολμοῦσε νὰ τὸ πλησιάσει ζωντανό; Περήφανα πέταξε πίσω τὸ κεφάλι καὶ κύταξε ὁλόγυρα. Ἐκεῖ, στὴ σκιὰ ἑνὸς δέντρου, διάκρινε ἕνα παιδάκι φτερωτὸ ποὺ κοιμοῦνταν. Μὲ προσοχὴ τὸ πλησίασε ὁ Ἀπόλλων καὶ ἕνα μαριόλικο χαμόγελο ἔπαιζε στὰ χείλια του.

Τὸ παιδάκι ἦταν ὁ Ἔρως, ὁ γιὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρη. Ἀλλά, μολονότι ἦταν τόσο μικρός, πειράζουνταν εὔκολα καὶ τότε θύμωνε φοβερά.

Ἀγάλια ἀγάλια καὶ μὲ προσοχὴ μεγάλη τρά-

βηξε ὁ Ἀπόλλων τὴ μικρὴ φαρέτρα μὲ τὰ βέλη, ποὺ κρέμουνταν στὸν ὦμο τοῦ Ἔρωτα. μά, πρὶν προφθάσει νὰ πιάσει καὶ τὸ τόξο, ξύπνησε ὁ μικρὸς θεὸς καὶ πετάχτηκε ἐπάνω. Σὰν εἶδε τὰ βέλη του στὰ χέρια τοῦ Ἀπόλλωνα, ἄστραψαν τὰ μάτια του καὶ τὸ ὄμορφο προσωπάκι του κοκίνισε ἀπὸ τὸν θυμό.

— «Δῶσε μου τὰ βέλη μου! διάταξε ἀπότομα.

Μὰ ὁ ἄλλος μόνο γέλασε καὶ ἄρχισε νὰ τὸν πειράζει.

— «Τί τὰ θὲς τώρα τὰ βέλη!» ἔλεγε, «δῶσε μού τα ἐμένα, ποὺ σκοτώνω δράκους καὶ τέρατα! Κ' ἔπειτα ποῦ θὰ εὕρεις τὴ δύναμη νὰ τὰ ρίξεις; βέβαια μικρὰ εἶναι σὰν παιχνιδάκια, μὰ ἐσύ.....».

Βαθιὰ πληγωμένος ὥρμησε ὁ Ἔρως ἐπάνω του γυρεύοντας νὰ τοῦ ἁρπάξει τὰ βέλη.

Μὰ ὁ Ἀπόλλων ἄπλωσε τὸ χέρι καὶ τὸν ἐμπόδισε.

— «Μικρὰ παιδιὰ δὲν κάνει νὰ ἔχουν τέτοια παιγνίδια» ἐξακολούθησε κάμνοντας τὸν

σοβαρό, «γιατὶ θυμώνουν καμιὰ φορὰ καὶ μποροῦν νὰ πληγωθοῦν... Ἀλοίμονό μου!» φώναξε ἔξαφνα βλέποντας ὅτι ἔξω φρενῶν πιὰ ὥρμοῦσε ἐπάνω του ὁ Ἔρως, μὲ σηκωμένους γρόθους, ἕτοιμος νὰ τὸν χτυπήσει, ἂν ἐξακολουθοῦσε. «Μὴ μὲ σκοτώσεις! μὴ μὲ κυτάζεις ἔτσι καὶ σὲ φοβοῦμαι! Νά, πᾶρε τὰ βέλη σου, Ἔρωτα φοβερέ, μὴ μὲ σφάξεις μὲ τὶς ματιές σου!».

Καὶ ρίχνοντας κάτω τὴ φαρέτρα πήδησε μέσα σ' ἕνα δασάκι γελώντας δυνατά.

Ὁ Ἔρως μάζεψε τὶς σαΐτες, μὰ τὰ φρύδια του ἔμεναν σουφρωμένα καὶ δάγκανε τὰ κόκκινα χείλια του μὲ θυμό.

Εἶχαν περίεργη ἰδιότητα τὰ βέλη αὐτά. Ὅταν τόξευε ὁ Ἔρως κανέναν μὲ χρυσὸ βέλος, ὁ χτυπημένος δὲν τὸ αἰσθάνουνταν, μόνο τὸν πρῶτο ἄνθρωπο ποὺ ἔβλεπε τὸν ἀγαποῦσε τόσο, ποὺ ποτὲ πιὰ δὲν τὸν ξεχνοῦσε. Ἂν ὅμως πάλι τὸ βέλος ἦταν μολυβένιο, τότε τὸν ἔπιανε φόβος καὶ μῖσος δυνατὸ γιὰ τὸν ἄλλο, ὅποιος καὶ ἂν ἦταν.

Πέταξε ὁ Ἔρως ἐκεῖ ποὺ κάθουνταν ὁ Ἀπόλλων καὶ τὸν σημάδεψε μ' ἕνα χρυσὸ βέλος, ἴσια στὴν καρδιά. Ἔπειτα κύταξε γύρω του καὶ εἶδε ἐκεῖ κοντὰ μιὰ νύμφη, τὴ Δάφνη, ποὺ κοιμοῦνταν. Ἐκείνην τὴν τόξεψε μὲ τὸ μολυβένιο βέλος, κ' εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἐκδίκησή του ἄνοιξε τὰ φτερά του καὶ πέταξε μακριά.

Ἀνήσυχη ξύπνησε ἡ Δάφνη· κάτι σὰν φόβος τῆς ἔσφιγγε τὴν καρδιά. Παραμέρισε τὰ κλαδιὰ καὶ εἶδε τὸν Ἀπόλλωνα νὰ σιγοτραγουδᾶ διορθώνοντας τὸ τόξο του. Τῆς φάνηκε φοβερὸς καὶ μὲ τρόμο ἄφησε τὰ κλαδιὰ νὰ ξανακλείσουν. Πρόφθασε ὅμως ὁ Ἀπόλλων καὶ τὴν εἶδε. Γέμισε ἡ καρδιά του ἀγάπη γιὰ τὴν ὄμορφη νύμφη, πέταξε τὸ τόξο του καὶ ἔτρεξε πίσω της.

— «Στάσου, νεράϊδα!», τῆς φώναξε· «τί φεύγεις; Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἀπόλλων, ποὺ σὲ φωνάζω!».

Μὰ ἡ Λάφνη ξετρελαμένη ἀπὸ τὸ φόβο ὁλοένα γρηγορώτερα ἔτρεχε.

— «Δάφνη!», φώναξε πάλι ὁ θεός, «ἄκουσέ με καὶ θὰ σὲ κάνω βασίλισσά μου! Θὰ ζεῖς στὸν Ὄλυμπο καὶ θὰ ξεπερνᾶς τὴν Ἀφροδίτη στὴ χάρη! Θὰ σὲ κάνω θεά, μεγάλη σὰν τὴν Ἥρα...».

Ἡ φωνή του ὅλο καὶ περισσότερο τὴν τρόμαξε. Ἔτρεχε, ἔτρεχε καὶ τὰ ροῦχα της σχίζουνταν στ' ἀγκάθια καὶ τὰ μαλλιά της σκάλωναν στὰ κλαδιά, ποὺ γύρευαν νὰ τὴ βαστάξουν ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸν Ἀπόλλωνα. Μὰ τίποτε δὲν τὴν βαστοῦσε· ὁ φόβος τῆς ἔδινε φτερὰ καὶ ἔτρεχε γρήγορη σὰν τὸν ἄνεμο.

Ἔξαφνα ἔφθασε ἐμπρὸς σ' ἕνα ποτάμι. Ὁ πατέρας της ἦταν θεὸς τοῦ νεροῦ, μὰ ἐκείνη δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ πηδήσει μέσα. Ἀπελπισμένη κύταξε πίσω της. Εἶδε τὸν Ἀπόλλωνα ποὺ κατάφθανε, τὰ μαλλιά του σὰν δόξα ὁλόχρυση γύρω στὸ κεφάλι, τὰ μάτια του ἀστραφτερὰ σὰν ἥλιος, μὰ ἐκείνη, τυφλωμένη ἀπὸ τὸ φόβο, φώναζε:

— «Πατέρα! σῶσε με!».

Κ' ἔξαφνα αἰσθάνθηκε τὰ πόδια της νὰ ρι-

ζώνουν στὴ γῆ, κάτι σκληρὸ τὴν σκέπαζε λίγο λίγο, τὰ χέρια της γίνουνταν κλαδιά, καί, ὅταν ἔφθασε ὁ Ἀπόλλων στὸ ποτάμι, δὲν εἶδε πιὰ τὴ Δάφνη, μόνο ἕνα ἔμορφο δεντρουλάκι μὲ βαθυπράσινα φυλλαράκια.

Ὁ πατέρας της εἶχε ἀκούσει τὴ φωνὴ καὶ τὴν εἶχε σώσει.

Θλιμμένος ὁ Ἀπόλλων ἔκοψε ἕνα κλαδί, τὸ ἔκανε στεφάνι καὶ τὸ φόρεσε.

— «Ἀπὸ τώρα πάντα θὰ σὲ φορῶ», εἶπε, «κ' ἕνα κλαδάκι ἀπὸ τὸ δέντρο σου θ' ἀξίζει περισσότερο ἀπ' ὅλα τὰ χρυσάφια τοῦ κόσμου».

Καὶ ἀπὸ τότε στεφανώνουν τοὺς νικητὲς καὶ δοξασμένους μὲ δάφνη, σὰν νὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερο σημιάδι τιμῆς.

# Ο ΜΑΡΣΥΑΣ

ΣΤΗ Φρυγία πλάγι σ' ένα ποταμάκι κάθουνταν μιὰ μέρα ἡ Ἀθηνᾶ. Κύταζε τὰ νερὰ ποὺ κυλοῦσαν στὰ πόδια της καὶ ἄκουγε τὸν ἄνεμο ποὺ μουρμούριζε στὰ καλάμια, καὶ τόσο ὄμορφο τῆς φάνηκε αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ποὺ θέλησε νὰ τὸ μιμηθεῖ.

Ἔκοψε δυὸ καλαμάκια, τὰ τρύπησε, τὰ ἔκανε φλογέρα καὶ ἄρχισε νὰ παίζει, πρῶτα τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀνέμου κ' ἔπειτα ὅλες τὶς ἄλλες μελωδίες ποὺ γεμίζουν τὴ φύση.

Τόσο μαγεμένη ἦταν μὲ τὸ ἴδιο της τὸ παίξιμο, ποὺ δὲν παρατήρησε ὅτι ὅλο τὸ δάσος

ἡσύχασε γιὰ νὰ τὴν ἀκούσει, οὔτε κατάλαβε πὼς κοντά της κρυμμένος στὰ χαμόκλαδα ἔμενε κουβαριασμένος ἕνας βοσκός, συνεπαρμένος καὶ κεῖνος ἀπὸ τὴ μουσική της.

Ἔξαφνα ὅμως πῆρε τὸ μάτι της τὴν ἀντανάκλασή της στὸ νερὸ καὶ τρόμαξε μὲ τὰ φουσκωμένα μάγουλά της.

— «Πῶς μ' ἀσχημίζει!», ἀναφώναξε καὶ πέταξε μὲ θυμὸ τὰ καλάμια στὸ ποτάμι.

Πήδησε ὁ βοσκὸς ἀπὸ τὸν κρυψώνα του καὶ λίγο παρακάτω τὰ ψάρεψε, καὶ ἀπὸ τότε ὅλη μέρα τριγυρνοῦσε στὰ βουνά, παίζοντας τὴ φλογέρα τῆς Ἀθηνᾶς. Καὶ ὄχι μόνο τὶς νεράϊδες τοῦ δάσους μάγευε, ἀλλὰ καὶ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δέντρα ἀκόμα, ποὺ ἔσκυβαν νὰ τὸν σταματήσουν σὰν περνοῦσε.

Τὸ ἔβλεπε ἐκεῖνος καὶ τόσο ὑπερηφανεύτηκε γιὰ τὴν τέχνη του, ποὺ μιὰ μέρα φώναξε :

— «Τί λένε γιὰ τὴ λύρα καὶ τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἀπόλλωνα! Ποιὸς τὰ συγκρίνει μὲ τὴ φλογέρα μου;».

Τρόμαξαν οἱ νεράϊδες ποὺ τὸν ἄκουγαν καὶ

τοῦ ἔφραξαν τὸ στόμα μὲ τὰ χεράκια τους.

— «Σώπα!», τοῦ ψιθύρισαν· «πῶς μπορεῖς νὰ μετρηθεῖς μὲ τὸν Ἀπόλλωνα, τὸ θεό;».

Μὰ ἐκεῖνος γέλασε καὶ φώναξε πιὸ δυνατά:

—«Ἀπόλλων, μουσηγέτη, ἐγὼ ὁ Μαρσύας σὲ προκαλῶ! Ἔλα νὰ μὲ ἀκούσεις, καί, ἂν μὲ νικήσεις στὴ μουσική, ὅ,τι θέλεις νὰ μὲ κάνεις!».

Κ' ἐμπρός του φανερώθηκε ὁλόλαμπρος ὁ Ἀπόλλων, μὲ τὴ λύρα στὸ χέρι.

Σὰν τὰ φύλλα ἐμπρὸς στὸν ἄνεμο, σκορπίσθηκαν οἱ νεράϊδες φρικιασμένες καὶ κρύφτηκαν στὰ δέντρα τους· ἔτρεμαν ὅμως γιὰ τὸ μουσικό τους καὶ δειλὰ ἔβγαζαν τὰ κεφαλάκια τους ἀπὸ τὸ φύλλωμα νὰ δοῦν τί θ' ἀπογίνει.

— «Ἤλθα, ἀφοῦ μὲ φώναξες», εἶπε ὁ Ἀπόλλων· «μὰ πᾶρε πίσω τὸ λόγο σου καὶ μπορεῖς ἀκόμα νὰ σωθεῖς».

Εἰρωνικὰ τοῦ ἀπάντησε ὁ Μαρσύας.

— «Φοβᾶσαι τὴν ἧττα καὶ ἀποφεύγεις τὸν ἀγῶνα;».

Τὸ πρόσωπο τοῦ θεοῦ σκοτείνιασε.

ἀγριεμένα τίναξαν τὰ κεφάλια τους χλιμιντρίζοντας δυνατά.

Ἀπὸ τὰ ρουθούνια τους πετιοῦνταν φλόγες καὶ τὰ πέταλά τους ἔβγαζαν σπίθες. Μὲ τὸ γόνατο στηριγμένο ἐμπρός του στὸ χρυσὸ τοίχωμα τοῦ ἅρματος, γύρευε ὁ Φαέθων νὰ βαστάξει τ' ἄλογα. Ὁ ἄνεμος σφύριζε στ' αὐτιά του, τὰ μαλλιά του τὸν ἔδερναν στὸ πρόσωπο, μὰ ἐκεῖνος μὲ σφιγμένα δόντια τραβοῦσε τὰ γκέμια γιὰ νὰ δαμάσει τὴν ὁρμὴ τῶν ζώων.

Ἦταν ἄξιος γιὸς τοῦ Ἥλιου!

Ὅλη τὴ δύναμή του τὴ μάζεψε, τὰ χέρια του σκάλωναν στὰ λουριά, τὸ σῶμα του γερμένο πίσω ἀγωνίζουνταν νὰ συγκρατήσει τ' ἄλογα, μὰ ἐκεῖνα, πιὸ δυνατὰ ἀπὸ τὸν Φαέθοντα, εἶχαν πιὰ παρατήσει τὸν συνηθισμένο τους δρόμο καὶ μιὰ κατέβαιναν τόσο χαμηλά, ποὺ ἔκαιαν τὴ γῆ καὶ μαύριζαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ πάλι πετιοῦνταν τόσο ψηλά, ποὺ πάγωνε ἡ γῆ καὶ σκεπάζουνταν χιόνια.

Εἶδε ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο τὸ κακὸ ποὺ γίνουνταν, φοβήθηκε μὴν καταστραφεῖ ὁ κό-

σμος καὶ ὠργισμένος πέταξε τὸν κεραυνό του ἀπάνω στὸ ἅρμα.

Τὰ ἄλογα πετάχθηκαν ἐπάνω, ξετρελαμένα ἀπὸ τὸ χαλασμὸ γύρω τους, καὶ σταμάτησαν ἀπότομα, τὰ ρουθούνια διάπλατα, τὰ μάτια κατακόκινα καὶ δαμασμένα ἀπὸ τὸν τρόμο.

Τὸ σῶμα ὅμως τοῦ ἀγοριοῦ συντριμμένο καὶ ἀγνώριστο γλίστρησε ἀπὸ τὸ ἅρμα κ' ἔπεσε στὸν Ἠριδανὸ ποταμό.

Σὰν εἶδαν οἱ ἀδελφές του ποὺ τὸν σκέπασαν τὰ νερὰ ἄρχισαν θρήνους καὶ κλάματα καὶ μοιρολογώντας ἀνεβοκατέβαιναν τὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ γυρεύοντας τὸ πτῶμα τοῦ Φαέθοντος. Τόσο τὶς λυπήθηκε ὁ Ζεύς, ποὺ τὶς μεταμόρφωσε σὲ ψηλὲς λεῦκες.

Καὶ ὅταν φυσᾶ ὁ ἄνεμος σειοῦνται οἱ λεῦκες καὶ στενάζουν καὶ τρέμουν τὰ φυλλαράκια τους ἀπὸ τὸν πόνο.

# Ο ΥΑΚΙΝΘΟΣ

ΜΙΑ μέρα ποὺ τριγυρνοῦσε ὁ Ἀπόλλων στὴ γῆ, συνάντησε ἕνα ἀγόρι. Πιάνοντάς το ἀπὸ τὸ σαγόνι τοῦ σήκωσε τὸ πρόσωπο καὶ κύταξε βαθιὰ στὰ ζωηρὰ μαῦρα του μάτια.

— Πῶς σὲ λένε;», ρώτησε καὶ χαμογέλασε.

—«Υάκινθο», εἶπε τὸ ἀγόρι· «καὶ σένα;».

—«Λὲν πειράζει τ' ὄνομά μου», ἀπάντησε ὁ Ἀπόλλων· «εἶμαι φίλος σου· αὐτὸ νὰ σοῦ ἀρκεῖ».

Καὶ τὸ ἀγόρι οὔτε φαντάστηκε ὅτι θεὸς ἦταν ὁ καινούργιος του σύντροφος.

Ἀπὸ τότε μέρα δὲν περνοῦσε ποὺ νὰ μὴ συναντηθοῦν οἱ δυό τους καὶ γρήγορα τοὺς ἔνωσε

μεγάλη φιλία. Ὁ Ἀπόλλων ἰδιαίτερα ἀγαποῦσε τὸ ἀνοιχτόκαρδο καὶ ξένοιαστο παιδὶ τῆς γῆς καὶ μὲ ἀκούραστη καλωσύνη τοῦ δίδασκε νὰ παίζει τὴ λύρα του, νὰ τραγουδᾶ, νὰ χορεύει.

Τοῦ μιάθαινε ὅμως καὶ παιχνίδια διάφορα καὶ γυμνάσια, νὰ ρίχνει τὸ δίσκο καὶ τὸ ἀκόντιο, νὰ τοξεύει, νὰ τρέχει, νὰ πηδᾶ. Ὁπόταν ὅμως ἤθελε ὁ Ὑάκινθος νὰ μετρηθεῖ μὲ τὸν φίλο του, πάντα ἔμενε δυνατώτερος καὶ ἐπιτηδειότερος ὁ Ἀπόλλων.

Μιὰ μέρα, ἐνῶ γυμνάζουνταν, ἔπιασε ὁ Ἀπόλλων τὸν δίσκο καὶ ἐκεῖ πού τὸν γυρνοῦσε γιὰ νὰ τὸν ρίξει μὲ ὁρμὴ τοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια καὶ πέταξε λοξὰ καὶ ὄχι μακριά.

Καθὼς τὸ εἶδε ὁ Ὑάκινθος ἔτρεξε νὰ τὸν πιάσει, μὰ ὁ δίσκος χτύπησε σὲ πέτρα, ἀναπήδησε καὶ πέτυχε τὸ ἀγόρι στὸ μέτωπο. Ὁ Ὑάκινθος σωριάστηκε χάμω.

Ὥρμησε κοντά του ὁ Ἀπόλλων, μὰ δὲν πρόφθασε νὰ τὸν βαστάξει, καὶ ὅταν γονάτισε πλάϊ του καὶ τοῦ σήκωσε σιγὰ τὸ ἔμορφο κεφάλι, οὔτε τὸ κατάλαβε ὁ Ὑάκινθος, οὔτε κούνησε.

Ἄδικα τὸν φιλοῦσε ὁ θεός, τὸν χάϊδευε, τὸν φώναζε μὲ τὰ πιὸ γλυκὰ ὀνόματα. Ὁ Ὑάκινθος δὲν τὸν ἄκουγε πιά. Πολλὴ ὥρα ἔμεινε ἐκεῖ ὁ θεὸς γυρεύοντας νὰ τὸν ξυπνήσει, μὴ θέλοντας νὰ πιστέψει, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἴδιος ἔτσι ἄθελα τὸν εἶχε σκοτώσει.

Καὶ ὅταν ἐπὶ τέλους κατάλαβε πὼς τοῦ ἔφυγε γιὰ πάντα ὁ φίλος του, δὲν βάσταξε ἡ καρδιά του νὰ τὸν θάψει.

Τοῦ φάνηκε τόσο ἤρεμος, τόσο ἔμορφος ξαπλωμένος στὸ χορτάρι ! Ἔμοιαζε νὰ κοιμᾶται, καὶ μόνο τὸ ματωμένο του μέτωπο μαρτυροῦσε τί εἶχε γίνει. Ἔσκυψε ἐπάνω του καὶ μ᾽ ἕνα τελευταῖο του φιλὶ τὸν μεταμόρφωσε σὲ ζωηρό, δροσάτο λουλουδάκι.

Σήμερα τὸ λέμε ζουμποῦλι, μὰ τὸ λουλοῦδι δὲν ἄλλαξε, καὶ κάθε φορὰ ποὺ τὸ χαϊδεύει ὁ ἥλιος, ἀνοίγουν τὰ φύλλα του καὶ τρέμουν τὰ καμπανάκια του, σὰν νὰ ἤθελε νὰ εὐχαριστήσει τὸ μεγάλο του φίλο γιὰ τὴ ζωὴ ποὺ τοῦ ἔδωσε.

# Η ΙΩ ΚΑΙ Ο ΑΡΓΟΣ

ΠΟΥ καὶ πού κατέβαινε ὁ Ζεὺς στὴ γῆ. καὶ μολονότι ἰδὲν ἀγαποῦσε τοὺς ἀνθρώπους, τὸν ἔπαιρναν κάποτε μεγάλες ἀγάπες γιὰ καμιὰ βασιλοπούλα ἢ κόρη θνητή, καὶ τότε τῆς παρουσιάζουνταν, μεταμορφωμένος πάντα ἢ σὲ ζῶο ἢ σὲ ἄνθρωπο.

Λὲν ἦταν ὅμως πάντοτε εὐτυχία γιὰ τὴν κόρη ἡ ἀγάπη τοῦ Διός, γιατί, ἂν τὸ καταλάβαινε ἡ Ἥρα, ἐκδικοῦνταν συχνὰ μὲ πολὺ ἄγριο τρόπο. Ἔτσι μιὰ φορὰ ποὺ ἀγάπησε ὁ Ζεὺς τὴν Ἰώ, τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ Ἄργους, θύμωσε ἡ Ἥρα καὶ τὴ μεταμόρφωσε σὲ δαμάλι.

Γιὰ νὰ μὴν τῆς φύγει ὅμως, ἔβαλε τὸν πιστό της Ἄργο νὰ τὴν φυλάγει, τὸν γίγαντα μὲ τὰ ἑκατὸ μάτια.

Ἄδικα προσπαθοῦσε ὁ Ζεὺς νὰ ἐλευθερώσει τὴν Ἰώ, ἢ μὲ βία ἢ μὲ δόλο. Ὁ Ἄργος τὴν φύλαγε ἀδιάκοπα καί, ἐνόσω κοιμοῦνταν τὰ μισά του μάτια, τὰ ἄλλα πενήντα ὀρθάνοιχτα καὶ ἄγρυπνα φύλαγαν τὸ δαμάλι.

Ὁ Ζεὺς λυποῦνταν γιὰ τὴ βασιλοπούλα του καὶ ἐπιτέλους ἀπελπισμένος φώναξε τὸν Ἑρμῆ καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἢ μοῦ ἐλευθερώνεις τὴν Ἰώ ἢ δὲν ξαναπατᾶς στὸν Ὄλυμπο».

Μιὰ στιγμὴ συλλογίστηκε ὁ Ἑρμῆς, ἔπειτα πῆρε τὴν ἀπόφασή του.

— Καλά», εἶπε· θὰ τὸ κάνω, καὶ ἂς θυμώσει ἡ Ἥρα. Ἔτσι κ' ἔτσι δὲν μοῦ ἔχει καὶ μεγάλη ἀγάπη».

Ἔφτιασε τότε μιὰ φλογέρα, πῆρε μορφὴ ἀνθρώπινη καὶ κατέβηκε στὸ δάσος κοντὰ στὸ λιβάδι, ὅπου ἔβοσκε ἡ Ἰώ. Κάθισε σὲ μιὰ πέτρα καὶ ἄρχισε νὰ παίζει τὴ φλογέρα του.

Ὁ Ἄργος, ποὺ μισοξαπλωμένος στὸ γρασίδι ἀδιάκοπα χασμουριοῦνταν ἀπὸ βαρεμό, ἄκουσε τὴ φλογέρα καὶ ἀμέσως ἄνοιξαν διάπλατα καὶ τὰ ἑκατό του μάτια.

—Ἔ! ἐσύ! «Ἄνθρωπε!.., φώναξε, δὲν ἔρχεσαι πιὸ κοντά, ἀδελφέ, νὰ σ' ἀκούσω καλύτερα;».

Ὁ Ἑρμῆς δὲν κούνησε.

—«Ἐεέ!! δὲν ἀκοῦς;», ξαναφώναξε ὁ Ἄργος. «Λὲν μπορῶ νὰ κουνήσω ἀπ' ἐδῶ, γιατὶ φυλάγω ἕνα δαμάλι, καί, ἂν μοῦ φύγει, θὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι!».

— Μπά!» ἔκανε ὁ Ἑρμῆς· «τσομπάνης εἶσαι: καὶ γιὰ σένα θέλεις νὰ χαλάσω τὴν ἡσυχία μου;».

Ξανάρχισε νὰ παίζει. Ὁ Ἄργος στενοχωρήθηκε. Κύταξε τὴν Ἰώ, ποὺ ἔβοσκε ἥσυχα, καὶ ξαναφώναξε διστακτικά:

— «Ἄκουσε· ἂν ἔλθω τὸ μισὸ δρόμο, ἔρχεσαι ἐσὺ ὡς ἐκεῖ ποὺ τελειώνει τὸ δάσος:».

Ὁ Ἑρμῆς δὲν καταδέχτηκε νὰ δώσει ἀπάντηση. Μὰ ἡ φλογέρα τραβοῦσε τὸν Ἄργο,

*Ὁ Ἄρης κάθουε πλάϊ του, τα ἑπτιὰ του μάτια ουρανοιχτα και χαρουμενα κύταζαν μὲ λαχτάρα τὸν Ἑρμῆ.*

τόσο πού στὸ τέλος πῆρε τὴν ἀπόφασή του

— «Καλά· ἔρχομαι!.. εἶπε καὶ μὲ βαριὰ βήματα πέρασε τὸ λιβάδι καὶ μπῆκε στὸ δάσος. Τὰ μάτια τοῦ θεοῦ ἄστραψαν.

— «Τώρα δὲν μοῦ φεύγεις πιά!», μουρμούρισε.

Κρυμμένους στὰ δέντρα ἡ Ἥρα δὲν τοὺς ἔβλεπε, οὔτε θὰ τοὺς ἄκουε.

Ὁ Ἄργος κάθισε πλάϊ του, τὰ ἑκατὸ του μάτια ὀρθάνοιχτα καὶ χαρούμενος κοίταζε μὲ λαχτάρα τὸν Ἑρμῆ.

— «Παῖξε κανένα χορό· παῖξε κανένα τραγοῦδι!», παρακαλοῦσε.

Ὁ Ἑρμῆς ἐξακολουθοῦσε νὰ φυσᾶ τὴ φλογέρα του. Πρῶτα ἔπαιξε ζωηρὰ τραγούδια, ὅλο πήδους καὶ ζωή, λίγο λίγο ὅμως σιγάνευσε τὸν χρόνο, ὡμίλυνε τὴ μελῳδία, γλύκανε τοὺς τόνους σὰν νανούρισμα.

Τὰ μάτια τοῦ Ἄργου ἄρχισαν νὰ ἀνοιγοκλειοῦν. Ἦταν κουραστικὸ νὰ μένουν ἀνοιχτὰ ὅλα μαζὶ καὶ περίεργο μούδιασμα ἁπλώνονταν στὰ μέλη του καὶ τὸν παρέλυε.

Ἔκλεισε μερικὰ μάτια, τὸ κεφάλι του ἔγειρε, ἔκανε νὰ κυτάξει τὸν Ἑρμῆ, τὸν εἶδε σὰν μέσα ἀπὸ ὁμίχλη καὶ μ' ἕναν ἀναστεναγμὸ κοιμήθηκε βαριά.

Κατέβασε τὴ φλογέρα του ἀπὸ τὸ στόμα ὁ Ἑρμῆς καὶ κύταξε τὸν κοιμισμένο γίγαντα. Ἔπειτα, ἥσυχα ἥσυχα τοῦ ἔκοψε τὸ κεφάλι.

Σφυρίζοντας ἀνέβηκε στὸν Ὄλυμπο.

— «Ἡ Ἰὼ εἶναι ἐλεύθερη!», εἶπε.

Καταχαρούμενος πήδησε ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὸν θρόνο του καὶ βρόντησε ἡ γῆ. Γρήγορα πέταξε στὸ λιβάδι, ὅπου ἔβοσκε ἡ Ἰώ, ἀλλὰ τὸ ἠὖρε ἄδειο.

Σὰν εἶδε ἡ Ἥρα πὼς τῆς σκότωσαν τὸν Ἄργο, εἶχε στείλει μιὰ φαρμακερὴ ἀλογόμυγα ν' ἀγκυλώσει τὴν καημένη τὴν Ἰώ, ποὺ ξετρελαμένη ἀπὸ τὸν πόνο ἄρχισε νὰ τρέχει σὰν κυνηγημένη, μουγγρίζοντας καὶ κλαίοντας. Πέρασε λόγγους καὶ βουνά, θάλασσες καὶ ποτάμια διωγμένη ἀπὸ τὴ μύγα, κ' ἐπιτέλους ἀποσταμένη ἔπεσε στὶς ὄχθες τοῦ Νείλου, ἕτοιμη νὰ ξεψυχήσει.

Τότε μόνο τὴ λυπήθηκε ἡ Ἥρα καὶ τὴν ἔκανε πάλι ἄνθρωπο. Τὴν ἔβαλε στὸν θρόνο τῆς Αἰγύπτου, καί, ὅταν ἀργότερα πέθανε, οἱ κάτοικοι τὴν ἔκαναν θεά, τὴ μετονόμασαν Ἶσιδα καὶ τὴ λάτρευαν χρόνια πολλά.

Τὰ μάτια τοῦ Ἄργου τὰ πῆρε ἡ Ἥρα καὶ τὰ σκόρπισε στὴν οὐρὰ τοῦ πουλιοῦ της, τοῦ παγωνιοῦ, ὅπου λάμπουν ἀκόμα σήμερα πολύχρωμα καὶ ὡραῖα.

# Ο ΠΑΝ ΚΑΙ Η ΣΥΡΙΓΞ

ΣΤΑ Λύση κατοικοῦσε ἕνας θεὸς ποὺ ποτὲ δὲν ἀνέβαινε στὸν Ὄλυμπο, γιατὶ τοῦ ἄρεζε ἡ γῆ καὶ ἀγαποῦσε τὴν ἁπλὴ ἐλεύθερη ζωὴ τῶν βουνῶν.

Ἔμοιαζε λίγο μὲ ἄνθρωπο, μὰ τὰ πόδια του ἦσαν σὰν τοῦ τράγου· στόλιζαν τὸ κεφάλι του δυὸ κερατάκια καὶ στὸ πηγοῦνι του φύτρωνε ἕνα σταχτὺ κατσικίσιο γενάκι.

Τὸν ἔλεγαν Πᾶνα.

Διάφερε ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεοὺς μὲ τὴν ἀσχημιά του καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴ μοναξιά, καὶ ὅλη μέρα τριγύρνοῦσε στὰ βουνὰ καὶ θαύμαζε

τὰ δέντρα καὶ ἄκουγε τὴ μουσικὴ τῆς φύσης.

Γιατὶ ὁ Πὰν πολὺ ἀγαποῦσε τὴ μουσική. Ὄχι μόνο ἐκείνην τοῦ ἀνέμου, τοῦ νεροῦ καὶ τῶν πουλιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνην ποὺ ἔκαιναν οἱ ἄνθρωποι.

Καμιὰ φορά, ὅταν, καθισμένοι γύρω στὴ φωτιά τους, ξεκουράζουνταν οἱ βοσκοὶ ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς ἡμέρας, ἤρχουνταν καὶ ὁ Πὰν καὶ κάθουνταν ἀνάμεσά τους. Τότε τοὺς ἔλεγε νὰ τοῦ τραγουδήσουν.

Καὶ ὅποιος τραγουδοῦσε καλὰ ἦταν βέβαιος ὅτι τὸ κοπάδι του θὰ πρόκοβε καὶ θὰ μεγάλωνε, γιατὶ ὁ Πὰν τὸ ἔπαιρνε στὴν προστασία του.

Μαζὶ μὲ τὴ μουσικὴ ἀγαποῦσε καὶ ὅ, τι ὄμορφο ἔβλεπε. Τὶς νεράϊδες τοῦ βουνοῦ, ποὺ λαφριὲς καὶ ζωηρὲς χόρευαν στὸν ἥλιο, τὶς ἔβλεπε μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη, καί, ὅσο καὶ νὰ τὸν πείραζαν καὶ νὰ τὸν ζιζάνευαν, ἐκεῖνος χαίρουνταν ὅταν ἔμεναν κοντά του, γιατὶ ἦσαν χαριτωμένες καὶ τὸ γέλιο τους ἠχοῦσε σὰν τραγοῦδι.

Μιὰ νεράϊδα ὅμως ἀγαποῦσε πάνω ἀπ' ὅλες,

τὴ Σύριγγα, γιατὶ ἡ φωνή της ἦταν πιὸ ἔμορφη ἀπὸ κάθε ἄλλη.

Τὴν ηὗρε μιὰ μέρα στὸ δάσος καὶ τόσο τὸν μάγεψε μὲ τὸ τραγοῦδι της, ποὺ ἀμέσως τὴ ζήτησε γυναῖκα του· μὰ ἡ Σῦριγξ, τρομαγμένη ἀπὸ τὴ βραχνὴ φωνή του, ἔφυγε τρεχάτη καὶ οὔτε θέλησε νὰ τὸν ἀκούσει. Τότε θύμωσε ὁ Πὰν καὶ τὴν κυνήγησε. Ὅλο τὸ δάσος τὸ πέρασαν ἔτσι, ἐμπρὸς ἡ νεράϊδα ξετρελαμένη ἀπὸ τὸ φόβο, πίσω ὁ Πὰν ποὺ πιλαλοῦσε σὰν ἄλογο καὶ γελοῦσε δυνατά, γιατὶ ἤξερε πὼς τίποτε δὲν ξέφευγε ἀπὸ τὰ κατσικίσια πόδια του.

Βγῆκαν ἀπὸ τὸ δάσος κ' ἐκεῖ βρέθηκε ἡ Σῦριγξ ἐμπρὸς σ' ἕνα ποτάμι. Μιὰ στιγμὴ δίστασε, κύταξε πίσω της, εἶδε πὼς ὁ κίνδυνος πλησίαζε καὶ πήδησε μέσα.

Ἄγρια φώναξε ὁ Πὰν καὶ ὥρμησε κατὰ τὸ ποτάμι, μὰ ἡ νεράϊδα εἶχε χαθεῖ. Ἀπελπισμένος κύταξε τὰ νερὰ ποὺ κυλοῦσαν ἀδιάφορα, ὅταν ἔξαφνα τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουγε τὴ φωνὴ τῆς νεράϊδας του. Ἀκίνητος ἀκροάστηκε· μιὰ

δυνάμωνε τὸ τραγοῦδι καὶ μιὰ χαμήλωνε σὲ μισερόμουρητό. Ἦταν ὁ ἄνεμος ποὺ ἔπαιζε σὲ καλαμιώνα, καὶ αὐτὸς ὁ καλαμιώνας εἶχε φυτρώσει στὸ μέρος ποὺ βυθίσθηκε ἡ νεράϊδα.

Τότε ἔκοψε ὁ Πὰν ἑπτὰ καλαμάκια, τὰ συγκόλλησε μὲ κερὶ καὶ ἔφτιασε τὴ φλογέρα ἐκείνη, ποὺ ἀκόμα σήμερα τὴ λένε σύριγγα. Σ' αὐτὴ τὴ φλογέρα του μιμοῦνταν τὸ τραγοῦδι τῆς νεράϊδας καὶ εὕρισκε λίγη παρηγοριά, ἂν καὶ ποτὲ δὲν ξέχασε τὴν ἀγαπημένη του τὴ Σύριγγα.

Καμιὰ φορὰ μάλιστα, ὅταν κάθουνταν τὰ βράδυα μὲ τοὺς φίλους του τοὺς βοσκοὺς καὶ τοῦ ἄρεζε τὸ τραγοῦδι τους καὶ τὸν ζέσταινε ἡ φωτιά, τότε τοὺς διηγοῦνταν τὴν ἱστορία. αὐτὴ καὶ θυμοῦνταν τὰ παλιὰ καὶ συγκινοῦνταν

# Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

ΟΠΟΙΟΣ πέρασε ποτὲ ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο τῆς Κρήτης θὰ πῆγε βέβαια καὶ στὴν Κνωσσό, ὅπου ἕνας γέρος ὁδηγὸς τὸν περνᾶ ἀπὸ διαδρόμους καὶ παραδιαδρόμους, ἀνάμεσα σὲ πέτρες γκρεμισμένες καὶ ἀγριολούλουδα, ἐξηγώντας μὲ μονότονη φωνή :

— Ἐδῶ εἶναι ὁ κοιτὼν τοῦ Μίνωος...ἐδῶ ὁ θρόνος του.....ἐδῶ ἡ μεγάλη αἴθουσα, ἐδῶ τὸ κελάρι.....»

Βέβαια εἶναι πολὺ χαλασμένο τώρα τὸ παλάτι τοῦ μεγάλου Μίνωος· καμιὰ κάμαρα δὲν ἔχει τὴ στέγη της καὶ λίγοι τοῖχοι μένουν ὄρθιοι·

οἱ περισσότεροι μάλιστα διακρίνονται μόνο ἀπὸ τὴ βάση τους. Μ' ὅλα αὐτὰ ὅμως, ἀπὸ τὸ λίγο ποὺ διατηρεῖται, μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστεῖ περίπου τὸ μέγεθος τοῦ παλατιοῦ ποὺ θὰ ἦταν ἀπέραντο καὶ πλουσιώτατο. Ἦταν δίπατο καὶ εἶχε ὑπόγεια μεγάλα, ποὺ λένε πὼς ἦταν ὁ περίφημος Λαβύρινθος, ὅπου ζοῦσε ὁ Μινώταυρος, ἐκεῖνο τὸ τέρας μὲ ταύρου κεφάλι.

Στὰ παλιὰ χρόνια ἦταν πασίγνωστο τὸ παλάτι τῆς Κνωσσοῦ καὶ ὅλοι ἐθαύμαζαν τὸ Λαίδαλο, τὸν Ἀθηναῖο, ποὺ τὸ εἶχε χτίσει.

Ὁ Μίνως καμάρωνε τὴν κατοικία του, περνοῦσε ἀπὸ μιὰ σὲ ἄλλη αἴθουσα, ἔβλεπε τὶς παραδιλὲς τοιχογραφίες, τ' ἀγάλματα, τοὺς στύλους, καὶ ἡ καρδιά του φούσκωνε ἀπὸ ὑπερηφάνεια καὶ ἔλεγε:

— «Τέτοιο παλάτι δὲν ὑπάρχει ἄλλο στὸν κόσμο!».

Μιὰ μέρα λοιπὸν θέλησε ὁ Λαίδαλος νὰ ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα του, μὰ ὁ Βασιλιὰς τὸν φώναξε καὶ τοῦ εἶπε:

— «Ἂν φύγεις, πρέπει πρῶτα νὰ μοῦ δώ-

σεις τὸν λόγο σου, ὅτι ποτέ σου δὲν θὰ χτίσεις ὡραιότερο ἢ καὶ ὅμοιο παλάτι μὲ τὸ δικό μου».

Ὁ Λαίδαλος ὅμως ἀγαποῦσε τὴν τέχνη του.

«Δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἐργάζομαι ὅσο ἔχω δύναμη», εἶπε τοῦ Βασιλιᾶ. Τότε θύμωσε ὁ Μίνως καὶ τὸν κράτησε ἀναγκαστικὰ στὴν Κνωσσό, μαζὶ μὲ τὸ γιό του, τὸν Ἴκαρο, ποὺ ἔλεγαν ὅτι ἔμελλε νὰ γίνει τεχνίτης μεγαλύτερος καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὁ Δαίδαλος ὅμως μὲ ὅλην τὴν καλοπέραση ποθοῦσε τὴν ἐλευθερία του καὶ μέρα νύχτα δούλευε γιὰ νὰ ἐπιστρέψει στὴν Ἀθήνα.

Μιὰ μέρα φώναξε τὸν Ἴκαρο στὸ ἐργαστήριό του καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ τελευταῖο του ἔργο, τὴν τελευταία του ἐφεύρεση, δύο μεγάλα ζευγάρια φτερὰ σὰν τοῦ πουλιοῦ.

— Τὰ βλέπεις;», τοῦ εἶπε, «αὐτὰ θὰ μᾶς πᾶνε πίσω στὴν πατρίδα».

Τοῦ φόρεσε τὸ ἕνα ζευγάρι καί, ἐνῶ τοῦ τὸ στερέωνε στοὺς ὤμους μὲ κερί, τοῦ μάθαινε πῶς νὰ μεταχειρίζεται τὰ φτερά.

— «Νὰ ἀνεβαίνεις μὲ τὸν ἄνεμο καὶ νὰ κατεβαίνεις μὲ τὸν ἄνεμο, σὰν τὰ πουλιά», ἔλεγε, «καὶ νὰ μὴν πᾶς πολὺ ψηλά, μήπως σοῦ λειώσει ὁ ἥλιος τὸ κερί, οὔτε πολὺ χαμηλά, μήπως ὁ ἀφρὸς τῆς θάλασσας σοῦ βρέξει τὰ φτερά. Πέτα ἥσυχα καὶ τακτικὰ σὰν τὴν ἀγριόπαπια.

Πήγαινε τώρα καὶ νὰ θυμᾶσαι τὰ λόγια μου· ἐγὼ ἔρχομαι πίσω σου».

Γρήγορος καὶ εὐκίνητος πέταξε ὁ Ἴκαρος καὶ ἀνέβηκε ψηλὰ στὸν οὐρανό.

— Γενήκαμε πουλιά!», φώναξε τοῦ πατέρα του ποὺ ἀκολουθοῦσε πιὸ ἀργά· «ὅ,τι θέλομε κάνομε!»

— «Ἥσυχα καὶ τακτικά», ἐσυμβούλευε ὁ γέρος, μὰ ὁ Ἴκαρος μόνο ποὺ γελοῦσε. Παίζοντας ἀνεβοκατέβαινε στὸν ἀέρα καὶ φώναζε:

— «Γιὰ δὲς τὴ θάλασσα, πῶς ἀγριεύει καὶ ἀφρίζει! ζηλεύει τὰ φτερά μας!».

Κατέβαινε χαμηλὰ χαμηλὰ ὡς στὰ κύματα κ' ἔπειτα σὰν ἀστραπὴ πετιοῦνταν πάλι ἐπάνω γελώντας.

— Ὁ κόσμος εἶναι δικός μας!.. φώναζε τοῦ πατέρα του. Μὰ ὁ Δαίδαλος ἀνήσυχος τὸν παρακολουθοῦσε ἀδιάκοπα μὲ τὸ βλέμμα.

Ἔξαφνα ἔβγαλε μιὰ φωνή :

— «Ἴκαρε, γύρνα πίσω!».

Τὸν εἶδε ποὺ ἀνέβαινε σὰν ἀετὸς κατὰ τὸν ἥλιο καὶ τρόμος τὸν ἔπιασε. Μὲ καρδιοχτύπι ἀλλὰ καὶ μὲ κρυφὴ ὑπερηφάνεια κύταζε τὸ γιό του ποὺ ὅλο ἀνέβαινε καὶ ψηλότερα, μὰ κάτι τοῦ ἔσφιγγε τὴν καρδιὰ καὶ τοῦ προέλεγε κακό.

— «Τί τρέλα!», σκέπτουνταν.

Ὁ Ἴκαρος ὅλο καὶ μίκραινε· μόλις φαίνουνταν τώρα σὰν τελείω στὸ κοκινόχρυσο φῶς τοῦ ἥλιου. Ἔξαφνα ὅμως ἄρχισε νὰ χαμηλώνει καὶ νὰ μεγαλώνει στὰ μάτια τοῦ πατέρα.

Μεγάλωνε, μεγάλωνε· τώρα ἔμοιαζε πουλί, τώρα ἔπαιρνε ἀνθρώπινη μορφὴ καὶ φρικιασμένος ἔβγαλε ὁ Δαίδαλος μιὰ φωνή.

Τὰ φτερὰ ξεκολλημένα ἀπὸ τοὺς ὤμους κρέμουνταν ἄχρηστα στὰ χέρια τοῦ Ἴκαρου, κ' ἐκεῖνος ὁ ἴδιος γκρεμίζουνταν βαρὺς σὰν πέτρα

Ὥρμησε ὁ Δαίδαλος νὰ τὸν πιάσει, μὰ δὲν πρόφτασε, καὶ ὁ Ἴκαρος ἔπεσε στὰ κύματα ποὺ τὸν σκέπασαν.

Ὧρες πολλὲς πετοῦσε ὁ Δαίδαλος γύρω γύρω ἐπάνω ἀπὸ τὰ νερὰ ζητώντας τὸ σῶμα τοῦ γιοῦ του. Ἐπιτέλους τὸν λυπήθηκαν οἱ Ὠκεανίδες, οἱ νεράϊδες τῆς θάλασσας· ἔφεραν τὸ σῶμα ἀπὸ τὰ βάθη καὶ τὸ σήκωσαν σ' ἕνα κῦμα.

Τὸ μάζεψε ὁ Δαίδαλος στὴν ἀγκαλιά του καὶ μὲ κόπο ἔφτασε στὴ στεριά, γερασμένος καὶ σπασμένος.

Ἔθαψε τὸν Ἴκαρο κοντὰ στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ τὸν νανουρίζει τὸ κῦμα, καὶ τὰ φτερά, τὸ τελευταῖο του ἔργο, τὰ πέταξε στὴ θάλασσα.

Ἔπειτα ἔφυγε καὶ κανεὶς δὲν ξέρει ποῦ πῆγε, τί γίνηκε, οὔτε σὲ ποιὰ γῆ εἶναι ὁ τάφος του.

# Η ΑΡΑΧΝΗ

ΜΙΑ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ ζοῦσε μιὰ κόρη ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἦταν ψηλή, περήφανη καὶ ἐπιτήδεια σ' ὅλες τὶς δουλειές. Μιὰ ἐργασία ὅμως προτιμοῦσε πάνω ἀπ' ὅλες· σκυμένη στὸν ἀργαλειό της ὅλη μέρα ὕφαινε.

Μόνη της ἔκλωθε τὸ νῆμα, λεπτὸ καὶ γυαλιστερό, ἔπειτα τὸ τέντωνε στὸ τελάρο καὶ ἄρχιζε τὴ δουλειά. Γοργὰ καὶ ἐπιτήδεια τὰ λεπτά της δάχτυλα πετοῦσαν τὴ σαΐτα καὶ ἀπὸ τὰ χέρια της γεννιοῦνταν ἀριστουργήματα. Χαμογελώντας περνοῦσε τὸ χέρι ἐπάνω στὸ μαλακὸ ὕφασμα καὶ χαίρουνταν τὴν ὀμορφιά του.

Σὰν ἐκείνην καμμιὰ γυναῖκα δὲν ὕφαινε!

Τὸ ἤξερε καὶ τὸ εἶχε καμάρι, καὶ μιὰ μέρα εἶπε:

— «Κανένας δὲν μὲ περνᾶ στὴν τέχνη μου, οὔτε ἄνθρωπος, οὔτε θεός, οὔτε καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη Ἀθηνᾶ!».

Τ' ἄκουσε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ πολὺ τῆς βαρυφάνηκε. Ἐκείνη εἶχε μάθει τὶς γυναῖκες νὰ ὑφαίνουν καὶ τώρα ἔβγαινε ἕνα θνητὸ κορίτσι καὶ τολμοῦσε νὰ πεῖ τέτοιο λόγο;

Ντύθηκε γριὰ γυναῖκα καὶ κατέβηκε στὴ γῆ. Ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα τῆς Ἀράχνης ἔβλεπε τὴν κόρη στὸν ἀργαλιό της νὰ τραγουδᾶ καὶ τὰ σκαλιστὰ βαρίδια σειοῦνταν μὲ τὸν ἄνεμο καὶ τὸ ζωηρό τους κουδούνισμα συνώδευε τὸ τραγοῦδι της.

Ἡ γριὰ μπῆκε μέσα.

— «Ὡραία εἶναι ἡ δουλειά σου, κόρη μου», εἶπε μὲ τσακισμένη γεροντικὴ φωνή. «Ἀλήθεια, χάρη νὰ ἔχει ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ἀθάνατη, ποὺ ἔδωσε στὶς γυναῖκες τὸν ἀργαλιὸ καὶ τὶς ἔμαθε λίγη ἀπὸ τὴν τέχνη της!».

Ἡ Ἀράχνη τὴν κύταξε καὶ χαμογέλασε.

— «Λίγη ἀπὸ τὴν τέχνη της, λές ; ἡ Ἀθηνᾶ ἄρα γε ξέρει νὰ κάνει ὕφασμα σὰν αὐτό ; Κύταξέ το !».

Καὶ μὲ γρήγορη κίνηση ἔσπρωξε τὰ χτένια καὶ σταμάτησε τὴ δουλειά της, νὰ δεῖ ἡ γριὰ τὸ ἔργο της· ἐκείνη ὅμως κούνησε τὸ κεφάλι της·

— «Πρόσεχε, κόρη μου», εἶπε, «μὴ λὲς τέτοια λόγια. Ποιὸς ξεπερνᾶ ποτὲ τοὺς θεούς ; Ὥραῖο εἶναι τὸ ἔργο σου, δὲν λέγω, μὰ μετριέται μὲ τίποτε, ποὺ βγαίνει ἀπὸ ἀθάνατα χέρια ;».

Ἡ Ἀράχνη ἔγυρε λίγο τὸ κεφάλι καὶ ὕψωσε κοροϊδευτικὰ τὰ φρύδια της.

— «Ἔτσι νομίζεις, μάνα ;», καὶ ἄρχισε πάλι νὰ ρίχνει τὴ σαΐτα· «κρῖμα ποὺ δὲν μᾶς ἀκούει ἡ Ἀθηνᾶ, νὰ ἤρχουνταν νὰ μετρηθοῦμε. Κ' ἐγὼ ἤθελα νὰ ἔβλεπα τὴν τέχνη της, ποὺ τόσο τὴν ὑμνοῦν !».

— «Ἀλήθεια θὰ τὸ ἤθελες ;», ρώτησε ἡ γριά.

— «Ἀφοῦ σοῦ τὸ λέγω ;». ἀπήντησε ἀδιάφορα ἡ κόρη.

— «Ἐδῶ εἶμαι λοιπόν !», φώναξε ἡ Ἀθηνᾶ,

πετώντας τὰ κουρέλια της καὶ δείχνοντας τὴν ἀληθινή της μορφή, «καὶ τώρα θέλεις νὰ μετρηθοῦμε ;».

Τὴν κύταξε κατὰ πρόσωπο ἡ Ἀράχνη καὶ δὲν φοβήθηκε τὰ ὠργισμένα της μάτια.

— «Τὸ θέλω», εἶπε· «νὰ ἕνας ἀργαλιὸς τεντωμένος καὶ ἕτοιμος».

Κάθισε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἄρχισε νὰ ὑφαίνει. Ἀλήθεια, καὶ στὰ γυναίκια ἔργα ἦταν ἐπιτήδεια ἡ πολεμικὴ θεά!

Μὲ σουφρωμένα φρύδια ἐργάζουνταν στὸν ἀργαλιό της καὶ πάσχιζε νὰ κάνει τέλειο τὸ ὕφασμά της, γιατὶ βαθιὰ τὴν εἶχαν πληγώσει τὰ λόγια τῆς κόρης. Καὶ λίγο λίγο μάκραινε τὸ ὕφασμα καὶ ἦταν ὡραιότατο, λεῖο καὶ λεπτό. Παρίστανε διάφορες σκηνὲς πολεμικές, σωροὺς ἀπὸ πτώματα, ὅπλα σπασμένα, ἄλογα πληγωμένα, πολεμιστὲς ματωμένους, ποὺ ἀκόμα βαστοῦσαν τὸ σπαθί. Σ' ὅλες ὅμως τὶς μάχες ἦταν ἀπὸ μιὰ μεριὰ οἱ θεοὶ νικηφόροι, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ ἄνθρωποι νικημένοι καὶ σπασμένοι.

Σήκωσε μὲ καμάρι τὸ κεφάλι της ἡ Ἀθηνᾶ.

Ἀλήθεια, ὡραιότερο πρᾶγμα δὲν εἶχε ξαναδεῖ μάτι ἀνθρώπινο. Γύρισε καὶ κύταξε τὴν Ἀράχνη μὲ περιφρόνηση.

Λεπτὴ καὶ λυγερὴ ἔσκυβε στὸν ἀργαλιό της ἡ κόρη καὶ τὰ ἄσπρα της χέρια ἀδιάκοπα πηγαινοέρχουνταν. Τὰ μάτια της γυάλιζαν ἀπὸ χαρὰ καὶ τὰ μάγουλά της ἦσαν ροδοκόκινα.

Ὅμορφα ἦσαν καὶ τ' ἄλλα της ἔργα, μὰ σὰν αὐτὸ κανένα δὲν ἦταν. Στὸ ὕφασμα ἔβλεπες διάφορες εἰκόνες ἁρμονικὲς καὶ ζωντανές, ὅπου πάντα ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου νικοῦσε τὴ δύναμη τῶν θεῶν, καὶ τόσο τέλεια ἐργασμένο ἦταν, ποὺ λὲς καὶ ἄκουγες τὰ δέντρα νὰ μουρμουρίζουν καὶ τὰ πουλιὰ νὰ κελαϊδοῦν.

Τὸ εἶδε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ μαύρισε ἡ καρδιά της· Ἡ τέχνη της δὲν ἔφθανε ὡς ἐκεῖ.

Ὅταν ὅμως σήκωσε τὰ μάτια ἡ κόρη καὶ χαμογελώντας κύταξε τὴ θεά, βέβαιη γιὰ τὴ νίκη της, ὁ θυμὸς κυρίευσε τὴν Ἀθηνᾶ. Ἅρπαξε τὸ ἀριστούργημα τῆς Ἀράχνης, τὸ ξέσχισε καὶ τὸ πέταξε στὸ πρόσωπο τῆς κόρης.

Ἡ προσβολὴ ἔτσουξε τὴν Ἀράχνη. Πετά-

χθηκε ἐπάνω, ὄχι πιὰ γελώντας, μὰ ὠργισμένη καὶ κείνη, καὶ ἀπειλητικὰ ὠρθώθηκε ἐμπρὸς στὴν Ἀθηνᾶ.

Ἀλλὰ ἀκόμα δὲν εἶχε ἐκδικηθεῖ ἀρκετὰ ἡ θεά, καὶ μὲ γρήγορη κίνηση χτύπησε μὲ τὸ ραβδί της τὴν κόρη στὸν ὦμο καὶ ἀμέσως ζάρωσε τὸ ὄμορφο κορμί, μίκραινε καὶ μαύρισε καὶ ἔγινε ζωῦφιο μικρό, μαυριδερὸ μὲ μεγάλο κεφάλι καὶ λεπτὰ ποδαράκια.

— «Ἔτσι τιμωροῦνται ὅσοι προσβάλλουν τοὺς θεούς! , φώναξε ἡ Ἀθηνᾶ. «Ὕφαινε τώρα, ὕφαινε ἀδιάκοπα· ἄλλη δουλειὰ δὲν θὰ ἔχεις στὴ ζωή, μὰ ὁ ἄνεμος θὰ σοῦ σχίζει τὸ ἔργο σου, ὅπως τὸ ἔσχισα ἐγὼ καὶ πάντα μονάχη σου θὰ κλαῖς τὴ μοῖρα σου!».

Καὶ ἀπὸ τότε ἡ Ἀράχνη ὅλο ὑφαίνει καὶ ὅλο καταστρέφεται ἡ ἐργασία της. Κρυμμένη σὲ γωνιὲς καὶ χαμόκλαδα γυρεύει νὰ ξεχάσει τὴν ντροπή της· μὰ ἡ δυστυχία τὴν ἔκανε κακιὰ καὶ ὅ,τι πέσει στὸν ἱστό της, τὶ μῦγα, τὶ ἄλλο κανένα ζωϋφάκι, τὸ σκοτώνει καὶ τὸ τρώγει ἀλύπητα.

# Ο ΟΡΦΕΥΣ ΚΑΙ Η ΕΥΡΥΔΙΚΗ

ΣΤΑ παλιὰ ἐκεῖνα χρόνια ζοῦσε ἕνας τραγουδιστής, ποὺ τὸν ἔλεγαν Ὀρφέα.

Τόσο ὡραῖα τραγουδοῦσε ὁ Ὀρφεύς, πού, ὅταν περνοῦσε στὰ βουνά, ἤρχουνταν τὰ ζῶα δαμασμένα γύρω του καὶ τὸν ἄκουγαν σιωπηλά. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ ζῶα κάποιος ἄλλος τὸν ἀκολουθοῦσε ἀδιάκοπα στὰ περιδιαβάσματά του. Μιὰ κόρη ὄμορφη καὶ λυγερὴ τὸν ἀγάπησε καὶ τὴν ἀγάπησε κ' ἐκεῖνος, καὶ ἀπὸ τότε ἦσαν ἀχώριστοι αὐτοὶ οἱ δυό.

Ἐκείνη ἔκοβε λουλούδια κ' ἔπλεκε στεφάνια γιὰ τὸν τραγουδιστή της, κ' ἐκεῖνος ἔκαμνε

τραγούδια, ὅπου ἔλεγε τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν Εὐρυδίκη. Ἐκείνη ἄκουγε μὲ λαχτάρα, καὶ μ' ἐνθουσιασμὸ φιλοῦσε τὸ στόμα ποὺ τραγουδοῦσε τόσο ὡραῖα.

Τότε ἐψαλλε ὁ Ὀρφεὺς τὴ μεγάλη της καρδιὰ καὶ τὴ λαμπρὴ ὀμορφιά της καὶ ἡ Εὐρυδίκη ξέσπαζε σ' ἕνα εὐτυχισμένο γέλιο, ποὺ τὸ μιμοῦνταν ὁ Ὀρφεὺς στὴ λύρα του, γιατὶ εἶχε τόση γλύκα.

Ἔτσι ζοῦσαν ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο καὶ τίποτε δὲν τοὺς χώριζε, τίποτε δὲν τοὺς λυποῦσε, ὡς ποὺ μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποὺ χόρευε ἡ Εὐρυδίκη, πάτησε ἕνα φαρμακερὸ φιδάκι κρυμμένο στὸ χορτάρι, ποὺ τὴν δάγκασε στὸ ἄσπρο πόδι καὶ πέθανε ἡ ὄμορφη κοπέλα.

Ἀπαρηγόρητος ὁ Ὀρφεὺς ξέχασε τὰ ζωηρὰ τραγούδια του καὶ περνοῦσε στὰ δάση φωνάζοντας δυνατὰ τὴν ἀγάπη του καὶ μοιρολογώντας τὸν θάνατό της. Συγκινημένα ἤρχουνταν τὰ ζῶα κ' ἔτριβαν τὰ κεφάλια τους ἀπάνω του, νὰ τοῦ δείξουν συμπάθεια, καὶ τὰ δέντρα μουρμούριζαν συμπονετικά.

Καὶ μιὰ μέρα πῆρε τὴν ἀπόφασή του ὁ Ὀρφεύς. Κρέμασε τὴ λύρα του στὸν ὦμο καὶ ἀφοῦ πέρασε ἀπὸ χῶρες καὶ χωριά, βουνὰ καὶ λαγκάδια καὶ τρία μεγάλα ποτάμια, τὴ Στύγα, τὸν Ἀχέροντα καὶ τὴ Λήθη, ἔφθασε σ' ἕνα σκοτεινὸ ἄνοιγμα, ποὺ πήγαινε στὸν Ἅδη. Ἐκεῖ φύλαγε ὁ Κέρβερος, ἕνα τέρας μὲ τρία κεφάλια σκυλιοῦ, ποὺ δὲν ἄφηνε οὔτε ζωντανὸ νὰ ἔμπει στὸν Ἅδη, οὔτε πεθαμένο νὰ ἔβγει ἔξω.

Μὰ ὁ Ὀρφεὺς τραγούδησε τὴ λύπη του τόσο θλιβερά, ποὺ συγκινημένος μαζεύθηκε ὁ Κέρβερος καὶ πέρασε ὁ τραγουδιστής. Διάβηκε τότε ὁ Ὀρφεὺς ἀπὸ ἕνα μακρὺ σκοτεινὸ στενωπὸ καὶ ἔφθασε στὸν Ἅδη. Στὴν εἴσοδο στέκουνταν οἱ τέσσερεις μεγάλοι Κρητές, ὁ Μίνως, ποὺ ἦταν ἄλλοτε βασιλιὰς τῆς Κρήτης, ὁ Ραδάμανθυς, ὁ Αἰακὸς καὶ ὁ Τριπτόλεμος, ποὺ δίκαζαν τὶς ψυχὲς τῶν πεθαμένων· καὶ ὁ Ὀρφεὺς πέρασε ἐμπρός τους παίζοντας τὴ λύρα του, καὶ δὲν τὸν σταμάτησαν.

Τότε ἔφθασε ἐκεῖ ὅπου ἦσαν οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων.

Δεξιὰ ἦταν ἡσυχία καὶ ἠρεμία. Σ' ἕνα γλυκὸ φῶς περνοῦσαν καὶ ξαναπερνοῦσαν σκιὲς σιωπηλὲς καὶ εὐτυχισμένες, ποὺ κανένα δὲν εἶχαν βλάψει στὸ βίο τους.

Ἀριστερὰ ὅμως ὁ τόπος ἀντηχοῦσε ἀπὸ στεναγμοὺς καὶ βογγητά. Ἐκεῖ παιδεύουνταν ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν προσβάλει τοὺς Ἀθανάτους ἢ ποὺ εἶχαν ἀνομήσει ὅσο ζοῦσαν.

Σὲ μιὰ μεριὰ ὁ Σίσυφος ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ ἀνεβάζει ἕνα βράχο ὡς τὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ, μά, πρὶν φθάσει στὸ τέρμα, τοῦ ξέφευγε ὁ βράχος ἀπὸ τὰ χέρια καὶ κυλοῦσε πάλι κάτω στὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ. Καὶ ξανάρχιζε ὁ Σίσυφος μὲ κόπο καὶ κούραση τὴ δουλειά του. Σ' αὐτὸ τὸ μαρτύριο εἶχε καταδικασθεῖ, γιατί, ὅταν ἔστειλε ὁ Ζεὺς τὸν Θάνατο νὰ τὸν πάρει, ἐκεῖνος κατάφερε νὰ τὸν πιάσει καὶ νὰ τὸν δέσει, κ' ἔτσι κανένας πιὰ δὲν πέθαινε στὴ γῆ. Ὡς ποὺ κατέβηκε ὁ Ἄρης, ἐλευθέρωσε τὸ Θάνατο καὶ σκότωσε τὸ Σίσυφο.

Σ' ἄλλο μέρος πάλι 49 κόρες ἀντλοῦσαν νερὸ ἀπὸ ἕνα πηγάδι καὶ γύρευαν νὰ γεμίσουν

ἕνα πιθάρι πού δὲν εἶχε πάτο. Καὶ ὅλο ἄδειαζε τὸ πιθάρι καὶ ὅλο ἀντλοῦσαν στενάζοντας οἱ γυναῖκες. Ἦσαν οἱ Δαναΐδες, πού τὴ βραδυὰ τοῦ γάμου των σκότωσαν τοὺς ἄντρες τους καὶ γι᾽ αὐτὸ καταδικάστηκαν σ᾽ αὐτὴ τὴν τιμωρία. Μόνο ἡ μικρότερή τους ἀδελφὴ εἶχε σωθεῖ, γιατὶ ἔκρυψε τὸν ἄντρα της ἀπὸ τὶς ἄλλες καὶ τοῦ γλύτωσε τὴ ζωή.

Ἀλλοῦ πάλι βουτηγμένος ὡς τὸ σαγόνι σὲ νερό, ἀνάμεσα σὲ μηλιές, ἀχλαδιές, συκὲς καὶ ἄλλα δέντρα ὀπωροφόρα, πού ἔγερναν ὡς κάτω τὰ φορτωμένα ἀπὸ καρποὺς κλαδιά τους, βασανίζουνταν ὁ Τάνταλος ἀπὸ δίψα καὶ πεῖνα, γιατί, μόλις ἔσκυβε νὰ πιεῖ, χαμήλωνε τὸ νερὸ καὶ στέρευε στὰ πόδια του, καί, ὅταν ἄπλωνε τὸ χέρι νὰ κόψει κανένα φροῦτο, ὑψώνουνταν τὰ κλαδιὰ καὶ χάνουνταν. Εἶχε γελάσει τοὺς θεοὺς ὁ Τάνταλος καὶ εἶχε σφάξει τὸ ἴδιο του τὸ παιδί· γι᾽ αὐτὸ ἦταν τόσο σκληρὴ ἡ καταδίκη του.

Ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοί, μὰ ὁ Ὀρφεὺς περνοῦσε σκυφτὸς καὶ σιωπηλὸς καὶ τίποτα δὲν ἔβλεπε βυθισμένος στὴ δική του τὴ θλίψη.

Ἔτσι ἔφθασε ἐμπρὸς στὸν θρόνο τοῦ Πλούτωνα καὶ τῆς Περσεφόνης. Φοβερὰ ἄστραψαν τὰ μάτια τοῦ θεοῦ σὰν τὸν εἶδαν, μὰ ὁ Ὀρφεὺς ἔπιασε τὴ λύρα του καὶ γλυκὰ καὶ θλιβερὰ τραγούδησε τὴν ἱστορία του, τὴν ἀγάπη του, τὴν ἀπελπισία του καὶ τὸν πόθο του τὸν ἀπέραντο νὰ ξαναδεῖ τὴν Εὐρυδίκη. Σὰν τελείωσε σήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε τὴν ὄμορφη Περσεφόνη δακρυσμένη καὶ τὸν φοβερὸ Πλούτωνα ἡμερεμένο.

Καὶ ἄκουσε τὸν θεό, ποὺ ἔλεγε μὲ βαρειὰ φωνή:

— «Μὲ τὸ τραγοῦδι σου μὲ νίκησες. Ἐκεῖνο, ποὺ ἄλλος ποτὲ δὲν τόλμησε νὰ ζητήσει, ἐσὺ τὸ ἀπόλαυσες μὲ τὸν πόνο σου. Πήγαινε! Ἡ Εὐρυδίκη θὰ σ' ἀκολουθήσει στὴ γῆ. Πρόσεχε ὅμως. ὅ,τι καὶ ἂν γίνει, ὅ,τι καὶ ἂν ἀκούσεις, μὴ γυρίσεις νὰ τὴ δεῖς, γιατὶ τὴν ἔχασες γιὰ πάντα».

Ἔτσι εἶπε, καὶ ὁ Ὀρφεὺς πῆρε πάλι τὸν δρόμιο γιὰ τὸν ἀπάνω κόσμο. Περπατοῦσε ἀνήσυχος καὶ βιαστικός. Πίσω του τίποτε δὲν

ἄκουγε καὶ ὅμως τοῦ φάνηκε πὼς κάποιος τὸν ἀκολουθοῦσε.

—«Εὐρυδίκη», ἄρχισε νὰ λέγει, «ἐσὺ εἶσαι ποὺ ἔρχεσαι πίσω μου ;».

Καὶ μιὰ μακρινὴ φωνὴ ἀποκρίθηκε :

— Ποιὸς μὲ φωνάζει ;».

Τοῦ φάνηκε γνωστὴ ἡ φωνὴ καὶ πάλι ρώτησε :

— «Εὐρυδίκη, θυμᾶσαι σὰν περπατούσαμε χέρι μὲ χέρι στὰ βουνά ;».

— «Ποιὸς εἶσαι ; γιατί μοῦ μιλᾶς ;», εἶπε ἡ φωνή.

Ὁ Ὀρφεὺς γρηγόρεψε τὸ βῆμα του.

— «Εὐρυδίκη, δὲν θυμᾶσαι τὰ τραγούδια ποὺ σοῦ ἔλεγα, σὰν χόρευες στὰ χόρτα ;».

— «Τὰ λόγια σου μοῦ εἶναι γνωστά, μὰ δὲν τὰ καταλαβαίνω πιά».

Μακριὰ ἐμπρός του εἶδε ὁ Ὀρφεὺς τὴν εἴσοδο τοῦ Ἅδη καὶ ἄρχισε νὰ τρέχει· κάτι τοῦ ἔσφιγγε τὸ στῆθος καὶ πονοῦσε.

—«Εὐρυδίκη», ρώτησε πάλι, «θυμᾶσαι τὴν ἀγάπη μας ;».

Σύνταγμα της πατέρας | ο ποιητής ο Όμηρος.

— «Ὄχι!», εἶπε ἡ φωνὴ καὶ τώρα ἦταν σὰν πολὺ μακρινή, μισοσβυσμένη.

— «Στάσου, μὴ φεύγεις!», φώναξε ὁ Ὀρφεὺς καὶ ἀπότομα γύρισε νὰ τὴν πιάσει. Στὸ βάθος πίσω εἶδε μιὰ ἄσπρη μορφὴ ποὺ σήκωσε τὸ χέρι κ' ἔπειτα μ' ἕνα στεναγμὸ χάθηκε στὸ σκοτάδι.

Ὁ Ὀρφεὺς ἔμεινε σὰν μαρμαρωμένος.

Τώρα πιὰ εἶχε χάσει γιὰ πάντα τὴν Εὐρυδίκη.

Σκυφτὸς καὶ κουρασμένος πέρασε τὸ κατῶφλι τοῦ Ἅδη καὶ βγῆκε στὴ γῆ. Τὸ φῶς τὸν θάμπωσε. Σκέπασε μὲ τὸ χέρι τὰ μάτια του καὶ προχώρησε δυὸ βήματα. Σὰν κύταξε πίσω του, εἶδε τὶς Πύλες τοῦ Ἅδη κλειστές. Τότε ἔπιασε τὴ λύρα του, καὶ ἔξαφνα τὰ δέντρα ἄρχισαν νὰ βογγοῦν, τὰ πουλιὰ νὰ κλαῖνε, ὡς κ' οἱ πέτρες ράγιζαν ἀκούγοντας τὸ τραγοῦδι του. Ὅλη ἡ φύση ἔκλαιγε τὸ χαμὸ τῆς Εὐρυδίκης, καί, ὅταν περνοῦσε ὁ Ὀρφεύς, λὲς κ' ἔτρεμε ἡ Γῆ ἀπὸ τὸ μοιρολόγι.

Ἀπὸ τότε ζοῦσε ὁ Ὀρφεὺς ὁλομόναχος στὰ

βουνὰ καὶ μόνη παρηγοριὰ εἶχε τὴ λύρα του.

Μιὰ μέρα τὸν ηὗραν κάτι ἄγριες γυναῖκες, ἀκόλουθες τοῦ Διονύσου, καὶ θέλησαν νὰ τὶς τραγουδήσει, γιὰ νὰ χορέψουν, μιὰ ἐκεῖνος μόνο μοιρολόγια ἤξερε νὰ πεῖ. Τότε ἀγριεμένες ὥρμησαν ἀπάνω του οἱ γυναῖκες καὶ τὸν σκότωσαν.

Ἔτσι πέθανε ὁ μεγάλος τραγουδιστής, ὁ Ὀρφεύς, ποὺ μὲ τὴ γλυκειὰ φωνή του καὶ τοὺς βράχους συγκινοῦσε.

# Ο ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΤΟ Πήλιο, ἀνάμεσα στὶς ὀξυὲς καὶ τὰ ἔλατα, ζοῦσε ἕνας κένταυρος σοφὸς ὅσο καὶ καλός. Μὲ φύλλα στεφανωμένο τὸ γέρικό του κεφάλι, μὲ δέρμα λύκου σκέπασμα στοὺς δυνατούς του ὤμους, περπατοῦσε σιωπηλὰ στὰ ὀάση καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πέταλά του ἔτριζαν τὰ ξερὰ κλαδιά.

Ἂν καὶ γέρος, στέκουνταν ἴσιος καὶ ἀλύγιστος καὶ σήκωνε ψηλὰ τὰ πόδια του, σὰν ἄτι ποὺ καμαρώνει. Τὸ πρόσωπό του ἔδειχνε σκέψη καὶ μεγαλεῖο, μαζὶ μὲ κούραση μεγάλη. Τόσα χρόνια τώρα ζοῦσε στὰ βουνά του, τόσα χρό-

νια εἶχαν περάσει ἐπάνω του, μονότονα ὅλα καὶ κουραστικά, καί, ὅσο μακριὰ καὶ ἂν ξεχώριζε τὸ μέλλον, δὲν ἔβλεπε καμιὰ ἀλλαγὴ γιὰ κεῖνον, γιατὶ οἱ θεοὶ τὸν εἶχαν κάνει ἀθάνατο. Εἶχε βαρεθεῖ τὴ ζωὴ μὲ τὶς λῦπες καὶ τοὺς κόπους της καὶ ὅμως καμιὰ ξαλάφρωση δεν ἔβλεπε.

Τὸ κουρασμένο ἥσυχο βλέμμα του ἀνέβαινε στὰ δέντρα, ποὺ ἑνωμένα πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του ἔκαμναν σὰν θόλο ὁλοπράσινο, κ' ἔπειτα πάλι ἀδιάφορο γλιστροῦσε ἀπάνω στοὺς κορμοὺς καὶ χαμένος στὴ σκέψη του κύταζε ἐμπρός του χωρὶς νὰ βλέπει. Ἡ ὀμορφιὰ τοῦ κόσμου δὲν τὸν συγκινοῦσε πιά, οὔτε τὸν ἐνδιέφερε.

— «Χείρων ! Χείρων !», ξέσπασαν ἔξαφνα ζωηρὲς φωνὲς κοντά του καὶ καμιὰ δεκαριὰ παιδιὰ ὥρμησαν μέσ' ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ τὸν τριγύρισαν. Ἀνάμεσά τους εἶχαν ἕνα παιδὶ μὲ γαλανὰ μάτια, ποὺ μὲ τὸ δεξὶ χέρι ἔσφιγγε τ' ἀριστερό του.

— Δάσκαλε !», φώναζαν τὰ ἄλλα παιδιά, «βοήθησέ τον· φίδι τὸν δάγκασε !».

Ὁ Κένταυρος ἀμέσως παραμέρισε τὶς σκέψεις του κ' ἔπιασε τὸ πονεμένο χέρι.

Γιὰ τοῦτα τὰ παιδιὰ ξυπνοῦσε ἀκόμα κάποια φλόγα μέσα του, καί, ὅσο σκοτισμένος καὶ ἂν ἦταν, πάντα ἔμενε πρόθυμος νὰ τὰ βοηθήσει, νὰ τὰ διδάξει· γιατὶ μόνος σκοπὸς τῆς ζωῆς του ἦταν νὰ τὰ μεγαλώνει καὶ νὰ τὰ κάνει ἄντρες καλοὺς καὶ γενναίους.

Ἐξέτασε τὸ χέρι, ποὺ ἄρχιζε κιόλα νὰ μελανιάζει, καὶ εὐθὺς διάταξε :

— «Γρήγορα, στὴ σπηλιά· ἴσως προφθαίνω νὰ τὸ κάψω».

Τὸ πρόσωπό του ὅμως ἦταν σκοτισμένο. Γύρισε νὰ φύγει, ὅταν ἕνα μακρὺ σφύριγμα τὸν ἔκανε καὶ σήκωσε τὸ κεφάλι :

Ἕνα πρόσωπο γελαστὸ φάνηκε πάνω ἀπὸ ἕνα βράχο καὶ μιὰ ζωηρὴ φωνὴ ἀκούστηκε :

—«Ποῦ τρέχετε καὶ δὲν μὲ περιμένετε;». Ἐξαφνα ὅμως ἀνήσυχα : «Πληγώθηκε κανένας σας ; Τί ἔπαθες ἐσὺ ἐκεῖ κάτω ; Στάσου κ' ἔρχομαι».

Καὶ κατρακυλώντας τὶς πέτρες πήδησε κοντά

τους ἕνα ἀγόρι μὲ γύρω στὴ μέση του κρεμασμένα διάφορα δέματα χορτάρια. Ἡ καλωσύνη ἦταν γραμμένη σ' ὅλο τὸ πρόσωπό του, ποὺ τώρα ἔσκυβε συμπονετικὰ στὸ πληγωμένο χέρι.

— «Ἄχ, καημένε μου! ἔλεγε χαϊδεύοντάς το, πῶς θὰ πονεῖς! Φίδι τὸ ἔκανε; μὰ στάσου. κάτι ξέρω νὰ σοῦ κάνω... Ἄφησε, δάσκαλε. μπορῶ νὰ τὸ γιατρέψω· ἀλήθεια σοῦ λέω. ἄφησε νὰ δεῖς...».

Εἶχε κιόλα λύσει ἕνα δέμα ἀπὸ τὴ ζώνη του καὶ μὲ νευρικὰ δάχτυλα γύρευε ἕνα χόρτο.

— «Νὰ ἐτοῦτο γύρευα!», φώναξε πιάνοντας ἕνα βοτάνι. «Σήμερα τὸ ηὗρα· ἀπὸ μιὰ λύκαινα τὸ ἔμαθα. Φαντάσου, δάσκαλε· τὸ μάσησε λίγο, ἔγλυψε τὴν πληγή της, ποὺ ἦταν ὅμοια μ' αὐτήν, καὶ εὐθὺς γιατρεύθηκε, καί. σὰν τὴν εἶδα νὰ φεύγει τρεχάτη, μάζεψα ὅσο ηὗρα ἀπ' αὐτὸ τὸ βοτάνι..... Νά, πές μου τώρα, πονεῖς ἀκόμα;».

Ἐνῶ μιλοῦσε, εἶχε ἁπλώσει λίγα φύλλα στὴν πληγὴ ἐπάνω, τὴν εἶχε δέσει σφιχτὰ μὲ μιὰ ζώνη

καὶ τώρα κύταζε ἀνήσυχα τὸν σύντροφό του.

— «Πές μου, πονεῖ ἀκόμα πολύ;».

Ὁ μικρὸς κύταζε τὸ δεμένο του χέρι καὶ λίγο λίγο ἔφευγε ὁ πόνος ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Ἀναστέναξε ξελαφρωμένος καὶ μ' εὐγνωμοσύνη σήκωσε τὸ βλέμμα στὸν σύντροφό του.

— «Χαρὰ σ' ἐσένα, Ἀσκληπιέ», εἶπε· «οἱ θεοὶ νὰ σοῦ δώκουν εὐτυχία. Κουνῶ κιόλα τὰ δάχτυλα καὶ σὲ λίγο οὔτε θὰ τὸ αἰσθάνομαι».

Μ' ἀγάπη πέρασε ὁ Χείρων τὸ χέρι στὰ μαλλιὰ τοῦ μαθητοῦ του.

— «Ἐσὺ καὶ τὸ δάσκαλό σου θὰ περάσεις!», μουρμούρισε.

Ἦταν μεγάλος λόγος αὐτός· γιατὶ ὁ κένταυρος ἦταν γνωστὸς ὄχι μόνο στὴν πατρίδα του, ἀλλὰ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα ὡς ὁ ἐπιτηδειότερος καὶ σοφώτερος γιατρὸς ποὺ ὑπῆρχε.

Καὶ ὅμως ἡ προφητεία ἀλήθεψε.

Μεγάλωσε ὁ Ἀσκληπιός, ἄφησε τὸν δάσκαλό του καὶ κατέβηκε ἀπὸ τὰ δροσερὰ βουνά, ὅπου τόσοι ἥρωες πέρασαν τὰ παιδικά τους χρόνια κοντὰ στὸν σοφὸ κένταυρο.

Κατέβηκε στὴ γῆ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ πόνεσε ἡ καρδιά του σὰν εἶδε τὶς ἀρρώστιες καὶ τὶς δυστυχίες ποὺ τοὺς ἔτρωγαν. Σπλαχνικὰ γιάτρευε ὅποιον συναντοῦσε καὶ γρήγορα μαθεύτηκε σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, πὼς ὁ Ἀσκληπιός, ὁ γιὸς τοῦ Ἀπόλλωνα καὶ τῆς βασιλοπούλας Κορωνίδας, γιάτρευε καὶ τοὺς πιὸ ἀπελπισμένους. Κοπάδια ἤρχουνταν οἱ ἄρρωστοι νὰ τὸν δοῦν καὶ τὶ μὲ βότανα, τὶ μὲ ἄλλα γιατρικά, ὅλους τοὺς ἔστελνε πίσω γιατρεμένους.

Μιὰ μέρα σ' ἕνα ταξίδι του συνάντησε μιὰν ὄμορφη κόρη, τὴν Ἠπιόνη, τὴν πῆρε γυναῖκα του καὶ γιὰ χρόνια ἔζησαν μαζὶ εὐτυχισμένοι.

Μὲ τὸν καιρὸ γεννήθηκαν δυὸ ἀγόρια, ὁ Ποδαλείριος καὶ ὁ Μαχάων, καὶ ἀπὸ μικρὰ τὰ δίδαξε ὁ πατέρας τους, κ' ἔγιναν οἱ πιὸ ξακουσμένοι γιατροὶ τῆς Ἑλλάδας.

Σὲ λίγο ἦλθε καὶ μιὰ κόρη νὰ ζωηρέψει τὸ σπίτι μὲ τὸ χαμόγελό της. Ἦταν ἡ Ὑγεία, ἡ θεὰ μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο καὶ τὰ φωτεινὰ μάτια, καί, ὅποιον ἄγγιζε τὸ ἁπαλό της χέρι, αἰ-

σθάνουνταν καινούργια δύναμη καὶ χαρὰ μέσα του.

Πιὸ ἥσυχος, πιὸ σοβαρός, ἦταν ὁ τρίτος ἀδελφός της, ἕνα σιωπηλὸ ἀνθρωπάκι, τυλιγμένο σ' ἕνα βαρὺ ζεστὸ ροῦχο ποὺ τὸν σκέπαζε ὁλόκληρο, καὶ μόνο τὸ χλωμό του πρόσωπο φαίνουνταν, γεμᾶτο καλωσύνη σὰν τοῦ πατέρα του, μὰ πιὸ λυπημένο, σὰν πονεμένο. Ἦταν ὁ Τελεσφόρος, ποὺ βοηθοῦσε τὴν ἀνάρρωση τῶν ἀρρώστων.

Ὅσο ὅμως περνοῦσε ὁ καιρός, τόσο πιὸ σοφὸς γίνουνταν ὁ Ἀσκληπιός. Τὶς γνώσεις του τὶς ἀντλοῦσε ἀπὸ τὴ φύση καὶ μὲ ἀκούραστη καλωσύνη βοηθοῦσε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὥς ποὺ στὸ τέλος ὄχι μόνο ἀρρώστους γιάτρευε, ἀλλὰ καὶ νεκροὺς ἀνάσταινε.

Τὸ ἔνοιωσε ὁ Πλούτων κάτω στὸν σκοτεινό του Ἅδη, ὅτι ἡ γῆ δὲν τοῦ ἔστελνε πιὰ ψυχὲς καὶ πολὺ τοῦ βαρυφάνηκε.

Πήδησε στὸ ἅρμα του καὶ σ' ἕνα σύννεφο ἀπὸ καπνὸ καὶ φλόγες πετάχτηκε πάνω καὶ σὰν ἀστραπὴ βρέθηκε στὸν Ὄλυμπο. Ἀγριεμένος

ἔτρεξε πρὸς τὸ συμπόσιο, ὅπου διασκέδαζαν οἱ θεοί. Μὲ τὰ μαῦρα του ροῦχα καὶ τὰ κόκινα φοβερά του μάτια ἦταν πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τὴ γελαστὴ συντροφιὰ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ μὲ δυσαρέσκεια καὶ ἀνησυχία τὸν ἔβλεπαν οἱ ἄλλοι θεοὶ νὰ καταφθάνει σὰν ἀνεμοστρόβιλος ἀνάμεσά τους· γιατὶ κανένας δὲν ἀγαποῦσε τὸν σκυθρωπὸ βασιλιὰ τοῦ κάτω κόσμου.

Χωρὶς κὰν νὰ τοὺς κυτάξει ὥρμησε ὁ Πλούτων ἐμπρὸς στὸν Δία καὶ τοῦ φώναξε :

— «Τί κάνεις ἐδῶ θρονιασμένος, ἀδελφέ ; δὲν κυτάζεις λίγο τί γίνεται στὴ γῆ, ὅπου μυρμήγκιασαν οἱ ἄνθρωποι, ἐνῶ μένουν ἔρημα τὰ ἀπέραντα δώματα τοῦ βασιλείου μου ; Ὁ Χάρων κοιμᾶται στὸ κουπί του καὶ στὸν δρόμο τοῦ Ἅδη φυτρώνουν ἐλεύθερα λουλούδια καὶ χορτάρια.

»Γιὰ δὲς σὲ τί καταφρόνια ἔπεσα ! Στέλνω τὸν Θάνατο στοὺς ἀνθρώπους καὶ μοῦ ἐπιστρέφει ἄπρακτος, ἀπελπισμένος, νικημένος ἀπὸ τὴ γνώση καὶ τὴν τέχνη τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Πῶς ἀφίνεις αὐτὰ νὰ γίνονται ;».

Σὰν τ' ἄκουσε ὁ Ζεὺς ἀνησύχησε. Ἦταν καιρὸς ποὺ δὲν εἶχε σκεφθεῖ τὴ γῆ καὶ παραδομένος στὶς διασκεδάσεις εἶχε ξεχάσει ὁλότελα τὸν αἰώνιο κίνδυνο τῶν ἀνθρώπων.

Ἔσκυψε ἀπὸ τὸν θρόνο του καὶ μὲ προσοχὴ κύταξε κάτω. Παραξενεύτηκε ποὺ εἶδε τὴν εὐτυχία σχεδὸν σὲ κάθε σπίτι καὶ τοὺς ἀνθρώπους πιὸ δυνατούς, πιὸ δουλευτάδες παρὰ ποτέ!

— «Βέβαια, αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξει!», εἶπε συλλογισμένα καὶ βλέποντας τὸν Ἀσκληπιὸ ποὺ γιάτρευε ἕναν ἑτοιμοθάνατο τὸν κεραύνωσε ἐκεῖ ποὺ βρίσκουνταν.

Μὲ μιᾶς γέμισε ὁ ἀέρας κλάματα καὶ φωνές. Ὡς τὸν Ὄλυμπο ἀνέβαιναν οἱ θρῆνοι καὶ ἀνάμεσα στοὺς λυγμοὺς ἀκούουνταν καθαρὸ τὸ παράπονο :

— «Ἀπόλλων, μᾶς πῆραν τὸ γιό σου! Ἥλιε βασιλιά, μᾶς σκότωσαν τὸ παιδί σου! Δὲν ἀκοῦς κλάματα καὶ μοιρολόγια στὴ γῆ; Τὸν Ἀσκληπιὸ κλαῖμε, τὸ ἔνδοξο παιδί σου! Ἀπόλλων, Ἀπόλλων, βοήθησε, ἐκδίκησέ τον!».

Οἱ ἄλλοι θεοί, ἀδιάφοροι, εἶχαν ξαναγυρίσει στὸ φαγοπότι τους, μὰ ὁ Ἀπόλλων ἄκουγε τὰ κλάματα καὶ τὸ πρόσωπό του σκοτείνιασε. Ἔρριξε τὴ φαρέτρα στοὺς ὤμους του καὶ κατεβαίνοντας βιαστικὰ ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο πῆγε στὴν Ἰταλία.

Ἀπὸ τὸν κρατήρα τῆς Αἴτνας κύταξε κάτω στὰ βάθη τῆς γῆς, ὅπου ζοῦσαν οἱ Κύκλωπες, οἱ τρεῖς γιοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς. Στὸ κόκκινο φῶς ποὺ σκορποῦσε ὁ πυρωμένος φοῦρνος των, τοὺς εἶδε μαζεμένους γύρω σ' ἕνα πελώριο ἀμόνι καὶ ρυθμικὰ χτυποῦσαν μὲ τὰ βαριὰ σφυριά τους τὸν κεραυνό, ποὺ ἔφτιαναν γιὰ τὸν Δία.

Ἦσαν γίγαντες ἄγριοι, μὲ τὸ μοναδικό τους μάτι στὴ μέση τοῦ μετώπου, ἀφωσιωμένοι στὸν Δία, ποὺ τοὺς εἶχε ἐλευθερώσει ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ πατέρα των καὶ τοῦ Κρόνου.

Τρία βέλη σφύριξαν, ἀκούστηκε πάταγος μεγάλος, ἔπειτα σώπασαν ὅλα. Σὲ λίγο ἔσβυσε καὶ ἡ φωτιὰ καὶ σκοτεινὴ καὶ ἄψυχη ἔχασκε ἡ Αἴτνα μὲ τοὺς σκοτωμένους γίγαντες κρυμμένους στὰ βάθη της.

Ὁ Ἀπόλλων εὐχαριστήθηκε, ὁ γιός του ἄξιζε τέτοια ἐκδίκηση.

Σὰν τὸ ἔμαθε ὅμως ὁ Ζεύς, ἄφρισε ἀπὸ τὸν θυμό του.

— «Φύγε ἀπὸ τὰ μάτια μου!», βροντοφώναξε καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμε ἀπὸ ἀγανάκτηση. «Ἔξω ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο, φονιά, καὶ νὰ μὴν ξαναπατήσεις ἐδῶ! Τοὺς δούλους μου σκότωσες; πήγαινε τώρα στὴ γῆ, δοῦλος τῶν ἀνθρώπων νὰ γίνεις».

Πεισμωμένος ἔφυγε ὁ Ἀπόλλων καὶ γιὰ χρόνια ἔμεινε ἐξόριστος στὴ γῆ, ὑπηρετώντας τὸν Ἄδμητο, τὸ βασιλιὰ τῶν Φερῶν, καὶ τὴ γυναῖκα του, τὴν Ἄλκηστη.

Ἂν καὶ αὐτὸ ἦταν κάποια ἱκανοποίηση γιὰ τὸν Δία, ἡ ἐξορία ὅμως τοῦ Ἀπόλλωνα δὲν ξανάφερνε στὴ ζωὴ τοὺς Κύκλωπες, καὶ ὁ κεραυνὸς ἦταν τὸ κυριώτερο ὅπλο του.

Τότε ἀναγκάστηκε ὁ πατέρας τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων νὰ καταπιεῖ τὸν θυμό του καὶ νὰ ἔλθει σὲ συμβιβασμὸ μὲ τὸ γιό του.

— «Ὁ Ὄλυμπος σοῦ εἶναι πάλι ἀνοιχτός».

εἶπε, «καὶ τὸ γιό σου θὰ τὸν κάνω ἀθάνατο, ἴσο μὲ τοὺς ἄλλους θεούς, ἐσὺ ὅμως θὰ ξαναζωντανέψεις τοὺς δούλους μου».

Κ' ἔτσι ἔγινε. Οἱ Κύκλωπες ἀναστημένοι ἄρχισαν πάλι νὰ χτυποῦν καὶ νὰ ἐργάζονται μέσα στὸ βουνό τους, καὶ ὁ Ἀσκληπιός, θεὸς πιὰ σὰν τὸν πατέρα του, λατρεύθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὡς «Σωτὴρ» σ' ὅλη τὴ γῆ.

Ἀπὸ ὅλους τοὺς ναούς του τρεῖς ἦσαν οἱ κυριώτεροι, τῆς Ἐπιδαύρου, τῆς Κῶς καὶ τῆς Περγάμου, ὅπου πολλοὶ γιατρεύουνταν ἀπὸ τοὺς Ἀσκληπιάδες, τοὺς γιοὺς καὶ τοὺς μαθητὲς τοῦ θεοῦ.

Στὴ μέση τοῦ ναοῦ ἦταν ἕνα μεγάλο δωμάτιο, ὅπου ἔστηναν τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὅπου ἔτρεφαν οἱ ἱερεῖς φίδια ἱερά.

Οἱ ἄρρωστοι ξαπλώνουνταν στὰ πόδια τοῦ ἀγάλματος καὶ στὸ σκοτάδι μόνο τὰ χρυσοπράσινα φίδια ἔβλεπαν, ποὺ σκέπαζαν τὰ μάρμαρα σὰν ζωντανὸ κινούμενο χαλί, καὶ τὸ ἥσυχο ἄσπρο πρόσωπο τοῦ θεοῦ, ποὺ βαστώντας στὸ ἕνα χέρι τὸ ραβδί του, μ' ἕνα φίδι

τυλιγμένο γύρω, ἄπλωνε τὸ ἄλλο βοηθητικὰ στοὺς ἀρρώστους.

Ἐκεῖ περνοῦσαν ὁλόκληρη νύχτα καὶ τὸ πρωΐ ἔλεγαν στοὺς ἱερεῖς τὸ ὄνειρο ἢ τὸ ὅραμα ποὺ εἶδαν, κ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐξηγοῦσαν τότε ποιὰ θεραπεία τοὺς συμβούλευε ὁ θεός.

Ὅποιος γιατρεύουνταν ἀφιέρωνε στὸ ναὸ μιὰ πλάκα, ποὺ παρίστανε τὴ γιατριά του, καὶ πολλὲς τέτοιες βρέθηκαν πρὸ πάντων στὴν Ἐπίδαυρο, ὅπου φαίνεται νὰ ἦταν ὁ ἀρχαιότερος καὶ σημαντικότερος ναός.

Καὶ σήμερα ἀκόμα τὸ ραβδὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ μένει τὸ σύμβολο τῆς γιατρικῆς.

# Η ΝΙΟΒΗ

ΟΡΘΙΑ στὴν εἴσοδο τοῦ παλατιοῦ της ἡ Νιόβη κύταζε τὶς Θῆβες ποὺ ἁπλώνουνταν στὰ πόδια της.

Ἀλήθεια ἦταν εὐτυχισμένη γυναῖκα!

Βασίλισσα τῆς πιὸ πλούσιας χώρας τῆς Βοιωτίας, τὴν σέβουνταν καὶ τὴν ἐκτιμοῦσαν οἱ ὑπήκοοί της, καὶ οἱ γείτονες ζητοῦσαν τὴ φιλία τοῦ ἀντρός της σὰν χάρη μεγάλη.

Ποιὰ γυναῖκα μποροῦσε νὰ καυχηθεῖ πὼς εἶχε ἄντρα σὰν τὸν Ἀμφίονα;

Θυμοῦνταν ἕναν καιρὸ ποὺ ὅλη ἡ Ἑλλάδα βούιζε μὲ τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀμφίονα καὶ τοῦ

Ζήθου· καὶ θυμοῦνταν ἐπίσης, ὅταν πρώτη φορὰ μαθεύτηκε ἡ ἱστορία τους στὴ μακρινὴ πατρίδα της, τὴ Φρυγία, μὲ τί καρδιοχτύπι τὴν εἶχε ἀκούσει! Τὰ «δοξασμένα δίδυμα» τοὺς ἔλεγαν, καὶ ἀλήθεια, ἂν καὶ νέοι ἀκόμα, εἶχαν δοξαστεῖ σὰν λίγοι ἥρωες.

Τὰ πρῶτα τους χρόνια τὰ πέρασαν στὰ βουνά, ζώντας τὴν ξένοιαστη, τὴν ἐλεύθερη ζωὴ τοῦ βοσκοῦ· μιὰ βραδυὰ ὅμως, μιὰ τρομαγμένη γυναῖκα χτύπησε τὴν πόρτα τους, καὶ ἀπὸ τότε ἄλλαξε ἡ ζωή τους.

Ἡ γυναῖκα ἦταν ἡ Ἀντιόπη, ἡ ἀνεψιὰ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλιά. Τὴν εἶχε ἀγαπήσει ὁ θεῖος της καὶ τὴν ἤθελε βασίλισσά του· μὰ ἡ Ἀντιόπη ἐπίμονα ἀρνοῦνταν τέτοια τιμή, ὥς ποὺ θύμωσε ὁ Λύκος καὶ τὴν ἔριξε στὴ φυλακή.

Καὶ ὅταν ἀργότερα πῆρε ἄλλη γυναῖκα, τὴν ἀγέροχη Λίρκη, ἔφερε πάλι τὴ λεπτὴ βασιλοπούλα στὸ παλάτι, ὄχι πιὰ μὲ τιμές, μόνο ὡς δούλα τῆς σκληρῆς γυναίκας του. Μὰ ἡ Ἀντιόπη δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρει τοὺς ἐξευτε-

λισμοὺς καὶ τὶς κακίες τῆς Δίρκης, κ' ἕνα βράδυ ξέφυγε ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ κρύφτηκε στὰ βουνά.

Μαζεμένη σὲ μιὰ γωνιὰ στὴν καλύβα τῶν βοσκῶν ἔλεγε τὴν ἱστορία της, ἡ φωνή της κόβουνταν ἀπὸ τὸν τρόμο, ἔτρεμε σὰν ζῶο κυνηγημένο, καὶ στὸ τέλος φώναξε :

— «Κρύψετέ με ἐδῶ ! βοηθήσετέ με ! Δὲν ἔχω πιὰ δύναμη νὰ φύγω !».

Πρὶν προφθάσουν ν' ἀπαντήσουν τὰ δυὸ ἀδέλφια, ξέσπασε ὁ γέρος, ποὺ τοὺς ἀνάτρεφε, καὶ τοὺς εἶπε τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς γενιᾶς τους.

— «Ἀμφίων, Ζῆθο, ἀκούσετέ με !», τοὺς φώναξε· «ἐδῶ εἶναι ἡ μητέρα σας, καὶ πατέρας σας εἶναι ὁ παντοδύναμος Ζεύς !

»Θυμᾶσαι, Ἀντιόπη, θυμᾶσαι, ὅταν σὲ πρωτοεῖδε ὁ Λύκος καὶ ζήλεψε τὰ δυὸ μωρὰ στὴν ἀγκαλιά σου, καὶ τὰ ἔστειλε μ' ἕναν πιστό του στὰ βουνά, νὰ πεθάνουν ἀπὸ πεῖνα καὶ κρύο ; Τὰ ἔκλαψες γιὰ χαμένα τόσα χρόνια, μὰ ὁ Ζεὺς δὲν τὰ ξέχασε, καὶ μοῦ τὰ ἔδωσε ἐμένα νὰ τὰ μεγαλώσω. Νὰ τὰ δυὸ παιδιά σου,

ἄντρες τώρα στὸ νοῦ καὶ στὴ δύναμη!».

Τὰ δυὸ ἀδέλφια κυτάχτηκαν σαστισμένα, ἔπειτα γύρισε ὁ Ἀμφίων πρὸς τὴ μητέρα του καὶ ρίχτηκε στὰ γόνατα κοντά της. Τὴν ἔπιασε στὰ δυνατά του χέρια καὶ τὴν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του, σὰν νὰ ἤθελε νὰ τὴ φυλάξει ἀπὸ κάθε λύπη τῆς ζωῆς, γιατὶ τὴν αἰσθάνουνταν τόσο ἀδύνατη καὶ μόνη καὶ πονεμένη.

Μὰ ὁ Ζῆθος σκοτεινιασμένος ἀνοιγόκλειε νευρικὰ τὰ χέρια του. Τὸ μέτωπό του κοκίνιζε ἀπὸ θυμὸ μὲ τὴ σκέψη πῶς τόλμησαν ν' ἀγγίξουν τὴ μητέρα του, καὶ τὰ φτωχικά της ροῦχα καὶ ἡ τρομαγμένη της ἔκφραση τοῦ ἀναστάτωνε τὴν ψυχή.

— «Ἔλα, Ἀμφίων», εἶπε τραχιά· «ἔλα τώρα, ἀμέσως».

Τὸν τράβηξε ἔξω, ἔκλεισε τὴν πόρτα τῆς καλύβας καὶ τὰ δυὸ ἀδέλφια βρέθηκαν μόνα, χέρι μὲ χέρι στὸ σκοτάδι.

Τὸ τί ἔκαναν τότε, ὁ Ἀμφίων σπανίως τὸ ξαναέλεγε.

Τὸ εἶχε κάνει στὸν θυμὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, ὑπακούοντας τυφλὰ τὸν Ζῆθο, τὸν δυνατώτερο.

Ἄγρια ἐκδικήθηκαν τὸν Λύκο, καὶ τὴ Δίρκη τὴ σκότωσαν δένοντάς την στὰ κέρατα ἑνὸς ταύρου. Ἔπειτα ἔγιναν ἄρχοντες τῶν Θηβαίων, ποὺ μὲ χαρὰ τοὺς δέχτηκαν, γιατὶ κανένας δὲν ἀγαποῦσε τὸν τύραννο τὸν Λύκο. . .

Τὰ μάτια χαμένα στὸν ὁρίζοντα ἡ Νιόβη χαμογέλασε.

Θυμήθηκε τὴν ἡμέρα ποὺ μαθεύτηκε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα της τοῦ Ταντάλου, ὅτι ὁ Ἀμφίων, ὁ βασιλιὰς τῶν Θηβῶν, εἶχε ἔλθει νὰ τὴ ζητήσει γυναῖκα του, ἐκείνην ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς ἄλλες βασιλοπούλες ! Καὶ μὲ χαρὰ τοῦ ἔδωσε ὁ βασιλιὰς τὴ μοναχοκόρη του, γιατὶ ποῦ θὰ εὕρισκε καλύτερο γαμπρό ; Περίφημος γιὰ τὴν ἀνδρεία καὶ τὴ δύναμή του, ὁ Ἀμφίων εἶχε κ' ἕνα ἄλλο χάρισμα.

Ἔπαιζε λύρα, ὅπως κανένας ἄλλος θνητός.

Ἔλεγαν μάλιστα ὅτι, ὅταν τὰ δυὸ ἀδέλφια ὠχύρωσαν τὴν πόλη τους, καὶ ὁ Ζῆθος κουβα-

λοῦσε τὶς πέτρες γιὰ τὰ τείχη, ὁ Ἀμφίων ἔπαιζε τὴ λύρα του καὶ οἱ βράχοι ὑπακούοντας στὴ μουσικὴ ἀραδιάζουνταν τακτικὰ ὁλόγυρα στὴ χώρα . . . . . .

Ἡ Νιόβη σήκωσε λίγο πιὸ ψηλὰ τὸ κεφάλι
Ὁ ἄντρας της ἦταν ὁ πρῶτος τοῦ τόπου· ποιὸς μποροῦσε νὰ τ' ἀρνηθεῖ ;

Ἕνα γέλιο δροσερὸ καὶ παιδιάτικο βγῆκε ἀπὸ τὸ παλάτι, ἁπλώθηκε στὸν ἥσυχο ἀέρα κ' ἔσβυσε.

Ἀκίνητη τὸ ἄκουσε ἡ Νιόβη καὶ πάλι χαμογέλασε.

Ἀπ' ὅλες τὶς εὐτυχίες της, τὴ μεγαλύτερη δὲν τὴν εἶχε μετρήσει ἀκόμα, τὴν κρατοῦσε τελευταία, σὰν μαργαριτάρι πολύτιμο, ποὺ βγαίνει στὸ φῶς μονάχο του, χωρὶς ἄλλο στολίδι.

Εἶχε παιδιά, ἑπτὰ ἀγόρια καὶ ἑπτὰ κορίτσια, καὶ αὐτὰ ἦσαν ἡ χαρά της, αὐτὰ τὸ καμάρι της. . . . . .

Ὄρθια στὴ σκάλα τοῦ παλατιοῦ ἡ βασίλισσα κύταζε, ἀφηρημένη, τὴ χώρα της.

Ἦταν εὐτυχισμένη ! Εὐτυχισμένη !

Τραγούδια σιγανὰ ἀκούστηκαν καὶ μιὰ συνοδεία ξεπρόβαλε ἀπὸ ἕνα δρόμο. Ἡ Νιόβη παραξενεμένη τὴν κύταξε, ἔπειτα θυμήθηκε καὶ δυσαρεστημένη σούφρωσε τὰ φρύδια της.

Ἦταν γιορτὴ τῆς Λητῶς καὶ στολισμένες γιὰ τὴν τελετὴ ἤρχουνταν οἱ ἀρχόντισσες οἱ Θηβαῖες, νὰ πάρουν τὴ βασίλισσά τους, γιὰ νὰ τὶς πάει στὸν ναό.

Ἡ Νιόβη μισόκλεισε περιφρονητικὰ τὰ μάτια της :

Ποιὰ ἦταν ἡ Λητὼ νὰ τῆς κάνουν τόσες τιμές ; μιὰ θνητὴ ποὺ τὴν εἶχε ἀγαπήσει ὁ Ζεύς, σὰν τόσες ἄλλες. Γιατί αὐτὲς ὅλες οἱ θυσίες καὶ τὰ προσκυνήματα ; Τὴν ὑμνοῦσαν ὡς μητέρα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, μὰ καὶ ἄλλες γυναῖκες δὲν εἶχαν παιδιά ; συλλογίστηκε τὰ δικά της καὶ ἡ καρδιά της φούσκωσε ἀπὸ ὑπερηφάνεια. Ποιὸς συγκρίνουνταν μὲ τὰ βλαστάρια της ;

Ἡ συνοδεία πλησίαζε καὶ ἡ Νιόβη μπῆκε στὸ παλάτι νὰ στολιστεῖ.

Ψιθυρίζοντας ἀναμεταξύ τους περίμεναν οἱ

ἀρχόντισσες μαζεμένες στὸ πόδι τῆς σκάλας. Ἀνήσυχες κύταζαν μιὰ τὸν ἥλιο, μιὰ τὸ παλάτι, γιατὶ ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ ἡ βασίλισσα δὲν φαίνουνταν.

Ἐπιτέλους ἄνοιξαν οἱ πύλες καὶ μεγαλόπρεπη παρουσιάστηκε ἡ Νιόβη. Στὴ ζώνη, στὸ στῆθος, στὰ χέρια λαμποκοποῦσαν πολύτιμα πετράδια καὶ ἀνάμεσα στὰ πλούσια μαλλιά της εἶχε περάσει ἕνα στεφάνι, στολισμένο κ' ἐκεῖνο μὲ πέτρες. Οἱ ἄλλες γυναῖκες φοροῦσαν λουλούδια.

Μὲ σεβασμὸ παραμέρισαν οἱ ἀρχόντισσες καὶ ἀργὰ ἀργὰ πέρασε ἡ βασίλισσα ἀνάμεσά τους.

Περίεργες τὴν κύταζαν ὅλες γυρεύοντας νὰ δοῦν ποιὰ θυσία θὰ ἔφερνε στὴ Λητώ, μὰ ἡ Νιόβη βαστοῦσε μόνο τὸ σκῆπτρο της στὸ ἕνα χέρι, καὶ τὸ ἄλλο κρέμουνταν ἄδειο ἀνάμεσα στὶς βαρειὲς δίπλες τοῦ ρούχου της.

Καμιὰ δὲν τόλμησε νὰ ρωτήσει καὶ τραγουδώντας σιγαλὰ ἀκολούθησαν τὴ βασίλισσά τους.

Μὲ σταθερὸ βῆμα προχωροῦσε ἡ Νιόβη,

ἔφθασε στὸν ναὸ καὶ πῆγε ἴσια στὸν βωμό. Ἀνέβηκε μερικὰ σκαλιὰ καὶ γύρισε πρὸς τὶς γυναῖκες ποὺ τὴν κύταζαν μὲ ἀπορία.

— «Ἀρχόντισσες Θηβαῖες!» εἶπε καὶ ἡ φωνή της δυνατὴ καὶ γεμάτη ἀντήχησε ὡς μέσα στὸν ναό. «Τί προσφέρνετε μύρα καὶ στολίδια σὲ τοῦτο τὸν βωμό; Ποιὰ εἶναι ἡ Λητὼ νὰ τῆς σκορπᾶτε τέτοιες τιμές; Θνητὴ δὲν ἦταν σὰν ἐσᾶς, ὅταν κυνηγημένη ἀπὸ τὴν ἔχθρα τῆς Ἥρας τριγυρνοῦσε στὴ γῆ, χωρὶς μιὰ πέτρα νὰ βρίσκει γιὰ ξεκούραση; — Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ θεοῦ γενιά! Ὁ Τάνταλος εἶχε πατέρα τὸν Δία, καὶ τὸν ἄντρα μου τὸν γέννησε ἡ Ἀντιόπη, ποὺ τὴν ἀγάπησε ὁ Ζεύς.

Μαζέψετε τὰ δῶρα σας καὶ πηγαίνετε σπίτι σας! Ἂν εἶναι μεγάλη ἡ Λητώ, γιατὶ γέννησε τὰ δίδυμα, τί εἶμαι ἐγώ; Δυὸ παιδιὰ ἔχει ἐκείνη, κ' ἐγὼ δεκατέσσερα, ὅμοια μὲ τὸν Ἀπόλλωνα στὴ δύναμη, μὲ τὴν Ἀρτέμιδα στὴ χάρη. Ἂν κάποιον θέλετε νὰ ὑμνεῖτε, ὑμνεῖτε, ἐμένα, τὴ βασίλισσά σας!»

Φόβος ἔπιασε τὶς γυναῖκες! Τρέμοντας σκορ-

πίστηκαν ἀπὸ τὸν ναό, κρύβοντας τὶς προσφορές των στὰ φαρδιά τους πέπλα. Κλεισμένες στὰ σπίτια τους κρυφὰ ἔκαμαν θυσίες στοὺς σπιτικοὺς βωμούς των γιὰ νὰ ἐξιλεώσουν τὴ Λητώ, καὶ μὲ χαμηλὴ φωνὴ παρακαλοῦσαν τὰ δίδυμα νὰ μὴ χτυπήσουν τὴ χώρα ὅλη γιὰ τὴν ἀσέβεια τῆς Νιόβης.

Ὁλομόναχη ἡ βασίλισσα πῆρε τὸ δρόμο κατὰ τὸ παλάτι.

Ἡ φοβισμένη ἡσυχία γύρω της, τὰ πνιγμένα μουρμουρητὰ ποὺ μισακούονταν ἀπὸ τὶς ἀμπαρωμένες πόρτες τῶν σπιτιῶν, τὴν ἔκαμναν νὰ χαμογελᾶ περιφρονητικά.

Τί μποροῦσαν νὰ τὴ βλάψουν οἱ θεοί; Αὐτὴ δὲν ἦταν ἡ Νιόβη, ἡ ζηλεμένη;

Ἐμπρὸς στὸ παλάτι ηὗρε τὶς κόρες της μαζεμένες, ποὺ ἀμέσως τὴν τριγύρισαν.

—«Μητέρα!» τῆς φώναζαν, «ἔλα μαζί μας, καὶ ἀκούσαμε φωνὲς πολλές, ποὺ ἤρχουνταν ἀπὸ τὸν κάμπο. Ἐκεῖ γυμνάζονται τ' ἀδέλφια μας· ἔλα γρήγορα καὶ φοβοῦμαι. . . . . .»

—«Τί φοβᾶστε;» εἶπε ἡ Νιόβη. «Δὲν ἔχετε

τίποτε νὰ φοβηθῆτε», μιὰ μὲ γρήγορο βῆμα πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸν κάμπο.

Ἀπὸ μακριὰ διέκρινε κόσμο πολὺ μαζεμένο παράμερα, ποὺ σιωποῦσε, καὶ ὅταν πλησίασε εἶδε τὸν ἄντρα της σκυμμένο ἐπάνω σ' ἕνα σῶμα. Παρακάτω κείτουνταν ἄλλο σῶμα, καὶ ἄλλο, καὶ πάλι ἄλλο. Ἡ Νιόβη στάθηκε καὶ κύταξε γύρω της ἀγριεμένη. Μιὰ κόρη ἔβγαλε στριγλιὰ καὶ ρίχτηκε ἐπάνω σ' ἕνα σῶμα, χτυπώντας τὰ στήθια της, σχίζοντας τὸ πρόσωπό της. Τὴ φωνή της τὴν ἐπανέλαβαν καὶ οἱ ἄλλες γεμίζοντας τὸν ἀέρα μὲ γοερὲς φωνὲς καὶ κλάματα.

Ἡ Νιόβη ἔσκυψε καὶ αὐτὴ ἐπάνω σ' ἕνα πτῶμα.

Ἦταν ὁ μεγαλύτερος γιός της, ὁ πρωταθλητής, καὶ στὸ χέρι βαστοῦσε ἀκόμα τὸν δίσκο. Μιὰ ὁλόχρυση σαΐτα ἦταν μπηγμένη στὴν καρδιά του. Παρακάτω ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἀγκαλιασμένοι ἀκόμα, ἦσαν ἑνωμένοι γιὰ πάντα μὲ ἄλλη σαΐτα. Τοὺς εἶχε τρυπήσει καὶ τοὺς δυὸ τὴν ὥρα ποὺ ἀγωνίζουνταν στὴν πάλη.

Ὁ τέταρτος ριχμένος ἀπὸ τὸ ἄλογο εἶχε μιὰ βαθιὰ πληγὴ στὴ ράχη, κ' ἐπάνω του πεσμένος ἦταν ὁ πέμπτος.

Τὴν ὥρα ποὺ γύρευε νὰ βοηθήσει τὸν ἀδελφό του, τὸν ηὗρε ἡ σαΐτα στὸν λαιμὸ καὶ τὸ αἷμα εἶχε βάψει τὸν ἄσπρο του χιτώνα. Ὁ ἕκτος σκονισμένος κείτουνταν στὴ ράχη καὶ τὸ πρόσωπό του ἔδειχνε ὅλη τὴ φρίκη τοῦ θανάτου. Ἐκεῖνος εἶχε δυὸ βέλη, τὸ ἕνα στὸν ὦμο, τὸ ἄλλο στὸ πλευρό, καὶ ὅμως τὰ ξυλιασμένα δάχτυλά του βαστοῦσαν ἀκόμα σφιχτὰ ἕνα μαχαῖρι.

Ὁ μικρότερος μὲ μιὰ σαΐτα στὴν πλάτη εἶχε πέσει τὴν ὥρα ποὺ ἔτρεχε, νὰ ξεφύγει τὸν φοβερὸ ἄφαντο φονιά τους. Ἡ πληγὴ ἦταν λαφριά, μὰ ἡ φρίκη τὸν εἶχε σκοτώσει.

Μὲ ἀγάπη χάϊδεψε ἡ Νιόβη τὸ μέτωπό του, σὰν νὰ ζοῦσε ἀκόμα. Ἤθελε νὰ πέσει κοντά του, νὰ κρύψει τὸ πρόσωπο καὶ τὸν καϊμό της στὸ στῆθος τοῦ πεθαμένου της παιδιοῦ, ἡ ὑπερηφάνειά της ὅμως τὴ βαστοῦσε ἀκόμα.

Ὡρθώθηκε καὶ μὲ πρόσωπο ἄσπρο καὶ ἄψυχο σὰν μάρμαρο κύταξε ἐπάνω.

— «Ἐκδικήθηκες, ἄγρια Λητώ», εἶπε, «μὰ δὲν μὲ νίκησες. Τὰ παιδιά σου μοῦ σκότωσαν τοὺς γιούς μου, μὰ ἀκόμα εἶμαι ἀνώτερή σου. Ἐσὺ ἔχεις δυὸ παιδιά, ἐμένα μοῦ μένουν ἑπτά».

Κάτι σφύριξε πλάϊ της καὶ μιὰ κόρη σωριάστηκε χάμω.

Στὸ στῆθος της ἦταν μπηγμένη χρυσὴ σαΐτα. Ἄλλη βασιλοπούλα μαζεμένη κοντὰ σ' ἕναν ἀδελφό της στρίγλισε καὶ πέφτοντας ἐπάνω στὸ πτῶμα σώπασε. Μιά, ἐκεῖ ποὺ μοιρολογοῦσε, ἔρριξε ἀπάνω τὰ χέρια καὶ ξαπλώθηκε στὰ χόρτα. Ὅλες ἔπεφταν μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη, χτυπημένες ἀπὸ τὶς φοβερὲς σαΐτες, μόνο ἡ μικρότερη ἔμενε ἀκόμα. Φρικιασμένη ὥρμησε στὴ μητέρα της νὰ σωθεῖ καὶ ἡ Νιόβη τὴν ἀγκάλιασε.

— «Λητώ!» φώναξε, «λυπήσου την, χτύπα ἐμένα!».

Μὰ ἦταν ἀργά. Ἡ σαΐτα εἶχε πιὰ φύγει ἀπὸ τὸ τόξο τῆς Ἀρτέμιδος καὶ μπήχτηκε στὸν ὦμο τῆς κόρης.

Τὸ παιδὶ ἔβγαλε ἕνα ροχαλητό, τὰ χέρια του σκάλωσαν στὰ ροῦχα τῆς Νιόβης, τὸ κεφαλάκι του ἔπεσε πίσω, καὶ γλιστρώντας ἀπὸ τὰ χέρια τῆς μητέρας του σωριάστηκε χάμω.

Ἡ Νιόβη δὲν μίλησε, οὔτε κούνησε. Μὲ μάτια τεντωμένα κύταζε ἐμπρός της, ἀναίσθητη γιὰ τὸν κόσμο γύρω της.

Ἔτσι ἔμεινε ἀπολιθωμένη ἀνάμεσα στὰ πτώματα τῶν παιδιῶν της.

Τὴν νύχτα ὁ Ζέφυρος τὴ σήκωσε καὶ τὴν πῆρε στὴν παλιά της πατρίδα, τὴ Φρυγία. Ἐκεῖ, ἐπάνω σ' ἕνα βουνό, τὸν Σίπυλο, φαίνεται ἀκόμα σήμερα ἕνας βράχος σταχτύς, ἀνεμοδαρμένος, χαλασμένος ἀπὸ τὶς βροχές, ποὺ μοιάζει μὲ γυναῖκα σκυμμένη καὶ ἀπὸ τὰ μάτια της κυλοῦν ἀργὰ ἀργὰ στάλες, σὰν δάκρυα.

# Η ΑΤΑΛΑΝΤΗ

ΜΕΓΑΛΗ συγκίνηση ἐπικρατοῦσε στὴ Σχοινοῦντα τῆς Ἀρκαδίας. Δυὸ ξένοι ταξειδιῶτες εἶχαν φθάσει καὶ διηγοῦνταν μιὰ τόσο περίεργη ἱστορία, ποὺ ὅλη ἡ χώρα γι' ἄλλο δὲν μιλοῦσε.

Ἔλεγαν πὼς στὰ βουνὰ ζοῦσε ἐλεύθερη καὶ ξένοιαστη σὰν νεράϊδα μιὰ κόρη, καὶ τόση ἦταν ἡ ὀμορφιά της ποὺ ὅσοι τὴν ἔβλεπαν τὴν ἀγαποῦσαν.

Τέτοιο σούσουρο γίνηκε στὴν πόλη, ποὺ ὡς καὶ στὸ παλάτι ἔφθασε αὐτὴ ἡ ἱστορία. Γιὰ μῆνες καὶ χρόνια εἶχε μείνει κλειστὸ καὶ

ἄχαρο τὸ πλούσιο ἐκεῖνο παλάτι, ποὺ ἄλλοτε ἀντηχοῦσε ἀπὸ γέλια, χαρὲς καὶ πανηγύρια, καὶ τώρα πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ καιρό, φύσησε κάτι σὰν ἐλπίδα στὰ ἔρημα δωμάτιά του.

Γιατὶ εἶχε πέσει κακὸ μεγάλο στὸ παλάτι ἐκεῖνο. Ὁ βασιλιάς, ὁ Ἴασος, καὶ ἡ γυναῖκα του εἶχαν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου, τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ των, πλούτη κ' εὐτυχία, μὰ ἕνα τοὺς πίκραινε ὅλες τὶς χαρές τους· διάδοχο δὲν εἶχαν γιὰ τὸ θρόνο τους.

Μιὰ μέρα φάνηκε σὰν νὰ τοὺς τὸ ἔστελναν καὶ αὐτὸ οἱ θεοί, καὶ εἶχαν χαρὰ ἀκράτητη. Ὅταν ὅμως ἔμαθε ὁ Ἴασος, ὅτι τὸ νεογέννητο παιδί του δὲν ἦταν ἀγόρι, μόνο κορίτσι, ἡ ἀπελπισία του κορυφώθηκε.

Διέταξε νὰ πάρουν τὸ μωρὸ καὶ νὰ τὸ βγάλουν στὰ βουνὰ νὰ τὸ φᾶνε τὰ ἄγρια θηρία.

Ἔκλαψε ἡ βασίλισσα, ἔκλαψε τὴ δυστυχία της, τὴ λύπη τοῦ ἀνδρός της, ἔκλαψε προπάντων τὸ παιδί της τὸ μονάκριβο, ποὺ τῆς τὸ εἶχαν πάρει ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά. Τί σήμαινε πὼς ἀργότερα μετάνοιωσε ὁ βασιλιὰς κ' ἔστειλε

στρατιῶτες σ' ὅλα τὰ περίχωρα γυρεύοντας τὴν κόρη του, τὸ μωρὸ δὲν ξαναβρέθηκε καὶ οἱ δυὸ γονεῖς κλείστηκαν στὸ παλάτι τους, μόνοι μὲ τὴ λύπη καὶ μὲ τὴ μοναξιά τους.

Καὶ πέρασαν χρόνια πολλά.

Τώρα κάθουνταν ὁ βασιλιὰς καὶ ἡ βασίλισσα πλάγι πλάγι στοὺς θρόνους τους, κ' ἐμπρός τους στέκουνταν οἱ δυὸ ξένοι καὶ ἔλεγαν τὴν ἱστορία τῆς κόρης τῆς ὄμορφης, ποὺ κατοικία εἶχε τὰ βουνά.

— «Πολλὰ δὲν ξέρομε, ἀφέντη», ἔλεγαν· «τὴν εἴδαμε μόνο καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ. Περπατούσαμε μιὰ μέρα στὰ βουνά, τὰ πόδια μας βαριὰ ἀπὸ τὸ δρόμο, ὅταν ἔξαφνα πετάχτηκε ἕνα ἐλάφι μέσ' ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα καὶ ὥρμησε τὸν κατήφορο. Πίσω του πήδησε μιὰ κόρη μὲ τὸ ἀκόντιο ὑψωμένο στὸ χέρι, φωνάζοντας χαρούμενα, καὶ τὸ πρόσωπό της ἔλαμπε ἀπὸ τὴν ἔξαψη τοῦ κυνηγιοῦ. Ξαφνικά, ὅπως φάνηκε, ἔτσι καὶ χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μας, μιὰ ἐκεῖνο τὸ ἀντίκρυσμα μᾶς μάγεψε, μᾶς σκλάβωσε γιὰ πάντα.

»Ἀκούσαμε πολλὰ γιὰ αὐτὴ τὴν κόρη. Μερικοὶ τὴ λένε νεράϊδα καὶ τὴν φοβοῦνται, ἄλλοι τὴ λένε ἄνθρωπο, καὶ ὅμως δὲν τὴν πλησιάζουν, γιατὶ ἡ ἀρχοντιά της τοὺς βαστᾶ σὲ ἀπόσταση. Ἕνας γέρος βουνήσιος μᾶς εἶπε, ὅτι μωρὸ τὴν ἄφησαν οἱ δικοί της στὰ βουνὰ γιὰ νὰ πεθάνει, τὴν ηὗρε ὅμως μιὰ ἀρκούδα καὶ τὴν πῆρε στὸ λημέρι της μὲ τὰ δικά της τὰ μικρά. Ἐκεῖ τὴ ζέσταινε μὲ τὸ μαλλί της καὶ τὴν ἔτρεφε μὲ τὸ γάλα της, ὥς ποὺ μεγάλωσε ἡ κόρη καὶ μονάχη ἄρχισε νὰ γυρίζει στὰ δάση, κυνηγώντας, ἐλεύθερη καὶ ἀνεξάρτητη, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· — καὶ ὅλοι οἱ βουνήσιοι τὴν λατρεύουν σὰν θεά».

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ βασίλισσα, ξέσπασε στὰ κλάματα.

— «Ἡ κόρη μου εἶναι!» φώναξε, «τὸ παιδί μου, τὸ πολυαγαπημένο!».

Καὶ ὁ Ἴασος διέταξε:

— «Ὅλοι οἱ στρατιῶτες καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ παλατιοῦ νὰ τρέξουν νὰ τὴν εὕρουν, νὰ τὴν φέρουν πίσω σπίτι της, τὴ βασιλοπούλα,

ποὺ τόσα χρόνια τὴν κλαῖμε γιὰ χαμένη».

Καὶ οἱ στρατιῶτες ἔτρεξαν καὶ ἔφεραν τὴν Ἀταλάντη καὶ μαζὶ μὲ τὴν κόρη μπῆκε πάλι ἡ χαρὰ στὸ παλάτι.

Ἀπὸ τότε ζοῦσε ἡ Ἀταλάντη μὲ τοὺς γονεῖς της, μὰ συνηθισμένη στὴν ἐλεύθερη ζωή, τὴν στενοχωροῦσαν οἱ τοῖχοι καὶ τὰ σπίτια τῆς χώρας, καὶ κάθε μέρα ἐπέστρεφε στὰ δάση της καὶ στὴ δροσιά τους.

Ἡ εὐκινησία της καὶ ἡ παληκαριά της εἶχαν ἀκουστεῖ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ ἄλλοι ἥρωες τὴ δέχουνταν στὸν κύκλο τους σὰν ὅμοιά τους. Ἔτσι πῆγε στὸ περίφημο κυνῆγι τοῦ Καλυδωνίου κάπρου, καὶ ὅταν ὁ Ἰάσων ἁρμάτωσε τὸ πλοῖο του γιὰ τὴ μεγάλη Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία, τὴν κάλεσε κ' ἐκείνη μὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους του, νὰ τὸν βοηθήσουν στὴ δύσκολη ἐπιχείρηση ποὺ καταπιάνουνταν.

Κοντὰ ὅμως στὴ δύναμη καὶ τὴν ἀντρίκια παληκαριά της ἡ παλιὰ ζωὴ τῆς εἶχε δώσει καὶ κάποια σκληρότητα ἀπέναντι τῶν ἄλλων, ὅσο καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό της. Σκληραγωγημένη καὶ

μὲ χαρακτῆρα ἀνεξάρτητο δὲν ἄφηνε κανένα νὰ τὴν πλησιάσει, καὶ ὑπερήφανη ζοῦσε τὴ δική της ζωή, τιμωρώντας ἀλύπητα ὅποιον γύρευε νὰ τὴν σταματήσει.

Τὴν ἔβλεπαν οἱ γονεῖς της καὶ τὸ εἶχαν κρυφὸ καημό, πὼς ὅσο καὶ ἂν τῆς ἔδειχναν τὴν ἀγάπη τους ἐκείνη ἔμενε πάντα ξένη καὶ ἀδιάφορη στὰ χάδια τους.

Μιὰ μέρα ὁ Ἴασος τῆς εἶπε ὅτι τρεῖς γείτονες βασιλιάδες ζητοῦσαν νὰ τὴν πάρουν γυναῖκα τους. Ἡ Ἀταλάντη ὠρθώθηκε ἀγανακτισμένη.

— «Προστάτης μου εἶναι ἡ Ἄρτεμις», εἶπε, «κ' ἐγὼ θὰ παραβῶ τοὺς νόμους της;».

Ἡ Ἄρτεμις προστάτευε γενικὰ ὅλους τοὺς κυνηγούς, καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἀταλάντη εἶχε χαρίσει τὴ γρηγοράδα στὸ τρέξιμο, ὥστε τὸ θεωροῦσε καθῆκον της ἡ κόρη νὰ μείνει παρθένα ἀνύπανδρη σὰν τὴ θεά της.

Μὰ ὁ Ἴασος ἐπέμενε καὶ ἡ Ἀταλάντη ἀναγκάστηκε νὰ ἐνδώσει, μὲ τὴ συμφωνία νὰ πάρει ἐκεῖνον μονάχα ποὺ θὰ τὴν ξεπερνοῦσε στὸν ἀγῶνα τοῦ δρόμου.

— «Ὅποιον ὅμως νικήσω ἐγώ, θὰ πληρώσει μὲ τὸ κεφάλι του τὴν τόλμη του», πρόσθεσε σκοτεινιασμένη.

Ἔτσι νόμιζε ὅτι θὰ ἔμενε ἐλεύθερη. Καὶ ἀλήθεια, μόλις μαθεύτηκε ἡ ἀπόφασή της, παρουσιάστηκαν διάφοροι νέοι, μὰ ἐκείνη εὔκολα τοὺς νίκησε, καὶ μὲ τὴ ζωή τους πλήρωσαν τὰ δύστυχα παληκάρια τὴν ἀγάπη ποὺ εἶχαν γι᾽ αὐτή. Ἔπειτα δὲν τόλμησε ἄλλος νὰ μετρηθῆ πιὰ μαζί της.

Καὶ πέρασε λίγος καιρός.

Μιὰ μέρα ἀνήγγειλαν τῆς βασιλοπούλας ὅτι ἕνα ἀρχοντόπουλο, ὁ Μειλανίων, ἦταν πρόθυμος νὰ κινδυνεύσει τὴ ζωή του στὸν ἀγῶνα τοῦ δρόμου γιὰ νὰ τὴν κερδίσει.

Ἐκείνη σήκωσε τοὺς ὤμους της. Τί τὴν ἔμελλε; τὴν νίκη τὴν εἶχε στὸ χέρι της· τὸ ἤξερε.

Στὸν ναὸ τῆς Ἀφροδίτης ὅμως, γονατισμένος ἐμπρὸς στὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς, προσεύχουνταν ὁ ἄγνωστος ποὺ τὴν ἀγαποῦσε καὶ μέσα του ἡ καρδιά του ἔτρεμε.

— «Ἀφροδίτη!» παρακαλοῦσε, «θεὰ τῆς ἀγάπης! βοήθησέ με, κάνε νὰ κερδίσω τὴ βασιλοπούλα ποὺ ἀγαπῶ.

»Ἐσύ, ποὺ παιδί σου ἔχεις τὸν Ἔρωτα, στεῖλε τον νὰ μαλακώσει τὴν ἀγέρωχη Ἀταλάντη καὶ δῶσε μου γρηγοράδα στὰ πόδια καὶ λάφρυνέ μου τὸ κορμί. Ἀφροδίτη, βασίλισσα τῆς ὀμορφιᾶς, ποὺ μόνο γλύκα σκορπᾶς στὸ γῦρο σου, ἔχε με ἔννοια στὸν ἀγῶνα!».

Κύταξε ἐπάνω καὶ τοῦ φάνηκε πὼς τὸ ἄγαλμα τοῦ χαμογελοῦσε, καὶ ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὶς δίπλες τοῦ χιτώνα της, ποὺ μὲ τόση χάρη τὸν σήκωνε ἡ θεά, ἄστραψε κάτι καὶ κύλησε ἔξω ἕνα ὁλόχρυσο μῆλο, καὶ ἔπειτα ἄλλο καὶ ἀκόμα ἄλλο ὡραιότερο καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτο.

Ζαλισμένος ἀπὸ τὸ θαῦμα πῆρε ὁ Μειλανίων τὰ τρία μῆλα καὶ τὰ ἔκρυψε στὸν κόρφο του, ἔπειτα ἔρριξε τὰ χέρια του γύρω στὰ πόδια τοῦ ἀγάλματος καὶ μ' ἐνθουσιασμὸ ἔσφιξε τὰ χείλια του ἐπάνω στὸ κρύο μάρμαρο.

— «᾽Αφροδίτη!» ψιθύρισε, «Εὐλογημένη νὰ εἶσαι!».

Τὴν ἄλλη μέρα μαζεύτηκε λαὸς πολὺς στὸ στάδιο γιὰ νὰ δεῖ τὸν ἀγῶνα. Στριμωγμένος στὰ στενὰ καθίσματά του κύταζε μὲ ἀνησυχία τὴν εἴσοδο, ἀπ᾽ ὅπου θὰ ἔμπαιναν οἱ ἀγωνιστές.

Καθισμένος στὸ μαρμάρινο θρόνο του, ὁ βασιλιὰς σκυθρωπὸς κύταζε χάμω. Πρὶν ἀκόμα ξεκινήσουν, ἤξερε ποιὸς θὰ νικοῦσε, καὶ ἡ καρδιά του μάτωνε, τόσο γιὰ τὸν νέον ποὺ χάνουνταν ἔτσι ἄδικα, ὅσο καὶ γιὰ τὰ δικά του γερατεῖα, ποὺ τὰ προμάντευε ἄστοργα καὶ ἔρημα.

Στὴν εἴσοδο τοῦ στίβου στέκουνταν οἱ δυὸ ἀγωνιστὲς καὶ περίμεναν τὸ σημεῖο γιὰ νὰ ξεκινήσουν.

Ἥσυχη καὶ ψύχραιμη ἔμενε ἡ ᾽Αταλάντη, καὶ οὔτε στιγμὴ δὲν αἰσθάνθηκε ἀμφιβολία γιὰ τὴν τύχη ποὺ τὴν περίμενε. Γύρισε λίγο τὸ κεφάλι νὰ δεῖ σὰν τί ἔμοιαζε ὁ ἄγνωστος ἀντίπαλός της, καὶ τὸν εἶδε ἀτάραχο σὰν κ᾽ ἐκείνην. Συνήθως ὅσοι ἀγωνίζουνταν μαζί

της ἦσαν νευρικοί, τὰ χέρια τους ἀνοιγόκλειαν ἀνυπόμονα, ὅλο τὸ σῶμα τους ἔτρεμε σὰν παρατεντωμένο τόξο. Αὐτὸς ἀπ' ἐναντίας ἦταν ἥσυχος καὶ στέκουνταν ἀδιάφορος κρατώντας τὸ ἕνα χέρι στὸν κόρφο του. Ὄρθιος πλάγι της, τὴν περνοῦσε κάμποσο καὶ ἔμοιαζαν καλὰ ταιριασμένοι, καὶ οἱ δυὸ ψηλοί, λιγνοὶ καὶ δυνατοί.

Τὸν παρατηροῦσε μὲ περιέργεια ἡ Ἀταλάντη καὶ καθὼς γύρισε καὶ τῆς χαμογέλασε, ἄθελα τοῦ χαμογέλασε καὶ ἐκείνη, καὶ φαντάσθηκε μιὰ στιγμή, ὅτι ἕνας σύντροφος, ἔτσι δυνατός, μὲ τέτοια ἀγάπη στὰ μάτια, θὰ ἦταν εὐχάριστος στὴ ζωή. Μὰ τὴν ἴδια ὥρα τὸ σημεῖο δόθηκε, καὶ σὰν δυὸ βέλη ἀπὸ τὸ ἴδιο τόξο ριχμένα, χύθηκαν μέσα στὸ στάδιο, καὶ γυρνώντας ἀπότομα δεξιά, μπῆκαν στὸν στίβο.

Ἐκεῖ ἐμπρὸς ἦταν ἡ πρώτη στήλη μὲ χρυσὴ ἐπιγραφὴ «Ἀρίστευε!». Τὴν πέρασαν πλάγι πλάγι καὶ στὴ δεύτερη στήλη ἀκόμα κανένας δὲν εἶχε ξεπεράσει τὸν ἄλλο. «Σπεῦδε!» εἶδε ἡ Ἀταλάντη γραμμένο στὸ μάρμαρο καὶ μα-

ζεύοντας τὰ ροῦχα της γρηγόρεψε ἀκόμα τὸ τρέξιμο.

Ἐκεῖ ὅμως κάτι κύλησε στὰ πόδια της καὶ θαμπωμένη ἔσκυψε καὶ μάζεψε ἕνα ὁλόχρυσο μῆλο.

Σὰν ἀστραπὴ τὴν πέρασε ὁ Μειλανίων καὶ ὁ λαὸς ξέσπασε σὲ ἀκράτητες φωνές. Ἡ Ἀταλάντη σούφρωσε τὰ φρύδια της, καὶ κρύβοντας τὸ μῆλο στὸν κόρφο της ξανάρχισε νὰ τρέχει σὰν τὸν ἄνεμο λαφριά· γρήγορα πρόφταινε τὸν νέο, ὅταν ἐκεῖ, ἐμπρὸς στὴ σφενδόνη, στὴν τρίτη στήλη, ὅπου ἄστραφτε ἡ λέξη «Κάμψον», προμήνυμα γιὰ τὸ δύσκολο γύρισμα, πάλι κάτι γυάλισε στὰ πόδια της καὶ πάλι ξεχνώντας τὸ τρέξιμο σταμάτησε νὰ τὸ μαζέψει.

Οἱ φωνὲς γύρω της τὴν συνέφεραν. Ὁ Μειλανίων εἶχε κιόλα στρίψει τὴ σφενδόνη καὶ βρίσκουνταν στὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Αὐτὴ τὴ φορὰ πιὸ δύσκολα θὰ τὸν πρόφταινε. Ἐρεθισμένη ἀπὸ τὶς ζητωκραυγὲς τῶν θεατῶν δὲν ἔτρεχε πιά, πετοῦσε, πεισμωμένη ποὺ ἐνθουσιάζουνταν ὁ λαός. Ἡ ἀπόσταση μεταξύ των

ὁλοένα μίκραινε, καὶ ὁ νέος παίρνοντας καινούργια φόρα προχώρησε ὁρμητικά, μὰ ἡ Ἀταλάντη τὸν πρόφταινε. Μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ του τὴν εἶδε πίσω του, πολὺ κοντά, καὶ πέταξε τὸ τελευταῖο του μῆλο. Ἡ Ἀταλάντη τὸ εἶδε καὶ κοντοστάθηκε. Ἦταν ὡραιότερο καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀκόμα καὶ τῆς φάνηκε ἀδύνατο νὰ τ᾽ ἀφήσει.

Ἕνα δευτερόλεπτο δίστασε, ἔπειτα σκύβοντας βιαστικὰ τὸ μάζεψε καὶ ξανάπιασε τὸ δρόμο της.

Αὐτὸς ὅμως ὁ δισταγμὸς ἦταν ὁ χαμός της.

Ἀνάμεσα στὶς ἐνθουσιασμένες φωνὲς τοῦ πλήθους καὶ τοῦ βασιλιᾶ, ὁ Μειλανίων ἄγγιξε τὸ τέρμα καὶ ἔτσι γίνουνταν ἄντρας τῆς Ἀταλάντης καὶ διάδοχος στὸν θρόνο τῆς Ἀρκαδίας. Σχεδὸν τὴν ἴδια στιγμὴ ἔφθανε καὶ ἡ κόρη, μὰ πρὶν ἀγγίξει τὸ τέρμα, ὁ Μειλανίων τὴν εἶχε πιάσει στὴν ἀγκαλιά του, καὶ σὰν ἀντάμωσε τὸ βλέμμα του, ἡ Ἀταλάντη δὲν λυπήθηκε ποὺ αὐτὸς τὴν εἶχε νικήσει.

Χρόνια ἔζησαν μαζὶ ἡ Ἀταλάντη καὶ ὁ

Μειλανίων καὶ τοὺς ἕνωνε ἀγάπη βαθειὰ καὶ δυνατή. Καὶ οἱ δυὸ παιδιὰ τῶν βουνῶν εἶχαν τὶς ἴδιες συνήθειες, τὰ ἴδια πάθη, τὴν ἴδια ἀχαλίνωτη φύση. Ἡ ἀγάπη τους ἦταν ἄγρια καὶ ὁρμητικιά, ποὺ τίποτε δὲν τὴν κρατοῦσε.

Ἔτσι μιὰ μέρα στὸν ναὸ τοῦ Διός, ξέχασαν τὴν ἱερωσύνη τοῦ τόπου καὶ ἀγκαλιάστηκαν τὴν ὥρα ποὺ ἔκαναν τὴ θυσία στὸ θεό. Ἔξαφνα ὅμως τραντάχτηκαν οἱ στῦλοι καὶ βόγγησε ὅλος ὁ ναός. Δὲν παραδέχουνταν ὁ Ζεὺς νὰ αἰσθάνονται ἄλλη ἀγάπη οἱ ἄνθρωποι τὴν ὥρα ποὺ τὸν λάτρευαν. Τὸ ἄγαλμά του ἄρχισε νὰ τρέμει, ἀπὸ τὸ βωμὸ βγῆκαν φλόγες κ' ἔξαφνα ἔγιναν ὁ Μειλανίων λιοντάρι καὶ ἡ Ἀταλάντη λέαινα.

Καὶ ἔτσι ἔζησαν ἀπὸ τότε, ἄγριοι, ἀνεξάρτητοι, βασιλιάδες τῶν βουνῶν.

# Ο ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ

ΑΝΗΣΥΧΟΙ καὶ σιωπηλοί, στριμωγμένοι ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο περίμεναν οἱ Καλυδώνιοι γύρω στὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ των. Κανένας δὲν μιλοῦσε, ὁλονῶν τὰ μάτια ἔμεναν στηλωμένα στὴν ὁλόχρυση πύλη καὶ περίμεναν.

Μὲ μιᾶς οἱ πύλες ἄνοιξαν κ' ἔξω βγῆκε ἕνας κήρυκας.

— «Καλυδώνιοι!» βροντοφώναξε, «ὑμνεῖτε τοὺς θεούς, γιατὶ σήμερα γεννήθηκε ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου καὶ μέλλων βασιλιάς σας. Ἡ Ἥρα νὰ τὸν ἔχει στὴν προστασία της».

Μὲ μιᾶς ξέσπασε τὸ πλῆθος σὲ φωνὲς ἐνθουσιασμένες· ὡς τὸν οὐρανὸ ἔφθαναν οἱ ζητωκραυγές.

Κήρυκες μὲ κορδέλες στὰ μαλλιὰ καὶ σκῆπτρα στὸ χέρι σκορπίστηκαν σ' ὅλη τὴ χώρα γιὰ ν' ἀναγγείλουν τὴ μεγάλη εἴδηση, καὶ ὁ Οἰνεύς, ὁ βασιλιάς, διέταξε εὐθὺς νὰ σκεπάσουν τοὺς βωμοὺς ὅλων τῶν θεῶν μὲ πλούσιες θυσίες, καὶ νὰ μοιράσουν στὸν λαὸ φαγὶ καὶ κρασὶ ἄφθονο. Ἔτσι ἤθελε ὅλοι νὰ χαροῦν, ποὺ γεννήθηκε ὁ Μελέαγρος, τὸ βασιλόπουλο τῆς Αἰτωλίας.

Ξαπλωμένη στὸ κρεβάτι της ὠνειρεύουνταν ἡ ὄμορφη βασίλισσα, ἡ Ἀλθαία, καὶ καμιὰ φορὰ ἄνοιγε λίγο τὰ μάτια καὶ μουρμούριζε ἀγάπες στὸ παιδάκι της, ποὺ κοιμοῦνταν ἥσυχα στὴν ἀγκαλιά της.

Ἦταν νύχτα καὶ μόνο ἡ φωτιὰ ποὺ μισόκαιγε στὸ τζάκι φώτιζε τὴν κάμαρα. Ἔξαφνα εἶδε ἡ βασίλισσα τρεῖς μορφὲς κοντά της. Ἦταν γυναῖκες μαυροφόρες, μὲ αὐστηρὰ κανονικὰ πρόσωπα, καὶ ἡ Ἀλθαία ποὺ τὶς κύ-

ταζε ἀπὸ τὰ μισόκλειστα ματόκλαδά της, ἀναγνώρισε μὲ καρδιοχτύπι τὶς τρεῖς Μοῖρες.

Ἔγυρε ἡ Κλωθὼ ἐπάνω στὸ κοιμισμένο ἀγόρι καὶ μουρμούρισε :

— «Θὰ ἔχει εὐγενικιὰ ψυχή!».

Σιγὰ εἶπε ἡ Λάχεσις.

— «Θὰ εἶναι παληκάρι!».

Ἡ τρίτη, ἡ Ἄτροπος, λίγο πιὸ κοντὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες μὲ ἀκόμα σοβαρώτερο πρόσωπο, κύταζε σιωπηλὰ τὴ φωτιά.

— «Θὰ ζήσει ὡς πού ν' ἀποκαεῖ αὐτὸ τὸ ξύλο!» εἶπε ἀργά· καὶ ἀμέσως χάθηκαν οἱ τρεῖς γυναῖκες.

Ἡ Ἀλθαία ἀναστηλώθηκε τρομαγμένη. Κύταξε τὸ τζάκι καὶ εἶδε ἕνα μεγάλο κούτσουρο πού μόλις εἶχε πιάσει φωτιὰ καὶ σκορποῦσε ἀκατάστατες λάμψεις ὁλόγυρα. Πήδησε ἀπὸ τὸ στρῶμα της, ἅρπαξε τὸ ξύλο ἀπὸ τὶς φλόγες, τὸ ἔσβυσε καὶ τὸ ἔκρυψε βαθιὰ σ' ἕνα σκαλιστὸ σεντοῦκι της.

Ἔπειτα γονάτισε ἐμπρὸς στὸ μωρό, καὶ τὰ μάτια της γέμισαν ἀγάπη.

— «Ἡ ζωή σου εἶναι στὰ χέρια μου», εἶπε σιγά· «πιστότερο φύλακα δὲν μπορεῖς νὰ εὕρεις!».

Πέρασαν χρόνια καὶ ὁ Μελέαγρος μεγάλωσε κ' ἔγινε ἄντρας· ἡ εὐγένεια καὶ ἡ παληκαριά του μαθεύτηκαν σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα κ' ἐκεῖνος ἔγινε τὸ καμάρι τῆς πατρίδας του. Τὸν καμάρωναν καὶ τὸν ἀγαποῦσαν οἱ Καλυδώνιοι, γιατὶ ὅ,τι κι ἂν τοὺς τύχαινε, σ' ἐκεῖνον πάντα κατέφευγαν καὶ ὁ Μελέαγρος ποτὲ δὲν ἀρνοῦνταν τὴ βοήθειά του, ὅσο δύσκολο πρᾶγμα καὶ νὰ τοῦ ζητοῦσαν.

Μιὰ μέρα ἔφθασαν δυὸ τρομαγμένοι ἀγγελιοφόροι στὸ παλάτι του καὶ τοῦ εἶπαν ὅτι κάποιος τρομερὸς ἀγριόχοιρος, κάπρος, ὅπως τὸν ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι, ἐφάνηκε στὸν τόπο καὶ ὅτι ὄχι μόνον τὰ σπαρτὰ καὶ τὰ δέντρα κατέστρεφε, ἀλλὰ καὶ στὰ σπίτια μέσα ὡρμοῦσε καὶ γκρέμιζε τὶς καλύβες, καὶ σκότωνε ὅποιον τοῦ ἀντιστέκουνταν.

Σὰν τ' ἄκουσε ὁ Μελέαγρος ἔβγαλε προκή-

ρυξη σ᾽ ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ κάλεσε ὅποιον ἥρωα εἶχε διάθεση, νὰ ἔλθει γιὰ νὰ κυνηγήσουν μαζὶ τὸν φοβερὸ κάπρο.

Πολλοὶ τὸ ἔμαθαν καὶ ἦλθαν στὴν Καλυδώνα, γιατὶ ὁ Μελέαγρος ἦταν γνωστὸς παντοῦ καὶ θεωροῦνταν τιμὴ νὰ κυνηγήσει κανεὶς μαζί του.

Ἦλθε ὁ Θησεύς, ὁ βασιλιὰς τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθε ὁ Ἰάσων, ποὺ ἀπαθανάτισε τ᾽ ὄνομά του στὴν περίφημη ἐκστρατεία τῶν Ἀργοναυτῶν, ὁ Ἀσκληπιός, ἐπιτήδειος στὴ γιατρικὴ ὅσο καὶ στ᾽ ἅρματα, ὁ Πηλεύς, ὁ πατέρας τοῦ Ἀχιλλέα, οἱ δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς ὄμορφης Ἑλένης, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δυὸ βασιλεῖς τῶν Κουρήτων, ἀδελφοὶ τῆς Ἀλθαίας, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμα.

Ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ μιὰ κόρη. Φοροῦσε κοντὸ ροῦχο τοῦ κυνηγιοῦ, σὰν τὴν Ἀρτέμιδα, στὸν ὦμο της κρέμουνταν ἡ φαρέτρα γεμάτη κοφτερὰ βέλη καὶ στὸ χέρι βαστοῦσε τὸ τόξο.

Οἱ ἥρωες τὴ δέχτηκαν σὰν ὅμοιά τους, μόνο μὲ ἀκόμα μεγαλύτερο σεβασμό. Ἦταν ἡ Ἀτα-

λάντη ἡ βασιλοπούλα τῆς Ἀρκαδίας, ποὺ φημίζουνταν γιὰ τὴν τόλμη καὶ τὴν γρηγοράδα της στὸ τρέξιμο.

Ὅταν μαζεύτηκαν ὅλοι, ξεκίνησαν μὲ γέλια καὶ ἀστεῖα γιὰ τὸ δάσος ὅπου λημέριαζε ὁ κάπρος.

Θὰ ἦταν ὡραῖο θέαμα αὐτὴ ἡ συνοδεία ἀπὸ ἥρωες. Νέοι καὶ δυνατοὶ ἦσαν ὅλοι, ἄλλοι ἁρματωμένοι μὲ τὰ βαριὰ πολύτιμα ὅπλα τους ποὺ ἄστραφταν στὸν ἥλιο, ἄλλοι μὲ μόνο τὸ τόξο, τὸ ἀκόντιο καὶ τὸ κοντὸ μαχαῖρι· ἄλλοι θωρακισμένοι μὲ τὸ κράνος στὸ κεφάλι, ἄλλοι μὲ τὸν κοντὸ χιτώνα καὶ τὸ κεφάλι καὶ τὰ χέρια ἐλεύθερα γιὰ περισσότερη εὐκολία· ὁ καθένας ἀναλόγως μὲ τὴ συνήθεια τοῦ τόπου του.

Εἶχαν συμφωνήσει, ὅτι ὅποιος πρωτοχτυπήσει τὸ θηρίο, θὰ πάρει λάφυρο τὸ κεφάλι καὶ τὰ πόδια του, καὶ ὁλονῶν οἱ καρδιὲς χτυποῦσαν δυνατὰ ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Μπῆκαν στὸ δάσος καὶ λίγο λίγο σώπασαν οἱ ὁμιλίες καὶ μὲ βουβὰ βήματα προχωροῦσαν ἀνάμεσα στὰ δέντρα, μὴ τοὺς πάρει εἴδηση ὁ κάπρος καὶ ξεφύγει.

Ἔξαφνα ἔτριξαν κάτι κλαδιά, ἀκούστηκε ἕνα μισοπνιγμένο μούγγρισμα, σὰν ζώου ποὺ ξυπνάει ξαφνισμένο, καὶ πρὶν προφθάσουν νὰ ἑτοιμαστοῦν οἱ κυνηγοί, ἕνα θηρίο πελώριο φάνηκε ποὺ ἔτρεχε μὲ μεγάλη ταχύτητα πρὸς τὸ πυκνότερο μέρος τοῦ δάσους.

Σύννεφο πέταξαν τὰ παρδαλὰ ἀκόντια πίσω του, μὰ κανένας δὲν τὸν χτύπησε, καὶ μὲ ἄγριες φωνὲς πῆραν τὰ παληκάρια τὸ κατόπι του. Ἐμπρὸς ἔτρεχαν ὁ Μελέαγρος καὶ ἡ Ἀταλάντη, οἱ δυὸ γρηγορώτεροι, καὶ πρῶτοι ἐκεῖνοι εἶδαν τὸ σκοτεινὸ ἄνοιγμα μιᾶς σπηλιᾶς.

— «Στὸ λημέρι του τρέχει!» φώναξε ὁ Μελέαγρος. «Γρήγορα, νὰ τὸν προφτάσομε πρὶν κρυφτεῖ!».

Μὰ τέτοιο πρᾶγμα δὲν τὸ καταδέχουνταν τὸ θηρίο. Μόλις ἔφθασε στὸν βράχο γύρισε καὶ μὲ ἄγριο μουγγριτὸ κατέβασε τὸ κεφάλι καὶ ἔδειξε τὰ φοβερά του δόντια.

Ὁ Μελέαγρος, ποὺ ἔφθανε πρῶτος, κοντοστάθηκε ξαφνισμένος καὶ ἔπιασε τὸ πελέκι ποὺ τοῦ κρέμουνταν στὴ μέση, μὰ πρὶν προφθάσει

νὰ χτυπήσει τὸ ζῶο, ἡ Ἀταλάντη τὸν πέρασε τρεχάτη μὲ τὸ τεντωμένο της τόξο στὸ χέρι. Γρήγορη ὅσο καὶ ἄφοβη ὥρμησε κοντὰ στὸν κάπρο καὶ τὸ βέλος της μπήχτηκε βαθιὰ στὸν ὦμο του. Ὁ κάπρος ἀνατινάχτηκε καὶ χύμιξε ἐπάνω της, μὰ ὁ Μελέαγρος μ' ἕναν πῆδο βρέθηκε κοντὰ στὴν κόρη καὶ μ' ὁρμὴ κατέβασε τὸ ὅπλο του στὸ κεφάλι τοῦ θηρίου. Τὸ τέρας κλονίστηκε, θέλησε νὰ ξαναορμήσει, μὰ δεύτερος χτύπος τὸ ἀποτελείωσε καὶ ἀφρίζοντας ἔπεσε χάμω. Τὴν ἴδια ὥρα κατάφθαναν τρεχάτοι καὶ οἱ ἄλλοι ἥρωες.

— «Γειά σου, Μελέαγρε !» φώναξε γελώντας ὁ Ἰάσων· «τὸ κεφάλι τοῦ θηρίου ὡραῖα θὰ στολίσει τὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ σου !».

Εὐθὺς ὅμως τὸν διέκοψε ὁ Μελέαγρος.

— «Δὲν μοῦ ἀνήκει τὸ κεφάλι», εἶπε, «οὔτε ἡ τιμὴ τῆς νίκης. Ἐγὼ μόνο ἀποτελείωσα τὸ ζῶο, ποὺ ἡ Ἀταλάντη τὸ πλήγωσε πρώτη».

— «Ἐσὺ τὸ χτύπησες· τὸ εἶδα !» φώναξε μιὰ θυμωμένη φωνή, καὶ ἀπὸ τοὺς ἥρωες πρό-

βαλε ἕνας ἀδελφὸς τῆς Ἀλθαίας, ὁ Ἴφικλος, καὶ πλησίασε τὸν Μελέαγρο. Τοῦ κακοφαίνονταν πῶς μιὰ γυναῖκα νὰ τοὺς ξεπεράσει ὅλους καὶ γύρευε καὶ καλὰ νὰ δώσει τὴ νίκη τοῦ ἀνεψιοῦ του.

— «Σὲ εἶδα ποὺ τὸ χτύπησες πρῶτος», εἶπε, «κ' ἔπειτα ἔρριξε τὸ βέλος της ἡ Ἀταλάντη.... Ἐκείνη μόνη της ἂς μαρτυρήσει, ἂν λέγω ἀλήθεια!».

Κύταξε προκλητικὰ τὴν κόρη, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν καταδέχτηκε νὰ τοῦ ἀπαντήσει καὶ γύρισε νὰ φύγει. Ὁ Ἴφικλος γέλασε, καὶ ὁ μικρότερος ἀδελφός του, ὁ Πλήξιππος, φώναξε :

— «Γιὰ δέτε! οὔτε τολμᾶ νὰ μιλήσει!».

Μὰ ὁ Μελέαγρος ἔπιασε τὴν Ἀταλάντη ἀπὸ τὸ χέρι.

— «Μὴ φεύγεις», εἶπε ἐπιταχτικά· «ἐσὺ χτύπησες πρώτη τὸν κάπρο κ' ἐσὺ θὰ πάρεις τὸ κεφάλι του».

Ἡ Ἀταλάντη τὸν κύταξε καὶ γέλασε.

— «Δὲν μὲ νοιάζει», εἶπε ἥσυχα, «ξέρω πὼς τὸ κέρδισα, καὶ μοῦ ἀρκεῖ».

Ὁ Ἴφικλος πλησίασε καὶ τὰ μάτια του ἦσαν γεμᾶτα μῖσος.

— «Τὸ ξέρεις πὼς τὸ κέρδισες, ἔ;» καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμε ἀπὸ τὸν θυμό, «ἐγὼ ὅμως τὸ ξέρω πὼς πρώτη δὲν τὸ χτύπησες τὸ θηρίο».

Ὁ Μελέαγρος ἀγρίεψε.

— «Πίσω!» φώναξε, καὶ ἔπιασε τὸ σπαθί του. «Εἶπα πὼς ἡ Ἀταλάντη νίκησε», καὶ βλέποντας ὅτι ὁ Ἴφικλος προχωροῦσε πρὸς τὴν κόρη, — «Πίσω, σοῦ λέω», ξαναφώναξε δυνατώτερα. «Ἂς εἶσαι καὶ ἀδελφὸς τῆς μητέρας μου».

— «Βέβαια», ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Πλήξιππου. «Γιατὶ εἶναι γυναῖκα ἡ Ἀταλάντη, ἂς γίνει τὸ κέφι της».

Ὁ Μελέαγρος ἄσπρος σὰν τὸ χαρτί, ὥρμησε ἐπάνω του. Μιὰ στιγμὴ συναντήθηκαν τὰ δυὸ σπαθιά, τὸ ὅπλο τοῦ Πλήξιππου πέταξε μακριά, καὶ ὁ ἴδιος κυλίστηκε στὸ χῶμα τρυπημένος.

— «Φυλάξου, Μελέαγρε!» φώναξε τότε ὁ Ἴφικλος, καὶ μὲ γυμνὸ σπαθὶ πῆρε τὴ θέση

τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἦταν δυνατὸς καὶ βαριὰ ὡπλισμένος, ἐνῶ ὁ ἀντίπαλός του οὔτε ἀσπίδα δὲν βαστοῦσε, μὰ τυφλωμένος ἀπὸ τὸν θυμό του οὔτε πρόσεχε οὔτε φυλάγουνταν ὁ Μελέαγρος. Ἀψηφώντας τὰ ἐπιτήδεια χτυπήματα τοῦ Ἰφικλου, ὥρμησε ἐπάνω του καὶ σηκώνοντας μὲ τὰ δυὸ χέρια τὸ σπαθί του τὸ κατέβασε στὸ κεφάλι τοῦ θείου του. Ὁ Ἰφικλος μούγγρισε σὰν θεριὸ καὶ ἔπεσε ἐπάνω στὸν ἀδελφό του.

Ὁ Μελέαγρος πλησίασε τὸν σκοτωμένο κάπρο καὶ τοῦ ἔκοψε τὸ κεφάλι· ὕστερα τὸ ἔβαλε στὰ πόδια τῆς Ἀταλάντης.

— «Δέξου το», εἶπε καὶ ἀκόμα ἔτρεμε ἡ φωνή του ἀπὸ τὴν ταραχή. «Τώρα σοῦ τὸ ζητοῦμε γιὰ χάρη νὰ τὸ πάρεις. Τὸ κέρδισες μὲ τὴν παληκαριά σου καὶ ἂν σὲ πρόσβαλαν, ξέχασέ το».

Ἔπειτα γύρισε στοὺς δούλους του καὶ διέταξε νὰ ἑτοιμάσουν τὸ συμπόσιο, σὰν νὰ μὴν εἶχε συμβεῖ τίποτε.

Οἱ κακὲς εἰδήσεις γρήγορα μαθαίνονται καί,

πρὶν βραδιάσει, ἡ Ἀλθαία εἶχε ἀκούσει τὸν θάνατο τῶν Κουρήτων.

Ἔκλεισε πόρτες καὶ παράθυρα, κρέμασε μαῦρα γύρω στὸ παλάτι καὶ ἔδωσε διαταγὴ κανένας νὰ μὴν ἀνοίξει «στὸν φονιὰ τῶν ἀδελφῶν της».

Κουρασμένος καὶ λυπημένος γύριζε ὁ Μελέαγρος ἀπὸ τὸ κυνῆγι. Μὲ ἀηδία πέταξε τὰ ὅπλα του καὶ πῆγε ἴσια στὸ παλάτι νὰ εὕρει τὴ μητέρα του. Εἶδε τὰ μαῦρα ἀπὸ μακριὰ καὶ τρεχᾶτος ἔφθασε στὴν πόρτα, μὰ ἦταν ἀμπαρωμένη.

Χτύπησε, φώναξε, χάλασε τὸν κόσμο, μὰ κανένας δὲν φάνηκε. Ἐπιτέλους ἀπὸ ἕνα παράθυρο ἔσκυψε κάποιος δοῦλος καὶ τρομαγμένος ψιθύρισε :

— «Ἄδικος ὁ κόπος σου, Μελέαγρε· ἡ Ἀλθαία δὲν ἔχει πιὰ γιό, μόνο ἕναν ἐχθρὸ παραπάνω. Σῦρε ἀλλοῦ, ἐδῶ δὲν ξαναμπαίνεις· εἶσαι ὁ φονιὰς τῶν ἀδελφῶν της».

Μὲ θυμωμένα λόγια θέλησε νὰ τοῦ ἀπαντήσει ὁ Μελέαγρος, μὰ τὸ παράθυρο εἶχε κλείσει. Δυνατὰ φώναξε τότε :

— «Μητέρα, ἄκουσέ με! Μητέρα, ἐγὼ σὲ φωνάζω, ἄνοιξε!».

Δὲν εἶχε ἀμφιβολία ὅτι τὸν ἄκουγε ἡ Ἀλθαία, καὶ ἀκίνητος ἀκροάζουνταν, ἀλλὰ ἡ σιωπὴ ἦταν βαθειὰ καὶ τὸν πάγωσε. Λοιπὸν ἦσαν ἀληθινὰ τὰ λόγια τοῦ δούλου;

Μὲ ἀναστατωμένη ψυχὴ πῆγε σπίτι του. Εἶχε δίκαιο ποὺ σκότωσε τοὺς θείους του· δὲν τὸ μετανοοῦσε, μὰ γι᾽ αὐτὸ ἴσα ἴσα τὸν πλήγωνε ἀκόμα βαθύτερα ἡ ὀργὴ τῆς Ἀλθαίας.

Μιὰ μέρα ἦλθε εἴδηση ὅτι στρατὸς φάνηκε ἐμπρὸς στὴν Καλυδῶνα. Οἱ Κουρῆτες ἤρχουνταν νὰ ἐκδικήσουν τὸν θάνατο τῶν βασιλιάδων των.

Γρήγορα ἁρματώθηκε ὁ Μελέαγρος, ἀποχαιρέτησε τὴν Κλεοπάτρα, τὴ γυναῖκα του, καὶ ἔτρεξε στὰ τείχη. Ὁ πόλεμος εἶχε πιὰ ἀρχίσει καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν θὰ παρέσερνε τοὺς Κυλυδωνίους, ἂν δὲν ἔφθανε ἐκεῖνος καὶ δὲν ρίχνουνταν στὴ μάχη μὲ τὴ συνηθισμένη του παληκαριά.

Μὲ ἀλαλαγμοὺς ὥρμησαν οἱ Καλυδώνιοι, γκρέμισαν ἀπὸ τὰ τείχη τοὺς πρώτους Κουρῆ-

τες, ὠχυρώθηκαν στὶς θέσεις τους καὶ γιὰ μῆνες καὶ μῆνες ἔμειναν ἐκεῖ φυλάγοντας τὴν πόλη τους, πολεμώντας ἀδιάκοπα τὸν πολὺ δυνατώτερο ἐχθρό τους.

Ὁ Μελέαγρος ἦταν παντοῦ πρῶτος καὶ καλύτερος.

Ἐκεῖνος ἔδινε ὁδηγίες γιὰ τὰ ὀχυρώματα, ἐκεῖνος ὡρμοῦσε πρῶτος στὴ μάχη, ἐκεῖνος ἐγκαρδίωνε τοὺς πιὸ κουρασμένους, τοὺς πιὸ ἀδύνατους.

Ὡς ποὺ ἀπελπίστηκαν οἱ Κουρῆτες καὶ ἀποφάσισαν νὰ φύγουν.

Τότε ἔστειλε μήνυμα ὁ Μελέαγρος στὴν Ἀλθαία.

— «Ἂν θέλει ἡ βασίλισσα νὰ δεχτεῖ τὸν λυτρωτὴ τῆς χώρας της».

Μὰ ἡ Ἀλθαία οὔτε θέλησε νὰ δεῖ τοὺς ἀπεσταλμένους του. Αὐτὴ ἡ ἀδικία τὸν ἀγρίεψε. Ἄφησε τὰ τείχη, πέταξε τὰ ὅπλα καὶ κλείστηκε στὸν πύργο του, μὲ ἀπόφαση νὰ μὴν ξαναβγεῖ, νὰ μὴν ξαναπολεμήσει πιά. Μὲ τὴ γυναῖκα του θὰ ἔμενε κλεισμένος, καὶ ἂν

ἤρχουνταν ὡς ἐκεῖ οἱ Κουρῆτες, θὰ κατάφερνε μονάχος του νὰ ἀμυνθεῖ.

Μιὰ μέρα δυὸ στρατιῶτες λαχανιασμένοι χτύπησαν τὴν πόρτα του. Οἱ Κουρῆτες ἐπέστρεφαν μὲ καινούργιο στρατὸ καὶ οἱ Καλυδώνιοι ζητοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους. Ὁ Μελέαγρος ὅμως δὲν θέλησε νὰ τοὺς δεῖ. Τὴν ἄλλη μέρα ξαναῆλθαν, σταλμένοι ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἀλθαία αὐτὴ τὴ φορά, μὰ πάλι δὲν ἄκουσε ὁ Μελέαγρος. Τότε ἔστειλε ἡ βασίλισσα τὶς κόρες της μὲ τὴν εὐχή της, νὰ τὸν παρακαλέσουν ν' ἀφήσει τὴν ὀργή του, μὰ ὅσο καὶ νὰ ἀγαποῦσε τὶς ἀδελφές του ὁ Μελέαγρος ἔμεινε ἄκαμπτος.

Οἱ Κουρῆτες εἶχαν πάρει τὰ πρῶτα τείχη καὶ οἱ Καλυδώνιοι πολεμοῦσαν ἀπελπισμένα, μάταια γυρεύοντας νὰ σταματήσουν τὸν φοβερὸ χείμαρρο τῶν ἐχθρῶν, ποὺ ὅλο τοὺς ἀνάγκαζε νὰ ὑποχωροῦν.

Ἡ Ἀλθαία τρόμαξε. Ξέχασε θυμοὺς καὶ κακιώματα καὶ μονάχη της βγῆκε ἀπὸ τὸ παλάτι. Οἱ ἄντρες ἦσαν στὰ τείχη, οἱ γυναῖκες

μὲ τὶς κόρες της κλεισμένες στὸ τελευταῖο φρούριο, οἱ δρόμοι ἔμεναν ἔρημοι. Ἡ μοναξιὰ αὐτὴ ἦταν πιὸ τρομαχτικὴ καὶ ἀπὸ τὶς φωνὲς τοῦ πολέμου.

Τρεχάτη, μὲ τὴν καρδιὰ σφιγμένη, ἔφθασε ἡ Ἀλθαία στὸν πύργο. Χτύπησε τὴν πόρτα· κανεὶς δὲν ἄνοιξε. Ξαναχτύπησε, φώναξε :

— «Μελέαγρε, ἄνοιξε!»· μὰ κανεὶς δὲν ἀπήντησε.

Ἔπεσε στὰ γόνατα καὶ μὲ τὰ χέρια χτυποῦσε τὴν βαρειὰ σιδερόπορτα.

— «Μελέαγρε, χανόμεθα, ἡ χώρα πάρθηκε, θὰ σφάξουν τὸν λαό σου· Μελέαγρε, λυπήσου μας, ξέχασε πιὰ καὶ συχώρνα!».

Βαστώντας τὴν ἀναπνοή της περίμενε. Ἡ σιωπὴ τὴν πλάκωσε. Σὰν παράπονο τῆς ἔφυγε μιὰ φωνή :

— «Παιδί μου, δὲν ἀκοῦς ;».

Μὲ μιᾶς ὅμως πετάχτηκε ἐπάνω. Ὅλη ἡ προπατορικὴ βασιλικὴ ὑπερηφάνεια ἀναστατώθηκε μέσα της. Πῶς ; **ἐκείνη** ἡ **βασίλισσα** ξέπεφτε σὲ παρακάλια ; ἐκείνη ἱκέτευε **τὸν γιό**

της γονατιστή, καὶ αὐτὸς τὴν ἄφινε νὰ χτυπᾶ τὴν πόρτα σὰν δούλα, σὰν ζητιάνα ; Ὁ γιός της, ποὺ τῆς χρεωστοῦσε τὴν ζωή, τὴν εὐτυχία του ! Ὁ γιός της, ποὺ τὴν τύχη του ὅλη τὴ βαστοῦσε ἐκείνη στὰ χέρια της ! Πῶς τόλμησε;

Ἀγριεμένη γύρισε κ' ἔφυγε ἀπὸ τὸν πύργο. Μακριὰ ἄκουσε φωνὲς καὶ κλαγγὴ ὅπλων. Λοιπὸν πλησίαζαν οἱ ἐχθροί ;

Ἀργὰ πῆγε κατὰ τὸ παλάτι, ἀδιάφορη γιὰ ὅ,τι γίνουνταν γύρω της. Τί τὴν ἔνοιαζε τώρα ἡ Καλυδώνα καὶ οἱ κάτοικοί της, τί τὴν ἔνοιαζε ἡ ἴδια ἡ ζωή της, ὅταν ἐκείνη, ἡ βασίλισσα, εἶχε πέσει τόσο χαμηλά ;

Ἕνας δοῦλος τὴν πέρασε τρεχᾶτος.

— «Οἱ Κουρῆτες καῖνε τὴν πόλη μας !» φώναξε.

Ἡ Ἀλθαία μπῆκε στὸ παλάτι· ἦταν ὁλομόναχη.

Πέρασε ἀπὸ τοὺς ἔρημους διαδρόμους καὶ ἄνοιξε τὸ δωμάτιό της. Μερικὰ κάρβουνα μισοσβυσμένα κοκίνιζαν στὸ μαγκάλι· ἡ Ἀλθαία τὰ σκάλισε ὡς ποὺ ἔβγαλαν

πάλι φλόγες· ἔπειτα ἀμπάρωσε τὴν πόρτα της.

Στὸ μεταξὺ τὰ πράγματα στὰ τείχη εἶχαν ἀλλάξει. Ἡ φωνὴ τῆς Ἀλθαίας βαθιὰ εἶχε συγκινήσει τὸν Μελέαγρο. Ταραγμένος φοβερὰ ἄκουγε τὰ παρακάλια τῆς μητέρας του, καὶ ὅταν σώπασαν τοῦ φάνηκε σὰν νὰ τὴν εἶχε σκοτώσει μὲ τὴ σιωπή του. Μέσα του ὅμως ἡ ὀργὴ δὲν εἶχε σβύσει, καὶ ἀκόμα δίσταζε. Σήκωσε τὸ βλέμμα καὶ εἶδε τὴ γυναῖκα του, ποὺ μὲ τὰ χέρια σφιγμένα στὸ στῆθος της στέκουνταν ἐμπρός του.

— «Πήγαινε!» τοῦ εἶπε, καὶ ἡ καρδιά της χτυποῦσε σκεπαρνιές· «πήγαινε, Μελέαγρε! Μὴν ἀφήσεις ἕνὰν γυναίκιο καβγὰ νὰ καταστρέψει τὸν τόπο σου καὶ σένα. Ἡ θέση σου δὲν εἶναι ἐδῶ· πήγαινε ἐκεῖ, ποὺ σὲ τραβᾶ κιόλα ἡ καρδιά σου».

Ὁ Μελέαγρος ἅρπαξε τὰ ὅπλα του καὶ ἔτρεξε ἔξω, στὴν πόρτα ὅμως γύρισε ἀκόμα τὸ κεφάλι πρὸς τὴν Κλεοπάτρα.

— «Σ' εὐχαριστῶ!» τῆς φώναξε, καὶ βρέθηκε στὸ δρόμο. Ἔτρεξε κατὰ τὰ τείχη καὶ

εἶδε στρατιῶτες νὰ πολεμοῦν μέσα στοὺς δρόμους τῆς πόλης.

Ἀπὸ μακριὰ ἔβγαλε μιὰ φωνή :

— «Βαστᾶτε, Καλυδώνιοι ! Ἔρχομαι !».

Οἱ Κουρῆτες κοντοστάθηκαν, τὸν εἶδαν ποὺ κατέφθανε φοβερὸς σὰν τὸν Ἄρη μὲ τὸ μεγάλο του σπαθὶ στὸ χέρι, καὶ τοὺς ἔπιασε πανικός. Πέταξαν τὰ ὅπλα τους καὶ τρελοὶ ἀπὸ τὸ φόβο ξαναπέρασαν τὰ τείχη, πήδησαν τὰ χαντάκια καὶ σκορπίστηκαν στὸν κάμπο.

Πίσω τους, φωνάζοντας ρίχτηκαν οἱ Καλυδώνιοι· ἀνάμεσά τους καὶ ὁ Μελέαγρος μὲ τὸ πρόσωπο ἀναμμένο ἀπὸ τὴ χαρά, ποὺ βρίσκουνταν πάλι στὴ μάχη καὶ στὸν κίνδυνο.

Ἔξαφνα σκόνταψε κ' ἔπεσε στὰ γόνατα· Χωρὶς νὰ τὸν καταλάβουν, τὸν πέρασαν τρεχᾶτοι οἱ Καλυδώνιοι· ἕνας μόνο τὸν εἶδε καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι νὰ τὸν σηκώσει.

Μὰ ὁ Μελέαγρος ἔγυρε τὸ κεφάλι καὶ σιγὰ σιγὰ ξαπλώθηκε στὸ χῶμα. Τρόμαξε ὁ στρατιώτης καὶ μὲ κόπο τὸν ἀνασήκωσε στὸ γόνατό του. Πληγὴ καμιὰ δὲν φαίνουνταν, καὶ

ὅμως ἡ ἀναπνοή του ἤρχουνταν ἀκατάστατη καὶ λαφριά, τὰ ὀρθάνοιχτα μάτια του δὲν ἔβλεπαν πιά, καὶ τὸ ἥσυχο πρόσωπό του ἦταν σὰν κερένιο.

Ὁ στρατιώτης τὸν κύταζε μὲ ἀγωνία· τί νὰ κάνει δὲν ἤξερε. Ἡ ζωὴ ἔμοιαζε ν' ἀφίνει τὸ παληκάρι, χωρὶς πόνο, οὔτε κούραση, μὰ γρήγορη καὶ ἀβάσταχτη. Σὲ λίγο τὸ κεφάλι του ἀκούμπησε βαριὰ στὸ στῆθος τοῦ στρατιώτη, τὸ σῶμα του τεντώθηκε.

Ὁ στρατιώτης δὲν κούνησε. Γονατιστός, βαστώντας στὴν ἀγκαλιά του τὸν νεκρό, ἔμεινε ἐκεῖ γιὰ ὧρες, ὡς ποὺ βασίλεψε ὁ ἥλιος καὶ κουρασμένοι καὶ χαρούμενοι γύρισαν πίσω οἱ Καλυδώνιοι.

Σὰν ἔφυγε ὁ ἄντρας της, ἡ Κλεοπάτρα ἔμεινε μιόνη καὶ ἀνήσυχη στὸν πύργο. Καθισμένη στὸ παράθυρο περίμενε τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ νικητῆ. Πὼς θὰ νικοῦσε, οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν ἀμφέβαλε, μὰ κάτι μέσα της τῆς προμηνοῦσε κακὸ καὶ δὲν τῆς ἄφινε ἡσυχία. Στὸ τέλος δὲν

βάσταξε καὶ κατέβηκε στὸ δρόμο. Οἱ φωνὲς τῆς μάχης εἶχαν χαθεῖ καὶ γύρω της βασίλευε βαθειὰ σιωπή! Περίμενε, περίμενε καὶ τίποτε δὲν ἄκουγε. Βασίλεψε πιὰ καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ νύχτα ἄπλωσε τὴν σταχτεράδα της στὴν ἔρημη πόλη. Ἡ Κλεοπάτρα ἄρχισε νὰ τρέμει, ἡ δροσιὰ τὴν ἔπιασε στὰ κόκαλα. Ἔξαφνα ἀκροάστηκε. Τῆς φάνηκε πὼς ἄκουγε βήματα. Κύταξε ἐπάνω τὸ δρόμο καὶ εἶδε φῶτα ποὺ πλησίαζαν. Ἦσαν στρατιῶτες ποὺ βαστοῦσαν δᾶδες ἀναμμένες καὶ ἀνάμεσά τους σήκωναν ἕνα φορεῖο. Τρομαγμένη ἔτρεξε πρὸς τοὺς ἄντρες. Ἐκεῖνοι ἔβαλαν κάτω τὸ φορεῖο καὶ μὲ σεβασμὸ παραμέρισαν. Ἡ Κλεοπάτρα ἀναγνώρισε τὸν Μελέαγρο, ξαπλωμένο σὲ μιὰ σανίδα· τῆς ἦλθε νὰ στριγλίσει ἀπὸ τὸν πόνο, ὅλα μαύρισαν στὰ μάτια της καὶ ἔπεσε ἐπάνω στὸν ἄντρα της. Ὅταν τὴ σήκωσαν, ἦταν πεθαμένη· τὴν εἶχε σκοτώσει ἡ ξαφνικὴ συμφορά.

Μὲ δυὸ νεκροὺς ξαπλωμένους στὸ φορεῖο ἐξακολούθησαν οἱ ἄντρες τὸ δρόμο τους. Ἔφθασαν στὸ παλάτι καὶ τὸ ηὗραν ἔρημο.

Ὅλα τὰ δωμάτια ἀνοιχτὰ καὶ ἄδεια· μόνο ἕνα, τῆς βασίλισσας, ἦταν ἀμπαρωμένο, καὶ μὲ τὴ βία ἀναγκάστηκαν νὰ ἀνοίξουν τὴν πόρτα. Ἕνα σεντοῦκι ἄδειο ἔχασκε σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ κοντὰ στὸ μαγκάλι, ὅπου ἔμεναν ἀκόμα μερικὲς στάχτες, ἦταν πεσμένη ἡ Ἀλθαία μ᾽ ἕνα μαχαῖρι στὴν καρδιά. Τὴν ἐκδίκησή της τὴν εἶχε ἐκτελέσει, μὰ ἔπειτα δὲν μπόρεσε πιὰ νὰ ὑποφέρει τὴ ζωή, καὶ μονάχη της τιμωρήθηκε, χωρὶς ποτὲ νὰ μάθει τὴν τελευταία δόξα τοῦ γιοῦ της.

Εἶχε πιὰ καταστραφεῖ τὸ βασιλικὸ σπίτι. Ἡ βασίλισσα, ὁ Μελέαγρος, ἡ Κλεοπάτρα εἶχαν πεθάνει· καὶ οἱ βασιλοπούλες τόσος ἦταν ὁ καημός τους ποὺ τὶς λυπήθηκε ὁ Ζεὺς καὶ τὶς μεταμόρφωσε σὲ πουλιά, τὶς Μελεαγρίδες, ἢ φραγκόκοτες ὅπως τὶς λέμε σήμερα, τὰ σταχτιὰ ἐκεῖνα πουλιὰ ποὺ ὅλο μοιάζουν νὰ πενθοῦν.

Ἔμεναν μόνο τὰ μικρὰ βασιλόπουλα, ἀδύνατα καὶ ἀπροστάτευτα. Τότε ἕνας ἀδελφὸς τοῦ Οἰνέως, ὁ Ἄγριος, ἔδιωξε τὰ ἀνίψια του ἀπὸ τὸν τόπο καὶ βασίλεψε πολλὰ χρόνια τυραν-

νικὰ καὶ ἄδικα, ὡς ποὺ μεγάλωσε ὁ Διομήδης, γιὸς τοῦ Τυδέως, ποὺ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐξωρισμένους ἀδελφοὺς τοῦ Μελεάγρου. Αὐτὸς σκότωσε τὸν Ἄγριο, καὶ ἔγινε ὁ ἴδιος βασιλιάς, μεγάλος καὶ τιμημένος, καὶ ἀπαθανάτισε τὸ ὄνομά του στὴν περίφημη ἐκστρατεία τῆς Τροίας.

# Ο ΙΑΣΩΝ ΚΑΙ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

ΑΝΑΜΕΣΑ στοὺς μαθητὲς τοῦ Χείρωνος, τοῦ γέρου Κενταύρου, ἦταν καὶ ἕνα νέο παιδί, ποὺ τὸ ἔλεγαν Ἰάσονα.

Μικρὸ ἀκόμα τὸ εἶχε φέρει ὁ πατέρας του, ὁ Αἴσων, καὶ τὸ εἶχε παραδώσει τοῦ σοφοῦ δασκάλου γιὰ νὰ τὸ ἀναθρέψει.

— «Εἶναι ἀπὸ βασιλικὴ γενιὰ» τοῦ εἶχε πεῖ, «καὶ σοῦ τὸ φέρνω νὰ μεγαλώσει ἐδῶ ἄγνωστο καὶ κρυμμένο».

Ὁ Χείρων δὲν ρώτησε γιατί· εὔκολα τὸ μάντευε. Ποιὸς δὲν εἶχε ἀκούσει τὴ θλιβερὴ ἱστορία τοῦ Αἴσωνα, ποὺ ἦταν ἄλλοτε βασιλιὰς στὴν

Ἰωλκό ; Διωγμένος ἀπὸ τὸ θρόνο του, μόνο τὸ μικρότερο παιδί του κατάφερε νὰ σώσει ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀδελφοῦ του ποὺ εἶχε καταστρέψει ὅλη τὴν οἰκογένειά του. Κατατρεγμένος ζοῦσε τώρα στὰ βουνὰ καὶ γιὰ νὰ μὴ χάσει καὶ τὸ τελευταῖο του παιδὶ τὸ πῆγε στὸν γέρο Κένταυρο νὰ τὸ ἀναθρέψει.

Ἐλεύθερος καὶ ἀνήξερος μεγάλωνε ὁ Ἰάσων καὶ μὲ καμάρι ἔβλεπε ὁ Χείρων τί γρήγορα ποὺ μάθαινε ὅ,τι τοῦ ἔλεγε. Πρῶτος στὸ δρόμο, πρῶτος στὴν πάλη, πρῶτος στὰ ὅπλα, εἶχε γίνει ἀρχηγὸς ὅλων τῶν συντρόφων του.

Μὲ τὰ μάτια του τὰ ὁλογάλανα καὶ σκληρὰ σὰν πέτρες, ποὺ ἄστραφταν ἐπικίνδυνα σὰν θύμωνε, καὶ τὰ μακριὰ μαλιά του, ξανθὰ σὰν χαίτη λιονταριοῦ, ἔμοιαζε τὰ ἄγρια θηρία τῶν βουνῶν, ποὺ τὰ κυνηγοῦσε ὅλη μέρα.

Ὁ Κένταυρος τοῦ βαστοῦσε κρυφὴ τὴ γενιά του, μὰ σὰν ἔγινε παληκάρι εἴκοσι χρονῶν τὸν φώναξε μιὰ μέρα καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴν ἱστορία του.

— «Καὶ τώρα» τοῦ εἶπε «σῦρε νὰ εὕρεις τὴν πατρίδα καὶ τὸν θρόνο σου».

Μονάχος καὶ χαρούμενος ξεκίνησε ὁ Ἰάσων, μὲ τὸ κεφάλι γεμᾶτο ἐλπίδες. Κάμποσες ὧρες περπάτησε καὶ ἔφθασε ἐμπρὸς σ' ἕνα φουσκωμένο χείμαρρο. Γεφύρι δὲν ὑπῆρχε καὶ ὁ Ἰάσων εἶχε κιόλα ἔμπει ὡς τὰ γόνατα μέσα στὸ νερό, ὅταν ἄκουσε πίσω του νὰ τὸν φωνάζουν:

— «Παιδί μου, βοήθησέ με νὰ περάσω κ' ἐγώ»· παρακαλοῦσε μιὰ γριούλα τσακισμένη ἀπὸ τὰ χρόνια.

Ἔμοιαζε κουρασμένη καὶ φτωχιὰ καὶ ὁ Ἰάσων τὴ λυπήθηκε. Γύρισε πίσω, τὴ σήκωσε στὰ δυνατά του χέρια καὶ πάλι μπῆκε στὸ ποτάμι. Ἦταν ἀφρισμένο καὶ στὰ μαῦρα νερά του κυλοῦσε δέντρα καὶ πέτρες πολλές. Δύσκολα προχωροῦσε ὁ Ἰάσων, γιατὶ τὰ χέρια του δὲν ἦσαν ἐλεύθερα καὶ ἡ γριὰ βάραινε πολύ. Παλεύοντας μὲ τὸ ρέμα, γλιστρώντας κάθε λίγο ἔφθασε ἐπιτέλους στὴν ἀντικρυνὴ ὄχθη καὶ ρίχτηκε ἀποκαμωμένος στὸ χῶμα γιὰ νὰ συνέλθει.

— «Δὲν μᾶς θέλει ἀκόμα ὁ Ἅδης!» μουρμούρισε, καὶ γύρισε τὸ κεφάλι νὰ δεῖ τὴ γριά, μὰ σαστισμένος σώπασε. Ἀντὶ τῆς γριᾶς μὲ τὰ κουρέλια στέκουνταν ἐμπρός του μιὰ γυναῖκα πανώρια μὲ λαμπρὸ διάδημα στὰ πλούσια μαλλιά της.

— «Δὲν μὲ γνωρίζεις;» ρώτησε καὶ χαμογέλασε μὲ καλωσύνη. Ἀπὸ τὴν ἀρχοντιά της τὴν κατάλαβε ὁ Ἰάσων.

— «Ἐσὺ εἶσαι ἡ Ἥρα!» φώναξε, «ἡ προστάτιδα τῆς πατρίδας μου!».

— «Καλὰ τὸ λές», εἶπε πιὸ σοβαρὰ ἡ θεά, «προστάτιδα τῆς πατρίδας σου εἶμαι, γι' αὐτὸ θέλω καὶ νὰ βασιλέψεις ἐσὺ στὴν Ἰωλκό.

Ἄκουσε τὰ λόγια μου, γιατί, πρὶν γίνεις βασιλιάς, πρέπει νὰ γνωριστεῖς καὶ νὰ δοξαστεῖ τ' ὄνομά σου».

Καὶ ἄρχισε νὰ διηγεῖται σὰν νὰ ἔλεγε κανένα παλιὸ παραμύθι.

— «Στὸν Ὀρχομενὸ τῆς Βοιωτίας βασί-

λεγε μιὰ φορὰ ὁ Ἀθάμας καὶ εἶχε δυὸ παιδιά, τὸν Φρῖξο καὶ τὴν Ἔλλη.

Ἡ μητέρα τους ἦταν θεά, μὰ ἐκεῖνα δὲν τὴ γνώριζαν, γιατὶ ἡ Νεφέλη ἀναγκάστηκε νὰ ἐπιστρέψει στὸν Ὄλυμπο καὶ νὰ τ᾽ ἀφήσει, μικρὰ ἀκόμα, μὲ τὴν μητρυιά τους, τὴν Ἰνώ.

Ἡ Ἰνὼ ὅμως δὲν τὰ ἀγαποῦσε διόλου καί, μιὰ χρονιὰ ποὺ εἶχε πέσει ξηρασία φοβερὴ στὸν τόπο, ἔπεισε τὸν ἄντρα της ὅτι ὁ Ζεὺς ἤθελε νὰ τοῦ θυσιάσουν τὸν Φρῖξο, πρὶν ἀφήσει τὴ βροχὴ νὰ εὐλογήσει πάλι τὸν τόπο μὲ τὴν δροσιά της.

Πίστεψε ὁ Ἀθάμας καί, ὅσο καὶ νὰ τοῦ κόστιζε, ἀποφάσισε νὰ θυσιάσει τὸν ἀγαπημένο γιό του.

Ὅλα ἦσαν ἕτοιμα γιὰ τὴ θυσία, οἱ ναοὶ στολισμένοι, οἱ πολῖτες μαζεμένοι· μόνο ὁ Φρῖξος ἔλειπε. Στεφανωμένος μὲ λουλούδια πλησίαζε καὶ κοντά του μὲ σκυφτὸ κεφάλι ἀκολουθοῦσε ἡ ἀδελφή του, ὅταν ἐμπρός τους φάνηκε ἕνας κριὸς μεγάλος μὲ ὁλόχρυσο μαλλί.

Ὁ Φρῖξος πήδησε στὴ ράχη του, τράβηξε

πίσω του τὴν Ἔλλη καὶ εὐθὺς χάθηκαν ἀπὸ τὰ σαστισμένα μάτια τῶν ἱερέων.

— «Θαῦμα ! θαῦμα ! οἱ θεοὶ τὰ πῆραν κοντά τους γιὰ νὰ μὴν τὰ θυσιάσομε !» φώναζαν τρομαγμένοι οἱ ἄνθρωποι καὶ σκορπίστηκαν στὴ χώρα νὰ ποῦν τὴν ἀφάνταστη εἴδηση.

Δὲν πῆγε ὅμως στὸν Ὄλυμπο ὁ κριὸς τῆς Νεφέλης. Γιὰ μέρες ταξίδεψαν τ' ἀδέλφια καὶ ἀπὸ κάτω τους ἔφευγαν βουνά, χῶρες καὶ θάλασσες.

Ὁ Φρῖξος ποὺ βαστιοῦνταν στὰ κέρατα τοῦ κριοῦ αἰσθάνθηκε ἕξαφνα τὰ χέρια τῆς Ἔλλης νὰ τὸν ἀφίνουν λίγο λίγο.

— «Βάστα με σφιχτά !» τῆς φώναξε, «καὶ μὴν κυτάζεις κάτω !».

Μὰ κουρασμένη, ἡ Ἔλλη ἔσκυψε τὸ κεφάλι. Μιὰ στιγμὴ εἶδε ἀπὸ κάτω της νὰ γλιστροῦν κύματα γαλανά, τῆς φάνηκε σὰν νὰ τὴν τραβοῦσαν χέρια ἀόρατα, τὰ δάχτυλά της λύθηκαν, καὶ ἔπεσε στὴ θάλασσα, ποὺ ἀπὸ τότε ὠνομάστηκε Ἑλλήσποντος.

— «Κάτω ! γρήγορα κάτω !» φώναξε μὲ

φρίκη ὁ Φρῖξος, μά, ὅσο καὶ νὰ γύρεψε, ὅσο καὶ νὰ φώναξε, ἡ ἀδελφή του δὲν ξαναφάνηκε καὶ μὲ μαύρη καρδιὰ ἀνέβηκε πάλι ψηλὰ καὶ ἄφησε τὸν κριὸ νὰ τὸν πάγει ὅπου ἤθελε.

Ὕστερα ἀπὸ καιρὸ σταμάτησε σ' ἕναν λιμένα τοῦ Εὐξείνου Πόντου, στὴν Κολχίδα, καὶ ἐκεῖ, μόλις κατέβηκε, θυσίασε ὁ Φρῖξος τὸν κριὸ στὸν Δία, καὶ τὴν προβιὰ τὴ χρυσὴ τὴ χάρισε στὸν βασιλιὰ τῆς Κολχίδος, τὸν Αἰήτη.

Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε, μὰ στὴν Κολχίδα ὑπάρχει ἀκόμα τὸ ὁλόχρυσο δέρας καὶ ὁ Αἰήτης τὸ φυλάγει κρυμμένο σὲ μιὰ σπηλιά, καὶ φύλακά του ἔβαλε δράκο φοβερό, ποὺ ποτὲ δὲν κοιμᾶται . . . . . .

Χαρὰ στὸ παληκάρι ποὺ τοῦ τὸ πάρει αὐτὸ θὰ γίνει τρανὸ καὶ δοξασμένο ! . . .»

---

Σὰν μεθυσμένος ξαναπῆρε τὸ δρόμο του ὁ Ἰάσων. Καλὰ καλὰ δὲν ἤξερε τί τοῦ εἶχε συμβεῖ, μὰ τοῦ φαίνουνταν σὰν νὰ εἶχαν

ἀνοιχτεῖ καινούργιοι ὁρίζοντες ἐμπρός του.

Ἐκεῖ ποὺ πήγαινε ξεπρόβαλε στὰ μάτια του μιὰ χώρα. Σταμάτησε νὰ τὴν κυτάξει καὶ θαμπώθηκε μὲ τὰ πλούτη, ποὺ σπάταλα ἦσαν σκορπισμένα παντοῦ.

— «Αὐτὴ εἶναι ἡ πατρίδα μου! Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἰωλκός!» σκέφθηκε, καὶ χαρούμενος πέρασε τὴν πύλη. Ὅλα τὰ ξεχνοῦσε ἐκείνη τὴν ὥρα ἐμπρὸς στὰ θαυμάσια πράματα ποὺ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά, καὶ διατρέχοντας τοὺς δρόμους κύταζε μὲ παιδιάτικη χαρὰ μιὰ τοὺς μεγαλόπρεπους ναούς, μιὰ κάποιο ὁλόχρυσο ἄγαλμα· πότε στέκουνταν μὲ θαυμασμὸ ἐμπρὸς στὶς πλούσιες τοιχογραφίες ποὺ στόλιζαν τὰ σπίτια τῶν μεγαλουσιάνων· πότε ἔκαμνε τρεχᾶτος τὸν γῦρο τῆς ἀγορᾶς, βιαστικὸς γιὰ νὰ τὰ δεῖ ὅλα ἀμέσως.

Τέλος ἔφθασε ἐμπρὸς σ' ἕνα παλάτι ὡραιότερο ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα, ποὺ εἶχε δεῖ καὶ θαυμάσει ὡς τότε. Περίεργος νὰ δεῖ ποιὸς τὸ κατοικοῦσε, μπῆκε μέσα καὶ περνώντας ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς φύλακες ἔφθασε σὲ μιὰ με-

γάλη αἴθουσα. Ἀνάμεσα σὲ πορφυρένιες κολόνες ἦταν στημένος θρόνος, σκεπαστὸς μὲ πολύτιμα ὑφάσματα, καὶ ἐκεῖ κάθουνταν ἕνας ἄντρας. Ἔμοιαζε γερασμένος, ἀλλὰ ὄχι τόσο ἀπὸ τὰ χρόνια, ὅσο ἀπὸ κάτι ποὺ τὸν ἔτρωγε νύχτα καὶ μέρα, καὶ τοῦ χαλοῦσε κάθε εὐχαρίστηση.

Σήκωσε τὸ κεφάλι νὰ δεῖ ποιὸς ἔμπαινε, ἀλλὰ σὰν ἀντίκρυσε τὸν Ἰάσονα ἀναπήδησε κ' ἔμεινε ἄφωνος κυτάζοντάς τον μὲ φρίκη.

— «Ποιὸς εἶσαι;» ρώτησε ἐπιτέλους, καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμε· μὰ σὲ λίγο κυρίευσε τὴν ταραχή του καὶ πιὸ σταθερὰ ἐξακολούθησε:

«Πῶς μπῆκες στὸ παλάτι μου; πῶς τόλμησες νὰ ἔμπεις στοῦ βασιλιᾶ τὸ δωμάτιο; πῶς τόλμησες νὰ ταράξεις τοῦ Πελία τὴν ἡσυχία;».

— «Καὶ ἂν εἶσαι ὁ Πελίας, καὶ ἂν εἶσαι ὁ βασιλιάς, ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰάσων ὁ ἀνεψιός σου», φώναξε ὁ νέος, «καὶ ἦλθα νὰ ζητήσω τὸν θρόνο μου, ποὺ τὸν πῆρες τόσο ἄδικα καὶ αὐθαίρετα ἀπὸ τὸν γέρο πατέρα μου!».

Συλλογισμένος τὸν κύταξε ὁ Πελίας καὶ στὸ τέλος τοῦ ἔγνεψε νὰ ἔλθει κοντά του.

— «Ἔλα, παιδί μου», τοῦ εἶπε μὲ γλυκειὰ φωνή· «βλέπω πὼς ἔχεις καὶ τὸν νοῦ καὶ τὴν παληκαριὰ τοῦ πατέρα σου, καὶ πρέπει νὰ μὲ βοηθήσεις σ' αὐτὸ ποὺ θὰ σὲ ρωτήσω. Ἔλα πιὸ κοντά!».

Ἀργὰ τὸν πλησίασε ὁ Ἰάσων καὶ μὲ σταυρωμένα χέρια στάθηκε ἐμπρός του, κυτάζοντας δύσπιστα τὸν θεῖο του.

— «Ἄκουσέ με», εἶπε πάλι ὁ βασιλιάς· «μιὰ φορὰ ζήτησα ἀπὸ τὸ μαντεῖο νὰ μοῦ ποῦν ὡς πότε θὰ βαστάξει ἡ εὐτυχία μου, καὶ μοῦ ἔδωσαν μιὰ περίεργη ἀπάντηση: — «Φυλάξου ἀπὸ τὸν μονοσάνδαλο», ἔλεγε ὁ χρησμός, καὶ ἀπὸ τότε ζῶ σὲ ἀδιάκοπη ἀνησυχία· τί εἶναι αὐτὸς ὁ μονοσάνδαλος; πῶς θὰ ἀποτρέψω τὸν κίνδυνο ποὺ μὲ φοβερίζει; Πές, παιδί μου, τί θὰ ἔκαμνες, ἂν τὸν ἔβλεπες ἔξαφνα ἐμπρός σου;».

Ὁ Ἰάσων ἔκαμε ἕνα βῆμα πρὸς τὸν θεῖο του. Στὸ μυαλό του κουτρουβαλιστὰ περνοῦ-

σαν οἱ σκέψεις: ὁ Φρῖξος, ἡ χρυσὴ προβιά, ὁ κίνδυνος, ἡ δόξα, ὅλα τὰ λόγια τῆς Ἥρας ξαναξυπνοῦσαν μέσα του.

— «Τί θὰ ἔκαμνα;» ἀναφώναξε μ' ἐνθουσιασμό, «θὰ τὸν ἔστελνα νὰ φέρει τὸ χρυσόμαλλο δέρας ἀπὸ τὴν Κολχίδα, καί, ἂν γυρνοῦσε νικητής, αὐτόθελα θὰ τοῦ ἄφηνα τὸν θρόνο, ὡς πιὸ ἄξιο ἀπὸ μένα, γιὰ νὰ διοικήσει τὸν τόπο!».

Ὁ Πελίας σηκώθηκε:

— «Καλὰ λές! στὴν Κολχίδα θὰ σὲ στείλω καὶ σένα, καί, ἂν μοῦ φέρεις τὴν προβιά, δικός σου ὁ θρόνος καὶ δικά σου τὰ πλούτη!».

Ὁ Ἰάσων κύταξε τὰ πόδια του καὶ γιὰ πρώτη φορὰ παρατήρησε ὅτι εἶχε χάσει τὸ ἕνα του σανδάλι στὸν δρόμο· ἴσως νὰ τοῦ τὸ πῆρε τὸ φουσκωμένο ποτάμι. Ἔρριξε πίσω τὸ κεφάλι καὶ γέλασε. Μονάχος του εἶχε πεῖ τὴν τύχη του, μὰ δὲν τὸν ἔμελλε· ὅλη ἡ ψυχή του ποθοῦσε δόξες καὶ κινδύνους.

Γιὰ νὰ κάνει ὅμως τὸ ταξίδι, τοῦ χρειάζουνταν καράβι γερό, ποὺ ἄφοβα ν' ἀντικρύζει κα-

κοκαιρίες καὶ φουρτοῦνες. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἄργου, τοῦ περίφημου τεχνίτη, ἔχτισε ἕνα πλοῖο γρήγορο, ἐλαφρὺ καὶ στερεὸ μὲ πενήντα κουπιὰ καὶ δυνατὰ κατάρτια. Τὰ ξύλα τὰ κατέβασαν ἀπὸ τὸ Πήλιο μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἥρας, καὶ στὴν πλώρη ἔμπηξε ἡ Ἀθηνᾶ ἕνα κλαδὶ ἀπὸ τὴν προφητικὴ βαλανιδιὰ τῆς Δωδώνης, γιὰ νὰ συμβουλεύει τοὺς ἥρωες στὸ ταξίδι.

Σὰν τελείωσε τὸ καράβι κάλεσε ὁ Ἰάσων πενήντα ἥρωες ἀπὸ τοὺς πιὸ ξακουσμένους, νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Ὁ Πηλεύς, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Θησεύς, ὁ Μελέαγρος, ὁ Ἡρακλῆς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἦλθαν στὸ κάλεσμά του. Ὁ Τίφυς ἔγινε πηδαλιοῦχος καὶ ὁ Ἰάσων κυβερνήτης. Σὰν μαζεύτηκαν ὅλοι καὶ στρώθηκαν οἱ ἥρωες στὰ κουπιά, ὕψωσαν τὰ πανιὰ στὰ κατάρτια καὶ ὄμορφη καὶ γρήγορη ἀνοίχτηκε ἡ Ἀργὼ στὸ πέλαγος σχίζοντας μὲ τὴ σκαλιστὴ πλώρη της τὰ γαλανὰ νερὰ τοῦ Αἰγαίου, ποὺ τῆς προμηνοῦσαν καλὸ ταξίδι.

Μιὰ μέρα, ξένο πλοῖο ἄραξε στὴν Κολχίδα.

Πήδησαν ἔξω κάμποσα παληκάρια, ἔδεσαν σκοινιὰ γύρω στὰ δέντρα, τράβηξαν τὸ σκάφος στὴν ξηρὰ καὶ ἁρματωμένοι ἑτοιμάστηκαν νὰ προχωρήσουν κατὰ τὴν πόλη. Μὰ ὁ ἄρχοντας τοῦ τόπου ὁ Αἰήτης τοὺς πρόλαβε. Ἄκουσε ὅτι ξένο πλοῖο εἶχε φθάσει καὶ κατέβηκε μὲ τοὺς ἀκολούθους του στὴν ἀκρογιαλιὰ νὰ δεῖ τί ζητοῦσαν. Σὰν πλησίασε τοὺς ξένους σταμάτησε καὶ ρώτησε:

— «Ποιὰ εἶναι ἡ πατρίδα σας; καὶ τί θέλετε; ἤλθατε εἰρηνικὰ νὰ σᾶς φιλοξενήσομε σὰν φίλους; ἢ... μήπως ζητᾶτε πόλεμο;».

Κύταζε ὑποψιάρικα τοὺς λαμπρὰ ὡπλισμένους νέους.

Ἀπὸ τοὺς ξένους πρόβαλε ἕνας, ποὺ ἔμοιαζε ἀρχηγὸς ὅλων τῶν ἄλλων.

— «Πατρίδα ἔχομε τὴν Ἑλλάδα», εἶπε, «καὶ δὲν ἤλθαμε νὰ πολεμήσομε. Ἕνα μόνο ζητοῦμε· δώσετέ μας τὸ δέρας ποὺ χάρισε ὁ Φρῖξος τοῦ Αἰήτη. Χωρὶς αὐτὸ δὲν φεύγομε· σᾶς προτείνομε φιλικά, καὶ ζητήσετε ὅ,τι θέλετε καὶ θὰ σᾶς τὸ δώσομε, ἂν μᾶς ἀφήσετε τὴν

προβιά . . . . . Ἐσένα, ποὺ σὲ μαντεύω βασιλιά, ἐσένα μιλῶ, δῶσε το αὐτόθελα, μὴν ἀναγκαστοῦμε νὰ προστρέξομε στὴ δύναμη».

Ὁ Αἰήτης κοκίνισε ἀπὸ τὸν θυμό του.

— «Καὶ ποιὸς εἶσαι σύ, ποὺ μιλᾶς μὲ τέτοια τόλμη καὶ αὐθάδεια;».

— «Εἶμαι ὁ Ἰάσων, ὁ γιὸς τοῦ Αἴσωνα, ἀπὸ τὴν Ἰωλκό».

Ὁ Αἰήτης τοῦ ἔκανε νόημα νὰ τὸν ἀκολουθήσει.

— «Ἔλα τώρα στὸ παλάτι», εἶπε, «ἀργότερα τὰ ξαναλέμε».

Ὁ Ἰάσων διάλεξε τρεῖς συντρόφους του καὶ ἀφίνοντας τοὺς ἄλλους στὴν Ἀργὼ ἀκολούθησε τὸν βασιλέα.

Ἡ φιλοξενία ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ἦταν ἱερὴ καὶ ὅσο καὶ νὰ μισοῦσε ὁ Αἰήτης τὸν νέο αὐτό, δὲν μποροῦσε νὰ τὸν βλάψει, γιατὶ ὡς ξένο τὸν προστάτευε ὁ Ζεύς.

Τὸν δέχτηκε λοιπὸν μὲ τιμὲς καὶ συμπόσια στὸ παλάτι του, ὅπως ἅρμοζε σὲ βασιλόπουλο, καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγὶ παρου-

σιάστηκαν οἱ κόρες του νὰ κεράσουν τοὺς ξένους.

Εἶχε πολλὲς ὄμορφες κόρες ὁ Αἰήτης, ὅλες λιγερὲς σὰν νεράϊδες, μὰ μιὰ χώριζε ἀπὸ τὰ ἄλλα χαρούμενα κορίτσια, μιὰ ποὺ εἶχε μάτια καὶ μαλλιὰ μαῦρα σὰν τὴν νύχτα, ποὺ σπάνια μιλοῦσε καὶ ποτὲ δὲν γελοῦσε.

Τὴν ἔλεγαν Μήδεια. Μερικοὶ κρυφόλεγαν πὼς ἦταν μάγισσα καὶ ἔτρεμαν σὰν τύχαινε νὰ πέσει ἐπάνω τους τὸ σκοτεινό της βλέμμα. Ἄλλοι τὴ σέβουνταν, γιατὶ ἦταν νὰ γίνει ἱέρεια τῆς Ἥρας, καὶ θαύμαζαν τὴ σιωπὴ καὶ τὴν ὑπερηφάνεια της, ποὺ ποτὲ δὲν ἔσμιγε μὲ τοὺς ἄλλους στὰ γέλια καὶ τὶς διασκεδάσεις των. Ὅλοι ὅμως αἰσθάνουνταν στενοχωρημένοι κοντά της καὶ τὴν ἀπέφευγαν. Ἐκείνη κρατοῦσε μυστικὸ ὅ,τι αἰσθάνουνταν, ὅ,τι σκέπτουνταν καὶ ζοῦσε χωριστὴ ζωὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἐκεῖ ποὺ ἔχυνε μηχανικὰ κρασὶ στοὺς ξένους τὴν ξάφνισε μιὰ φωνὴ ζεστὴ καὶ γεμάτη, καὶ τὴν τράβηξε ἀπὸ τοὺς λογισμούς της. Σή-

κωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε ἕναν νέο μὲ ἡλιοκαμένο γενναῖο πρόσωπο, ποὺ κάθουνταν στὴν τιμητικὴ θέση. Διηγοῦνταν, φαίνεται, τὸ ταξίδι του καὶ ἐκείνη τὴν ὥρα ἔλεγε μὲ συγκινημένη φωνή, πῶς, ἀφοῦ ἄφησαν τὴν Κύζικο, τὴν πλούσια πόλη τῆς Προποντίδος, ἡ κακοκαιρία τοὺς ξανάρριξε στὴ στεριὰ τὴν νύχτα, καὶ στὸ σκοτάδι οἱ κάτοικοι τοὺς πῆραν γιὰ πειρατές, καὶ στὴ μάχη ποὺ ἔγινε σκοτώθηκε ὁ Κύζικος, ὁ καλὸς βασιλιάς, ποὺ τόσο εὐγενικὰ τοὺς εἶχε φιλοξενήσει τὴν παραμονή.

Ἔπειτα ἔλεγε πῶς ἔφθασε τοὺς Βεβρύκους· πῶς νίκησε ὁ σύντροφός του ὁ Πολυδεύκης τὸν βασιλιὰ τοῦ τόπου, τὸν Ἀμυκό, στὴν πυγμαχία· πῶς πέρασαν ὅλους τοὺς φοβεροὺς κινδύνους τῆς θάλασσας, τὶς Πλαγκτὲς πέτρες, ποὺ γύριζαν ἀδιάκοπα στὴ βάση τους καὶ βούλιαζαν ὅ,τι πλοῖο τὶς πλησίαζε· τὶς Συμπληγάδες, δυὸ βράχους ποὺ ἀνοιγόκλειαν μὲ τέτοια γρηγοράδα, ποὺ μόλις πρόφθαινε πουλὶ νὰ περάσει ἀνάμεσά τους καὶ ἀμέσως ξανάκλειαν μὲ βρόντο φοβερό· καὶ τέλος ἔφθασαν στὴν

Κολχίδα, μὰ ὄχι ὅλοι, γιατὶ ἄλλοι πέθαναν, ἄλλοι εἶχαν χαθεῖ στὸ ταξίδι, καὶ ἔτσι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἔλειπαν ἀπὸ τὴν συντροφιὰ τῶν ἡρώων.

Σὰν τέλειωσε, ἔμειναν ὅλοι σιωπηλοὶ λίγη ὥρα· τότε σηκώθηκε ὁ Αἰήτης καὶ εἶπε :

— «Βλέπω ὅτι εἶσαι παληκάρι γενναῖο καὶ ἄξιο, γι᾽ αὐτὸ σ᾽ ἀφίνω εὐχαρίστως τὸ θησαυρό μου· μόνο μιὰ ἐκδούλευση σοῦ ζητῶ. Ἔχω δυὸ βώδια ἄγρια, μὲ χάλκινα πέταλα, ποὺ θέλω νὰ τὰ ζέψεις σὲ ἄροτρο. Καὶ ἀφοῦ ὀργώσεις τὴ γῆ, νὰ μοῦ σπείρεις τὰ δόντια δράκου ποὺ θὰ σοῦ δώσω. Ἂν τὸ κάνεις αὐτὸ μονάχος σου, δική σου εἶναι ἡ προβιά».

Ἀνήσυχα κύταζε ἡ Μήδεια τὸν Ἰάσονα. Ἐκείνη ἤξερε τί ἐσήμαινε αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε ὁ πατέρας της· θὰ τὸ δέχουνταν ἄραγε ὁ ξένος ;

— «Μόνο αὐτὸ εἶναι ;» εἶπε ὁ νέος καὶ χαμογέλασε· «γιατί τότε μοῦ προεῖπαν τέτοιες δυσκολίες στὴν Κολχίδα ;».

Ἀποχαιρέτησε τὸν βασιλιὰ καὶ ἔφυγε γιὰ τὸ καράβι του.

Μιὰ σκιὰ τὸν ἀκολούθησε καὶ σὰν βγῆκε ἀπὸ τὴν πόλη τὸν φώναξε:

— «Ἰάσων!».

Ἐκεῖνος ἀπόρησε σὰν εἶδε κοντά του μιὰ κόρη πλουσιοντυμένη. Ἄφοβα ἔσκυψε ἡ γυναῖκα καὶ τοῦ εἶπε κρυφά:

— «Μὴν ἔλθεις αὔριο στὸ παλάτι, μὴν προσπαθήσεις νὰ δαμάσεις τὰ βώδια, μὴ σπείρεις τοῦ δράκου τὰ δόντια. Ξύπνησε τοὺς συντρόφους σου καὶ φύγε ἀπόψε ἀκόμα ἀπὸ τοῦτο τὸν τόπο, ἐνόσω σὲ κρύβει ἡ νύχτα».

Ὁ Ἰάσων γέλασε.

— «Καὶ ποιὸ εἶναι τὸ παληκάρι ποὺ μοῦ συμβουλεύει τέτοια γενναία πράξη;» ρώτησε. Ἡ κόρη πειράχτηκε.

— «Εἶμαι ἡ βασιλοπούλα ἡ Μήδεια», εἶπε περήφανα, «καὶ δίκαιο ἔχεις νὰ μὲ λὲς παληκάρι, γιατί, ἂν δὲν ἤμουν, δὲν θὰ σὲ πλησίαζα, ἐσένα, ποὺ ὅλοι ξέρουν ὅτι σὲ ἐχθρεύεται ὡς τὸν θάνατο ὁ Αἰήτης. Μὰ ἄκουσέ με καὶ πίστεψε, γιατὶ ἀπὸ συμπάθεια σοῦ μιλῶ. Τὰ βώδια αὐτὰ εἶναι θηρία στὴ δύναμη καὶ ἀπὸ τὰ

ρουθούνια τους πετοῦνε φλόγες. Καὶ ἂν ἀκόμα τὰ νικήσεις, δὲν θὰ ξεφύγεις τὸν δεύτερο κίνδυνο, γιατὶ ἀπὸ κάθε δόντι ποὺ θὰ σπείρεις θὰ ἔβγει γίγας θεώρατος, ἁρματωμένος καὶ ἄγριος καὶ ὅλοι μαζὶ θὰ πέσουν ἐπάνω σου καὶ θὰ σὲ σφάξουν!».

— «Καὶ ὅμως θὰ μείνω!» εἶπε ἥσυχα ὁ Ἰάσων.

Ἡ βασιλοπούλα ἔμεινε ἀκίνητη, πολὺ ταραγμένη.

Σκοπός της ἦταν μόνο νὰ κάνει τὸν Ἰάσονα νὰ φύγει πρὶν καταστραφεῖ, ὄχι νὰ τὸν βοηθήσει ἐναντίον τοῦ πατέρα της· μὰ τώρα, ποὺ ἐπέμενε ἐκεῖνος, πῶς μποροῦσε νὰ τὸν ἀφήσει, νὰ πάγει σὲ βέβαιο θάνατο, χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ τὸν συμβουλέψει; Σιωποῦσε ἀκόμα ἀναποφάσιστη καὶ ὁ Ἰάσων ἔκανε νὰ φύγει· τότε δὲν δίστασε πιά.

— «Μὴ φεύγεις, ἄκουσέ με!» φώναξε, «καλά, μεῖνε, ἀφοῦ ἐπιμένεις, μὰ κάνε ὅ,τι σοῦ λέγω, γιὰ τ᾽ ὄνομα τῆς Ἥρας, τῆς μεγάλης. Αὔριο ξημερώματα θὰ λάβεις ἕνα χαλινάρι καὶ ἕνα

κρυσταλλένιο μποκαλάκι γεμάτο νερὸ μαγικό.

Χῦσε το ἀπάνω σου καὶ οἱ φλόγες δὲν θὰ σ᾽ ἀγγίξουν· τὸ χαλινάρι χῶσε το στὰ δόντια τῶν βωδιῶν καὶ θὰ γίνουν ἥμερα σὰν ἀρνιά. Μόλις σπείρεις τὰ δόντια, πήδησε ἔξω ἀπὸ τὸ χωράφι, καί, σὰν φυτρώσουν οἱ γίγαντες, ρῖξε μιὰ πέτρα ἀνάμεσά τους. Κάνε ὅ,τι σοῦ λέγω, καὶ ἡ τύχη ἂς σὲ βοηθήσει!».

Τὸν ἄφησε ἀπότομα καὶ χάθηκε στὸ σκοτάδι. Σὰν σκιὰ περνοῦσε σύρριζα στοὺς τοίχους, τὰ μάτια ἀνήσυχα κύταζαν ὁλόγυρα, καὶ ἐκείνη, ἡ περήφανη βασιλοπούλα, κρύβουνταν σὰν κακοῦργος μόλις ἄκουγε βήματα.

---

Τὴν ἄλλη μέρα μαζεύτηκε ὁ λαὸς καὶ οἱ Ἀργοναῦτες ὅλοι νὰ δοῦν, πῶς ἔμελλε νὰ ἐκτελέσει ὁ Ἰάσων τοῦ Αἰήτη τὴν ἀπαίτηση.

Σιωπηλή, μὲ τὰ χέρια δεμένα κάθουνταν ἡ Μήδεια στὸν θρόνο της, μὰ δὲν ἦταν ἀφηρημένη ὅπως ἄλλοτε. Ἀνήσυχα κύταζε τοὺς Ἀργοναῦτες καὶ στὸ τέλος συνάντησε τὸ βλέμμα

τοῦ Ἰάσονα. Ἡ ἀπάθεια καὶ ἡ ἡσυχία του τὴν καθησύχασαν λίγο, μὰ σὰν ἄκουσε μουγγριτὰ καὶ εἶδε ἕνα σιδερένιο κλουβὶ νὰ πλησιάζει σφίχτηκε πάλι ἡ καρδιά της· καὶ ὅταν προχώρησε ὁ Ἰάσων μὲ τὸ χαλινάρι στὸ χέρι καὶ ἄνοιξε τὴν καγκελλόπορτα ἡ ταραχή της τὴν κυρίευσε.

Ἄφοβα ὅμως πλησιάζει ὁ νέος τὰ θηρία, ποὺ ἀγριεμένα σκύβουν τὰ κεφάλια τους μὲ γουρλωμένα κατακόκινα μάτια. Μόλις φαίνεται ὁ Ἰάσων ἀπὸ τὶς φλόγες καὶ τὸν καπνό. Τὰ βώδια μουγγρίζουν ἄγρια, τώρα εἶναι ἡ στιγμή, τώρα παίζεται ἡ τύχη του! Ἡ Μήδεια μισοσηκωμένη στὸν θρόνο της ξαναπέφτει πίσω, καὶ μὲ τὰ χέρια της σκεπάζει τὸ στόμα της μὴν τῆς ξεφύγει καμιὰ κραυγή.... Ναί, ἔρριξε τὸ χαλινάρι, καὶ μὲ τί δύναμη, τί τέχνη! Δαμασμένα τώρα τὰ βώδια τὸν ἀκολουθοῦν, τὸν ἀφίνουν νὰ τὰ ζέψει στὸ ἀλέτρι, τὸ τραβοῦν ὅπου θέλει ἐκεῖνος.

Κρύβοντας τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της, ἡ Μήδεια γυρεύει νὰ κυριεύσει τὴ χαρὰ ποὺ τὴν

τρελλαίνει, νὰ πνίξει τὶς φωνὲς ποὺ θέλουν νὰ τῆς φύγουν. Μὰ ξαφνικὴ σιωπὴ γύρω της τὴν κάνει καὶ σηκώνει τὸ κεφάλι.

Ὁ Ἰάσων τελείωσε κιόλα τὸ ὄργωμα καὶ ρίχνει τὰ δόντια στὸ αὐλακωμένο χῶμα, ὅπως ὁ γεωργὸς τὸν σπόρο. Ἄδειασαν τὰ χέρια του καὶ μ᾽ ἕνα πήδημα πετιέται ἔξω ἀπὸ τὸ χωράφι. Ὅλοι κυτάζουν βουβοὶ κ᾽ ἐκεῖ, ἀπάνω στὸ χῶμα γυαλίζει κάτι, καὶ παρακάτω ἄλλο καὶ πάλι ἄλλο. Σίδερα μυτερὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴ γῆ καὶ μεγαλώνουν σιγὰ σιγά. Τώρα διακρίνονται, εἶναι ἀκόντια· τώρα φανερώνονται φτερά, τώρα ἀστράφτει ὁ ἥλιος σὲ ὁλόχρυσες περικεφαλαῖες. Ἡ Μήδεια σφίγγει τὰ χέρια της, δαγκάνει τὰ δάχτυλά της, τῆς ἔρχεται νὰ στριγλίσει, ὅλα τὰ νεῦρα της εἶναι τεντωμένα. Γιατί μεγαλώνουν τόσο ἀργὰ οἱ γίγαντες; γιατί σιωπᾶ ὅλος ὁ κόσμος; γιατί δὲν ρίχνει ὁ Ἰάσων τὴν πέτρα μιὰν ὥρα ἀρχήτερα; Ὡς στὴ μέση τους μόνο βγῆκαν οἱ γίγαντες, μὰ φαίνονται κιόλα φοβεροὶ στὴν ὄψη καὶ στὴ δύναμη. Μὲ μάτια τεντωμένα ἀπὸ φρίκη τοὺς

κυτάζει ἡ βασιλοπούλα. Ἂν δὲν ἐπιτύχει ἡ συμβουλή της ; ἂν σκοτωθεῖ ὁ Ἰάσων ; ὡς στὰ γόνατα πρόβαλαν, ὡς στοὺς ἀστραγάλους, ἄχ ! γιατί δὲν ρίχνει τὴν πέτρα ; Ὁλόκληροι φαίνονται τώρα, ἐλευθερώθηκαν ἀπὸ τὴ Γῆ, κυτάζουν ἄγρια γύρω τους... νά ! μὲ μιᾶς σφυρίζει ἕνας βράχος στὸν ἀέρα καὶ πέφτει ἀνάμεσα στοὺς γίγαντες χτυπώντας δυό, τρεῖς στὸ διάβα του. Τότε ξεσπᾶ καβγὰς φοβερός, ὁ ἕνας κατηγορεῖ τὸν ἄλλο πὼς τὸν χτύπησε, ἡ φωνὴ ἀνεβαίνει ὡς στὸν οὐρανό. Μερικοὶ σηκώνουν τὰ ὅπλα, οἱ ἄλλοι τοὺς μιμοῦνται καὶ ἐμπρὸς στοὺς τρομοκρατημένους θεατὲς γίνεται μάχη φρικτή. Κάθε λίγο πέφτει κ' ἕνας γίγαντας καὶ στὸ τέλος ὅλο τὸ χωράφι μένει στρωμένο μὲ πτώματα. Κανένας δὲν ξέφυγε τὴν καταστροφή.

Οἱ Ἀργοναῦτες ξέσπασαν σὲ φωνὲς καὶ ἐνθουσιασμό. Θέλησαν νὰ βάλουν τὸν Ἰάσονα σὲ ἀσπίδα ἐπάνω, νὰ τὸν περάσουν θριαμβευτικὰ σ' ὅλη τὴ χώρα, μὰ ὁ Αἰήτης σηκώθηκε βιαστικά.

— «Αὔριο ἔλα νὰ πάρεις τὴ χρυσὴ προβιά». εἶπε τοῦ Ἰάσονα, καὶ ἀπομακρύνθηκε γρήγορα, τὸ πρόσωπο σκοτεινιασμένο καὶ ἄγριο.

---

Ὅλη μέρα οἱ Ἕλληνες γιόρταζαν στὸ πλοῖο τους τὴ νίκη τοῦ ἀρχηγοῦ των καὶ ὅταν βράδιασε ἔπεσαν κουρασμένοι νὰ κοιμηθοῦν.

Ὄρθιος στὴν ἀκρογιαλιὰ κύταζε ὁ Ἰάσων τὰ ἥσυχα κυματάκια ποὺ κυλοῦσαν στὴν ἄμμο, καὶ σκέπτουνταν τὴν αὐριανὴ μέρα, τὴν ἀνέλπιστη δόξα ποὺ θ' ἀποκτοῦσε παίρνοντας τὴν περίφημη προβιά, καὶ ἀκόμα δὲν πίστευε τὴν εὐτυχία του.

Ἐκεῖ ἄκουσε ποὺ τὸν φώναζαν καὶ κοντά του εἶδε μιὰ γυναῖκα. Ἦταν ἡ Μήδεια.

— «Γρήγορα», τοῦ εἶπε, «ξύπνησε τοὺς συντρόφους σου, διάταξε νὰ τραβήξουν τὸ πλοῖο στὸ νερό! Ἐσὺ ἔλα μαζί μου καὶ θὰ σοῦ δώσω τὴν προβιά. Ἀπὸ τὸν Αἰήτη ποτὲ δὲν θὰ τὴ λάβεις, γιατὶ σκοπεύει νὰ κάψει τὸ καράβι σας καὶ νὰ σᾶς σκοτώσει ὅλους, μὰ τὸν

θησαυρό του δὲν θ᾽ ἀφήσει νὰ τοῦ τὸν πάρετε».

Τὰ μάτια τοῦ Ἰάσονα ἄστραψαν ἀπ᾽ τὸν θυμό.

— «Βασιλιάς, καὶ οὔτε τὸ λόγο του δὲν βαστᾶ;» Ξύπνησε τὰ ἄλλα παληκάρια καὶ ἀκολούθησε τὴ Μήδεια. Στὸ δρόμο τοῦ ἐξηγοῦσε ἐκείνη τὸ σχέδιό της.

Μὲ τὰ μάγια της καὶ μὲ τὰ τραγούδια της θὰ κοίμιζε τὸν φρικτὸ δράκο ποὺ φύλαγε τὸ δέρας, καὶ ἐκεῖνος γρήγορα θὰ ἔμπαινε στὴ σπηλιὰ καὶ θὰ τὸ ἔπαιρνε.

— «Ἕνα μόνο σοῦ ζητῶ», εἶπε, «πάρε με μαζί σου, γιατὶ ἂν γυρίσω στὸ παλάτι θὰ μὲ σκοτώσει ὁ πατέρας μου».

Ὁ Ἰάσων τὴν κύταξε μ᾽ εὐγνωμοσύνη.

— «Ὕστερα ἀπὸ τόσα ποὺ μοῦ ἔκανες, οἱ ζωές μας εἶναι γιὰ πάντα ἑνωμένες», εἶπε, καὶ ἡ Μήδεια εὐχαριστημένη δὲν μίλησε πιά.

Εἶχαν φθάσει στὸ πυκνότερο μέρος τοῦ δάσους, καὶ ἡ βασιλοπούλα τοῦ ἔγνεψε νὰ πατᾶ λαφριά. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ τραγουδᾶ παράξενα, παραπονιάρικα τραγούδια, καὶ ὅσο προ-

χωροῦσε δυνάμωνε τὴ φωνή της. Ὅταν ἔφθασαν στὸ ἄνοιγμα τῆς σπηλιᾶς, ὁ δράκος κοιμοῦνταν βαριά.

Σὰν σκιὰ πέρασε κοντά του ὁ Ἰάσων καὶ χάθηκε στὸ σκοτάδι τῆς σπηλιᾶς καὶ ἡ Μήδεια ἔμεινε ἀπ' ἔξω τραγουδώντας μονότονα. Σὲ λίγο ξαναφάνηκε ὁ Ἰάσων· βαστοῦσε τὸ ὁλόχρυσο δέρας μισοκρυμμένο στὸν μανδύα του καὶ βιαστικὰ ἐπέστρεψαν καὶ οἱ δυὸ στὸ καράβι. Ὅλα ἦσαν ἕτοιμα καὶ μόλις πήδησαν μέσα ξεκίνησε ἡ Ἀργὼ καὶ μὲ ἁπλωμένα πανιὰ πῆρε σιωπηλὰ τὸ δρόμο πρὸς τὴν πατρίδα, ἐνῶ πίσω της χάνουνταν στὸ σκοτάδι οἱ βράχοι τῆς ἀφιλόξενης χώρας.

---

Τὸ πρωῒ σὰν χάραξε, εἶδαν οἱ ἥρωες στὸν ὁρίζοντα κάποιο σημάδι μαυριδερό.

Ὁ Λυγκεύς, ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀργοναῦτες, ποὺ ἔβλεπε πιὸ καθαρὰ καὶ πιὸ μακριὰ ἀπὸ κάθε ἄλλον ἄνθρωπο, ὅμοια τὴν νύχτα ὅπως καὶ τὴν ἡμέρα, ἀνέβηκε σ' ἕνα κα-

τάρτι καὶ μὲ τὸ χέρι του ἔσκιασε τὰ μάτια του.

— «Εἶναι καράβι μεγάλο μὲ ἑκατὸ κουπιά!» φώναξε· «ἡ πλώρη του εἶναι ὁλόχρυση καὶ τὰ φουσκωμένα του πανιὰ ἀστράφτουν στὸν ἥλιο. Γρήγορο σὰν πουλὶ τρέχει ἐπάνω στὰ κύματα καὶ οἱ ναῦτες του ὅλοι εἶναι ἀρμιατωμένοι . . .

Τριγυρνοῦν ἀνήσυχοι, ἀνεβαίνουν στὴν πλώρη καὶ κυτάζουν κατὰ τὸ μέρος μας. Κουνοῦν τὰ χέρια τους σὰν νὰ φοβερίζουν καὶ θαρρῶ πὼς φωνάζουν . . . Καὶ νά! μαζί τους εἶναι ὁ Αἰήτης· ναί, τὸν διακρίνω ἀνάμεσά τους, βλέπω τὸ στέμμια του, τὰ στολίδια του· στὴ φορεσιά του σπιθοβολοῦν πλούσια πετράδια, μὰ πιὸ ἄγρια ἀστράφτουν τὰ μάτια του. Σηκώνει τὸ χέρι του,... καταριέται... Βασιλοπούλα Μήδεια, τὸ ὄνομά σου προφέρει...

— «Ἔλα κάτω!» βροντοφώναξε ὁ Ἰάσων, «ἀρκετὰ εἶδες. Τώρα ὅλοι στὰ κουπιά· γιὰ τὴ ζωή σας θὰ παλέψετε».

Βούτηξαν τὰ κουπιὰ στὴ θάλασσα, ὁ ἀφρὸς πήδησε ὡς ἐπάνω μουσκεύοντας τοὺς κωπηλά-

τες, καὶ ἡ Ἀργὼ πέταξε ἐμπρός. σὰν ἄτι ποὺ πρώτη φορὰ νοιώθει τὸ καμτσίκι.

Πέρασαν ὧρες, τὰ παληκάρια ἄρχισαν νὰ κουράζονται, μὰ τὸ ἐχθρικὸ καράβι ποὺ ὁλοένα πλησίαζε τοὺς βίαζε στὴ δουλειά. Κατὰ τὸ μεσημέρι ὁ Ἰάσων ἄρχισε νὰ διακρίνει τὰ κατάρτια τοῦ ἄλλου πλοίου· ὅταν βασίλεψε ὁ ἥλιος, εἶδε τὰ σκαλισμένα δελφίνια τῆς πλώρης.

Πλησίασε τὴ Μήδεια, ποὺ καθισμένη παράμερα ἔμοιαζε χαμένη στὶς σκέψεις της.

— «Ὁ πατέρας σου μᾶς ἔφθασε», τῆς εἶπε, «διέταξα ὅλους νὰ ἑτοιμαστοῦν. Θὰ πουλήσωμε ἀκριβὰ τὴ ζωή μας. Μὰ εἶναι περισσότεροι ἐκεῖνοι καὶ θὰ μᾶς νικήσουν...»

Ἡ Μήδεια πετάχτηκε ἐπάνω τρομαγμένη.

— «Ὄχι, ὄχι», φώναξε. «Πήγαινε στοὺς συντρόφους σου καὶ ἄφησέ με νὰ σκεφθῶ».

Κύταξε γύρω της καὶ ἡ ματιά της ἔπεσε ἀπάνω στὸν μικρό της τὸν ἀδελφό, τὸν Ἄψυρτο. Τὴν εἶχε ἀκολουθήσει τὴν παρα-

μονὴ καὶ ἀπὸ φόβο μὴν τοὺς προδώσει, τὸν εἶχε πάρει καὶ κεῖνον στὴν Ἀργώ.

Ἡ Μήδεια ἦταν σκληρή, μὰ ὁ φόβος τὴν ἔκανε ἀπάνθρωπη. Σκότωσε τὸν ἀδελφό της, τὸν ἔκοψε κομμάτια καὶ τὸν ἔρριξε στὴ θάλασσα.

Σὰν τὸ εἶδε ὁ Αἰήτης διέταξε νὰ παύσουν τὴν καταδίωξη. Μὲ συντριμμένη τὴν καρδιὰ γύριζε γιὰ ὧρες στὸ ἴδιο μέρος, μαζεύοντας τὰ λείψανα τοῦ ἀγαπημένου του παιδιοῦ, καὶ δύναμι δὲν εἶχε πιὰ γιὰ ἐκδίκηση.

Ὅταν ἀνέβηκε πάλι ὁ Λυγκεὺς στὸ κατάρτι, τὸ σκοτάδι εἶχε πιὰ κρύψει τὰ δυὸ καράβια. Κουρασμένοι ἀκουμποῦσαν οἱ Ἀργοναῦτες στὰ κουπιὰ καὶ ἄκουγαν τὴ φωνὴ τοῦ σκοποῦ τους, ποὺ κατέβαινε ἀπὸ τὰ ὕψη, ἥσυχη, μελαγχολική, σὰν τὴν νύχτα ποὺ τοὺς τριγύριζε.

— «Τὸ πλοῖο εἶναι μακριά, στὸ κατάστρωμα σέρνονται τὰ πανιά, μὲ τὰ κουπιὰ παίζει ἡ θάλασσα. Σιωπηλοὶ στέκονται οἱ ναῦτες καὶ κυτάζουν τὸν βασιλιά τους, ποὺ μονάχος κάθεται στὴν πρύμη μὲ τὸ κεφάλι του ἀκουμπι-

σμένο στὰ δυό του χέρια. Λὲν κλαίγει, δὲν σαλεύει, μοιάζει νὰ κοιμᾶται, καὶ ὅμως τὰ μάτια του ἀνοιχτὰ κυτάζουν τὴν νύχτα κατὰ τὸ μέρος μας.

Τὰ κύματα σιγὰ σιγὰ τραβοῦν τὸ πλοῖο κατὰ τὴν Κολχίδα. Τὰ κύματα νανουρίζουν τὸν Αἰήτη καὶ μουδιάζουν τὸν πόνο του, εἶναι φίλοι παρήγοροι. Ἡσυχία βασιλεύει ὁλόγυρα, ὅσο φθάνει τὸ μάτι !»

Καὶ μὲ φωνὴ σιγανὴ ἐξακολούθησε :

— «Ἀμφιτρίτη, ποὺ κατοικία ἔχεις τὰ βάθη τῆς θάλασσας, ἁπλώνεις τὰ λευκά σου χέρια καὶ τὰ κύματα στὸ θέλημά σου ἡμερεύουν· χαμογελᾶς καὶ ἡ πλατειὰ θάλασσα σοῦ ἁπαντᾶ μὲ τὸ ἀτέλειωτο σιγανό της γέλιο.

Βασίλισσα γαλανομάτα, μεσίτεψε στὸν Ποσειδῶνα, τὴ φοβερή του τρίαινα μὴν τὴν κουνήσει. Στεῖλε τὰ δελφίνια σου γύρω στὸ καράβι μας, καὶ πὲς τοῦ Εὔρου νὰ μᾶς φουσκώσει τὰ πανιά. Νηρηΐδες, κόρες ἀφροστεφανωμένες, ποὺ παίζετε μὲ τὰ κύματα, δείξετε σεῖς τὸν δρόμο ποὺ πάει στὴν Πατρίδα...».

Σιγὰ σιγὰ ἔσβυσε ἡ φωνὴ καὶ κανένας κρότος δὲν τάραξε πιὰ τὴν νύχτα.

---

Πολλὰ καὶ περίεργα πράγματα ἀντίκρυσαν οἱ Ἀργοναῦτες στὸ ταξίδι τους· τί φουρτοῦνες, τί κινδύνους, τί δυσκολίες χρειάστηκε νὰ ὑπερνικήσουν πρὶν φθάσουν στὴν Ἰωλκό. Τὶς Σειρῆνες, αὐτὰ τὰ πουλιὰ μὲ γυναίκας κεφάλι, ποὺ ἐλκύουν τοὺς ναῦτες μὲ τὸ τραγοῦδι τους καὶ τοὺς τρῶνε μόλις πέσουν στοὺς βράχους των, τὶς πέρασαν ἄβλαβοι, γιατὶ ἡ λύρα τοῦ Ὀρφέα ἦταν πιὸ μαγεύτρα ἀκόμα ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τους. Μὲ τὴ βοήθεια τῶν Νηρηΐδων ξέφυγαν τὸν κίνδυνο τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυβδης, καὶ τέλος ὕστερα ἀπὸ καιρὸ ἔφθασαν στὴν Ἰωλκό.

Ἐκεῖ ὅμως περίμενε τὸν Ἰάσονα μεγάλη συμφορά.

Ἐνόσω ἔλειπε, ὁ Πελίας εἶχε ξαναπιάσει τὸν πατέρα του καὶ τὸν εἶχε σκοτώσει, καὶ τώρα ἀρνοῦνταν νὰ παραδώσει τὸν θρόνο του.

Κλείστηκε ὁ Ἰάσων στὸ καράβι του, νὰ πενθήσει τὸν Αἴσονα, καὶ παρακάλεσε τὴ Μήδεια νὰ τὸν ἐκδικηθεῖ.

Γιὰ χάρη του πάλι ἔγινε ἡ Μήδεια φονιάς.

Πῆγε στὸ παλάτι τοῦ Πελία καὶ μεταμορφωμένη παρουσιάστηκε στὶς βασιλοπούλες, τὶς κόρες του.

— «Ἔχω γυρίσει πολλὰ μέρη», τοὺς εἶπε, «καὶ ἔχω μάθει πολλὰ πράγματα! Ἔχω μάθει κ' ἕνα μάγι ποὺ μόνο σὲ σᾶς θὰ τὸ μαρτυρήσω. Ἐκείνους ποὺ βρίσκονται πιὰ κοντὰ στὸν τάφο καὶ διακρίνουν ἤδη τὴν σκοτεινὴ πύλη τοῦ Ἅδη, ἐκείνους ξέρω νὰ τοὺς κάνω πάλι νέους καὶ δυνατούς, ὅπως ὅταν ἦσαν τριάντα χρονῶν. Ὁ πατέρας σας εἶναι γέρος· ἀφήσετε νὰ σᾶς τὸν ξανανιώσω.»

Καὶ γιὰ νὰ τὶς πείσει, ἔσφαξε ἕνα γέρικο κριάρι, τὸ ἔβρασε σ' ἕνα καζάνι μὲ βότανα, καὶ μὲ τὰ μάγια της τὸ ἔβγαλε πάλι ξαναζωντανεμένο, δυνατὸ καὶ νέο.

Πίστεψαν οἱ τρελὲς βασιλοπούλες καὶ σκότωσαν τὸν γέρο-πατέρα τους, μὰ ἀντὶ νὰ πεῖ

τὰ μάγια, ἡ Μήδεια χαμογέλασε μόνο τὸ κρύο της ἄχαρο χαμόγελο καὶ ἀδιάφορη γύρισε στὴν Ἀργώ.

Αὐτὸς ὁ φόνος ὅμως ἀντὶ νὰ βοηθήσει τὸν Ἰάσονα τὸν ἔβλαψε. Ἂν εἶχε ἔβγει τίμια καὶ παληκαρίσια νὰ πολεμήσει τὸν Πελία, ὅλοι θὰ τὸν ὑποστήριζαν· μὰ τώρα ποὺ εἶχε λερωθεῖ μὲ τὴν ἄσχημη αὐτὴ πράξη, οὔτε οἱ θεοὶ οὔτε ὁ λαὸς δὲν τὸν ἤθελαν πιά. Διωγμένος ἀναγκάστηκε ν' ἀφήσει τὴν πατρίδα του καὶ νὰ ζητήσει φιλοξενία ἀπὸ τὸν βασιλέα τὸν Κρέοντα στὴν Κόρινθο. Ἡ ἀτυχία ὅμως τὸν ἀκολουθοῦσε ὅπου πήγαινε. Ὁ ἀπαίσιος φόνος τοῦ Ἄψυρτου, ποὺ ἂν δὲν τὸν εἶχε κάνει, τὸν εἶχε τουλάχιστον ἐπιτρέψει, καὶ ὁ φόνος τοῦ Πελία, ποὺ τὸν εἶχε ζητήσει, δὲν μποροῦσαν νὰ μείνουν ἀτιμώρητοι.

Ὁ ἴδιος ἔνοιωθε ἀηδία γιὰ τὰ περασμένα καὶ ἀπέφευγε τὴ γυναῖκα του, ποὺ τοῦ θύμιζε τὶς πράξεις του. Προτιμοῦσε νὰ μένει κοντὰ στὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ Κρέοντος, τὴ Γλαύκη, καὶ μὲ τὴ γλύκα της καὶ τὰ γελαστά

της μάτια, νὰ ξεχνᾶ τὴν σκοτεινή, ἄγρια Μήδεια.

Μὰ ἡ Μήδεια τὸ κατάλαβε. Τὸν εἶχε ἀγαπήσει τρελά, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ τὸν πρωτοεῖδε, μὰ τώρα ποὺ αἰσθάνουνταν παραρριχμένη, ἡ ἀγάπη της γίνουνταν μῖσος ἀχαλίνωτο.

Μισοῦσε τὸν Ἰάσονα, μισοῦσε τὴ Γλαύκη, μισοῦσε ὡς καὶ αὐτὰ τὰ παιδιά της, τὰ δυὸ ἀγόρια της, ποὺ τῆς θύμιζαν τὸν ἄντρα της.

Παιδὶ ἀπὸ βάρβαρο τόπο, δὲν γνώριζε τὰ εὐγενικώτερα αἰσθήματα, ποὺ κάνουν τὸν ἄνθρωπο καὶ συγχωρεῖ, γι᾽ αὐτὸ καὶ ἡ ἐκδίκησή της ἔγινε φρικτή. Πῆρε ἀπὸ κάποιο κρυφό της σεντοῦκι ἕνα χρυσὸ στεφάνι καὶ ἕναν χιτῶνα ὁλοκέντητο. Μὲ ψεύτικα λόγια γλύκας καὶ ἀγάπης τὰ ἔστειλε στὴ Γλαύκη, παρακαλώντας την νὰ τὰ φορέσει γι᾽ ἀγάπη της.

Χαρούμενη στολίστηκε ἡ Γλαύκη μὲ τὰ καινούργια της δῶρα, καὶ μὲ λαφριὰ καρδιὰ ἔτρεχε ἀπὸ αὐθουσα σὲ αὐθουσα, σταματώντας σὲ κάθε καθρέφτη νὰ γελάσει στὴν ὄμορφη ἀντατάκλασή της. Ἔξαφνα ὅμως αἰσθάνθηκε σὰν κάτι νὰ τῆς καίει τὸ κορμί, καὶ τὸ στεφάνι

της ἄρχισε νὰ βαραίνει καὶ νὰ πονεῖ. Προσπάθησε νὰ τραβήξει τὸν χιτῶνα, μ' αὐτὸς κολλοῦσε στὸ σῶμα της, γύρεψε νὰ πετάξει τὸ στεφάνι, μ' αὐτὸ ὅλο καὶ περισσότερο τῆς ἔσφιγγε τὸ κεφάλι, καὶ μὲ μιᾶς ἄρχισαν φλόγες νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὸ μαγεμένο ροῦχο τῆς Μήδειας. Ἡ βασιλοπούλα ἔπεσε χάμω φωνάζοντας ἄγρια, καὶ τρομαγμένος ἔτρεξε ὁ Κρέων νὰ τὴ βοηθήσει, μόλις ὅμως ἔπιασε τὸ στεφάνι νὰ τῆς τὸ τραβήξει, τὸν κύκλωσαν κ' ἐκεῖνον οἱ φλόγες, καὶ ὅταν τρεχᾶτος ἔφθασε ὁ Ἰάσων, δὲν ηὗρε παρὰ τὰ καρβουνιασμένα πτώματα τοῦ βασιλιᾶ καὶ τῆς κόρης του.

Ἀναστατωμένος γι' αὐτὴ τὴν ἀγριάδα, ὥρμησε στὸ δωμάτιο τῆς γυναίκας του, μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ ἐκδικήσει τὸ φοβερὸ ἔγκλημα. Μὰ ἐκεῖ βρῆκε ἄλλη συμφορά. Στὸ πάτωμα κείτουνταν σκοτωμένα τὰ δυὸ παιδιά του, καὶ ἡ Μήδεια ἀνεβασμένη σὲ ἅρμα φλογερὸ ἔφευγε βιαστικὰ ἀπὸ τὸ παλάτι ἀφίνοντας πίσω της ἐρημιὰ καὶ δυστυχία.

Γιὰ τὴν Μήδεια δὲν ξέρει κανεὶς τί ἔγινε· ἄλλοι λένε πὼς πῆγε στὴν Ἀθήνα, ἄλλοι πὼς δὲν τὴν ξαναεῖδε πιὰ ψυχή. Ὁ Ἰάσων ὅμως ἔζησε ἀκόμα πολλὰ χρόνια. Τ' ὄνομά του ἀναφέρεται σὲ διάφορες ἐκστρατεῖες, καὶ παντοῦ φέρθηκε μὲ τὴ συνηθισμένη του παληκαριά, μὰ ποτὲ πιὰ δὲν ξαναβρῆκε τὴν παλιά του εὐτυχία, καὶ μόνη παρηγοριά του ἦταν ξαπλωμένος στὴ σκιὰ τοῦ παλιοῦ του καραβιοῦ νὰ ξαναθυμᾶται τὸν καιρὸ τῆς δόξας του. Ἐκεῖ μιὰ μέρα τὸν ηὗρε ὁ θάνατος. Τὰ ξύλα τῆς Ἀργῶς, σαπισμένα ἀπὸ τὸν καιρὸ καὶ τὴ βροχή, γκρεμίστηκαν μιὰ μέρα καὶ τὸν πλάκωσαν.

Ἔτσι τελείωσε ὁ Ἰάσων, ποὺ θὰ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ δοξασμένους ἥρωες, ἂν δὲν εἶχε ντροπιαστεῖ μὲ τόσους φόνους.

# ΘΡΥΛΟΙ

# Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ Ο ΜΙΔΑΣ

## Α΄

ΠΕΡΝΟΥΣΕ ὁ Διόνυσος καὶ τὰ δάση βούϊζαν ἀπὸ τὶς φωνὲς καὶ τὰ γέλια τῶν συντρόφων του.

Εἶχε πάει στὴ Θράκη, ὅπου τὸν καλοδέχτηκε ὁ βασιλιὰς τοῦ τόπου μὲ γιορτὲς καὶ πανηγύρια, καὶ ὕστερα πέρασε ἀπὸ τὸν Βόσπορο, κατέβηκε στὴ Φρυγία καὶ πῆγε πρὸς τὰ μέσα τῆς Ἀσίας, ὅπου τὸν περίμεναν καὶ ἄλλες χαρές.

Ἐκεῖνος ὡδηγοῦσε τοὺς συντρόφους του ποὺ ἀκολουθοῦσαν ἀκατάστατα, σκουντουφλών-

τας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ξεφωνίζοντας, γελώντας, χορεύοντας. Περίεργη καὶ παρδαλὴ ἦταν ἡ συνοδεία τοῦ Διονύσου. Ἄντρες, γυναῖκες, σάτυροι καὶ παιδιά, ὅλοι διασκέδαζαν καὶ ἔπιναν μαζί. Στὰ χέρια βαστοῦσαν σταφύλια, τὸ κεφάλι εἶχαν στεφανωμένο μὲ ἀμπελόφυλλα, καὶ κρασὶ ἀντλοῦσαν ἀπὸ χρυσὰ λαγήνια στολισμένα κ᾽ ἐκεῖνα μὲ κλῆμα καὶ κισσό.

Ἔμπρὸς πήγαινε ὁ θεὸς ὁ ἴδιος, ψηλός, ξανθός, μὲ τὸ χαμόγελο στὰ κόκκινα, ἀφράτα χείλια του, καὶ στὴ ράχη του κυμάτιζε μιὰ γούνα πάνθηρα. Στ᾽ αὐτιά του, στοὺς ὤμους του κρέμουνταν πλούσια τσαμπιὰ σταφύλια, καὶ ἀπὸ τὸ κεφάλι του ἔπεφταν ἀμπελόκλαδα, ποὺ τυλίγουνταν γύρω στὰ χέρια καὶ σ᾽ ὅλο τὸ σῶμα του. Κοντά του δυὸ πάνθηρες χρυσοὶ μὲ μαῦρες βοῦλες καὶ μὲ μαλακὲς ἀθόρυβες κινήσεις τὸν ἀκολουθοῦσαν πιστά.

Ἔξαφνα σταμάτησε ὁ θεὸς καὶ ρώτησε:

— «Ὁ Σειληνὸς ὁ γεροδάσκαλός μου ποὺ εἶναι;».

Ὁ Σειληνός, ποὺ ἄλλοτε σὰν πατέρας τὸν

εἶχε φροντίσει καὶ ἀναθρέψει, εἶχε γίνει ὁ πιστότερος ἀκόλουθος τοῦ μαθητῆ του, καὶ μὲ τ᾽ ἀστεῖα καὶ τοὺς μορφασμούς του διασκέδαζε ὅλη τὴ συντροφιά. Γι᾽ αὐτό, μόνο ποὺ τὸν ἀνέφερε ὁ θεός, ξέσπασαν ὅλοι σὲ ἀκράτητα γέλια· χτυποῦσαν τὰ χέρια τους, πηδοῦσαν στὸν ἀέρα, καὶ ἀνάμεσα στὰ γέλια καὶ στὶς φωνές τους ρωτοῦσαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο :

— «Τὸν Σειληνὸ ποιὸς τὸν ἔκρυψε ;... ἐσὺ ξέρεις τί γίνηκε ὁ γέρος ;... Ὁ Σειληνός ! ποῦ χάθηκε ὁ Σειληνός ;».

Μὰ κανένας δὲν ἤξερε ! Ἐπιτέλους ξετρύπωσε ἀνάμεσά τους ἕνας μικρὸς σάτυρος μὲ τὸ πρόσωπο κόκινο καὶ φουσκωμένο ἀπὸ πνιγμένα γέλια.

— «Ἐγὼ ξέρω, ἐγὼ ξέρω !» φώναξε κουνώντας τ᾽ αὐτιά του τὰ μυτερά. «Δέκα μέρες εἶναι τώρα ποὺ χάθηκε ! Ἤμουν κρυμμένος κάτω ἀπὸ μιὰ τριανταφυλλιὰ καὶ... εἶδα !».

Ὁ Διόνυσος τὸν χτύπησε λαφριὰ μὲ τὸ ραβδί του στὸ κεφάλι.

— «Παῦσε τὰ γέλια», εἶπε, «καὶ λέγε τί ξέρεις».

Ὁ Σάτυρος ἔκλεισε τὸ ἕνα μάτι, σούφρωσε τὸ πρόσωπό του νὰ μὴ γελάσει καὶ συνοδεύοντας τὴ διήγησή του μὲ μορφασμοὺς καὶ χειρονομίες ἄρχισε νὰ λέει :

— «Ὅταν φθάσαμε στὴν πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας, καὶ σύ, Διόνυσε, μᾶς τραβοῦσες στοὺς δρόμους σκορπώντας γύρω σου σταφύλια καὶ ἀμπελόφυλλα, περάσαμε κοντὰ σ' ἕνα περιβόλι, ποὺ ἐσὺ οὔτε τὸ παρατήρησες. Ὁ Σειληνὸς ὅμως, ζαλισμένος ἀπὸ τὸ κρασί, ποιὸς ξέρει τί φαντάστηκε πὼς ἔβλεπε, καὶ πετάχτηκε στὶς τριανταφυλλιὲς φωνάζοντας καὶ γελώντας δυνατά. Ἦταν ὁ περίφημος κῆπος τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλιᾶ, ποὺ καμαρώνει τὰ τριαντάφυλλά του, ὅπως ἐσὺ τ' ἀμπέλια σου. Μόλις λοιπὸν εἶδαν οἱ δραγάτες τὸν ξένο ποὺ κυλιοῦνταν μέσα στὰ λουλούδια, ἔτρεξαν φρικιασμένοι νὰ τὸν πιάσουν, τὸν ἔδεσαν μὲ ἁλυσίδες ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ τὸν πῆραν στὸ παλάτι. Ἄχ, νὰ τὸν εἶχες δεῖ τότε, βασιλιά μου, τὸν γεροδά-

σκαλό σου, κατακόκινο, μὲ τὰ μάτια γουρλωμένα καὶ τριαντάφυλλα δεμένα ὁλόγυρά του! Ἐμένα μ' ἔπιασε ἕνα γέλιο ἀβάσταχτο, καὶ οἱ δραγάτες παραξενεμένοι γύρισαν καὶ κύταξαν τὸν κρυψώνα μου. Τότε τὸ ἔβαλα στὰ πόδια καὶ σᾶς πρόφτασα λίγο ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα.

Μὰ νὰ βλέπατε τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων ὅταν περνοῦσα ἀστραπὴ ἐμπρός τους, σηκώνοντας σύννεφο τὴ σκόνη καὶ χτυπώντας τὰ πέταλά μου γιὰ νὰ τοὺς φοβίσω! Τρόμαζαν. Ἔκρυβαν τὰ μάτια τους καὶ μοῦ φώναζαν ξόρκια σὰν νὰ ἤμουν κανένας δαίμονας!».

Καὶ ὁ Σάτυρος ρίχτηκε στὰ χόρτα κλωτσώντας γύρω του ἀπὸ τὰ γέλια, χτυπώντας τὴ γῆ μὲ τὰ χέρια ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του. Ὁ ἴδιος ὁ Διόνυσος γέλασε, μὰ ἀνησυχοῦσε γιὰ τὸ δάσκαλό του καὶ θέλησε νὰ γυρίσει πίσω νὰ τὸν εὕρει. Τὴν ἴδια ὥρα ὅμως ἄκουσε ἕνα γνωστό του παχὺ γέλιο καὶ ξεχώρισε ἀνάμεσα στὰ δέντρα ὁλόκληρη συνοδεία ποὺ τὸν πλησίαζε.

Ἐμπρὸς πήγαινε ὁ Σειληνὸς καὶ βαστοῦσε

ἀπὸ τὸ χέρι κάποιον ἄνθρωπο παχὺ καὶ ψηλὸ ποὺ φοροῦσε στέμμα στὸ κεφάλι. Πίσω ἀκολουθοῦσαν πολῖτες διάφοροι.

— «Διόνυσε, βασιλιά μου!» φώναξε ὁ γέρος, «ἀλήθεια ἐγὼ εἶμαι· μὴ μὲ βλέπεις μὲ τόση ἀπορία. Δέκα μέρες ἔχω νὰ σὲ δῶ, ἀλλά, μὰ τ' ἀθάνατα σταφύλια σου, ἔτσι ἔκτακτα ποὺ μὲ φιλοξένησε τοῦτος ἐδῶ ὁ φίλος μου», δείχνοντας τὸν σύντροφό του, «οὔτε κατάλαβα τὸν καιρὸ ποὺ πέρασε. Σοῦ παρουσιάζω τὸν μεγάλο τὸν Μίδα, τὸν βασιλιὰ τῆς Φρυγίας, ποὺ ἔχει στὰ κελλάρια του τὸ καλύτερο κρασὶ τοῦ κόσμου. Οὔτε ἐσὺ δὲν θὰ τ' ἀπαρνιώσουν, γιέ μου!».

Ὁ Μίδας κορδωμένος κ' εὐχαριστημένος ἔκανε νὰ ὑποκλιθεῖ. Ὁ θεὸς γέλασε.

— «Ἀλήθεια λοιπόν, τόσο καλὰ σὲ φιλοξένησαν, γέρο;» εἶπε, «Τότε ὅμως πρέπει νὰ εὐχαριστήσομε τὸν εὐγενικὸ φίλο σου.

Λέγε, Μίδα, τί θέλεις νὰ σοῦ κάνω· ζήτησε ὅ,τι σοῦ λέει ἡ καρδιά σου, καὶ δὲν θὰ σοῦ τ' ἀρνηθῶ».

Ὁ Μίδας ἄνοιξε τὸ στόμα του, κοκίνισε, ἔκανε νὰ μιλήσει, σκόνταψε, καὶ ἐπιτέλους εἶπε :

— «Ἕνα θέλω μόνο· κάνε ὅ,τι ἀγγίξω, μάλαμα νὰ γίνεται !».

Ὁ Διόνυσος σήκωσε τὰ φρύδια του.

— «Πρόσεχε, βασιλιά, πρὶν ἀποφασίσεις, σκέψου το καλά !»

— «Σκέφθηκα καὶ ἀποφάσισα», φώναξε ὁ Μίδας, «καὶ ἄλλο τίποτα δὲν θέλω. Διόνυσε, δῶσε νὰ γίνει !».

— «Ἀφοῦ ἐπιμένεις !» εἶπε ὁ θεός, «πήγαινε, καὶ ὅ,τι ἀγγίξεις ἂς γίνεται μάλαμα».

Καταχαρούμενος ἔτρεξε σπίτι του ὁ Μίδας.

Μπῆκε στὸ περιβόλι του καὶ ἀμέσως θέλησε νὰ δοκιμάσει τὸ καινούργιο του χάρισμα. Ἄγγιξε ἕνα φύλλο κ' ἐκεῖνο ἔχασε τὴ φρεσκάδα του καὶ ἔγινε κρύο καὶ χρυσό. Χάϊδεψε ἕνα τριαντάφυλλο καὶ τὸ εἶδε νὰ κιτρινίζει καὶ νὰ βαραίνει. Πάτησε τὰ χόρτα καὶ τὰ αἰσθάνθηκε ποὺ σκλήραιναν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του. Ἔτρεχε δεξιά, ἀριστερά, πάνω, κάτω, σ' ὅλα τὰ δρομαλάκια, ἀγγίζοντας ὅλα καὶ πέτρες

καὶ λουλούδια καὶ τοὺς μαρμάρινους στύλους ἀκόμα ποὺ τριγύριζαν τὸ περιβόλι, καὶ ὅλα γίνουνταν χρυσὰ μὲ τὴν ἀφή του.

Στὸ τέλος ἀποκαμωμένος κάθισε σ' ἕνα ὁλόχρυσο κάθισμα καὶ μὲ καμάρι κύταξε γύρω του. Ὅλα ἄστραφταν τώρα στὸν ἥλιο μεταμορφωμένα καὶ σὰν φυσοῦσε ὁ ἄνεμος χτυποῦσαν τὰ μαλαματένια τριαντάφυλλα στὰ κλωνάρια καὶ ἠχοῦσαν σὰν καμπανάκια. Τρομαγμένα πέταξαν τὰ πουλιὰ καὶ οἱ πεταλοῦδες. ἔφυγαν ἀπὸ τὸ περιβόλι.

Ὁ Μίδας δὲν χόρταινε τὸ ἔργο του.

— «Γιὰ δές!» φώναξε σὲ μιὰ δούλα του, «ὄμορφος δὲν εἶναι ὁ κῆπος μου;»

Ἐκείνη ζάρωσε τὰ χείλια της.

— «Κρῖμα στὰ ὄμορφα τριαντάφυλλα!» εἶπε.

— «Ἔ; τί ἐννοεῖς;» ρώτησε ξαφνισμένος ὁ Μίδας.

Ἐκείνη ἔπιασε ἕνα λουλοῦδι καὶ θέλησε νὰ τὸ κόψει, μὰ τὸ μάλαμα τῆς πόνεσε τὰ δάχτυλα.

— «Οὔτε ζοῦν οὔτε μυρίζουν», εἶπε καὶ τὸ ἄφησε· «ἔφυγε ἡ ψυχή τους».

Ὁ Μίδας πειράχτηκε.

— «Γιὰ νὰ σοῦ πῶ!» εἶπε θυμωμένα, «καλύτερα θὰ ἔκαμινες νὰ μὴ μιλᾶς γιὰ πράγματα ποὺ δὲν ξέρεις καὶ νὰ μὴν κρίνεις καὶ ἐπικρίνεις ὅ,τι κάμνει ὁ βασιλιάς σου. Πήγαινε τώρα καὶ φέρε μου λίγο ἀπὸ τὸ περίφημο κρασί μου, ποὺ τὸ ἀγαποῦσε τόσο ὁ Σειληνός, ποὺ νὰ τὸν ἔχει πάντα ὁ Ζεὺς στὴν προστασία του. Δίψασα μ' ὅλα αὐτὰ τ' ἀστεῖα».

Τοῦ ἔφεραν λοιπὸν ἕνα δίσκο φορτωμένο πλούσια φαγητὰ καὶ κρασιά. Εὐχαριστημένος ἄπλωσε τὸ χέρι, μὰ μόλις ἄγγιξε τὸ ψωμί του αἰσθάνθηκε πὼς κρύωνε καὶ γίνουνταν χρυσό· τὸ ἴδιο μὲ τὸ κρέας καὶ μὲ τ' ἄλλα φαγητά. Καὶ σὲ λίγο, ἐμπρὸς στὰ τρομαγμένα μάτια του δὲν ἔμενε παρὰ χρυσάφι γιαλιστερὸ καὶ πολύτιμο, μὰ ποὺ διόλου δὲν λιγόστευε τὴν πεῖνα του.

— «Τοὐλάχιστον ἂς πιῶ κάτι!» σκέφθηκε ἀπογοητευμένος, μὰ μόλις πλησίασε τὸ κρασὶ στὰ χείλια του ἔγινε κι αὐτὸ μάλαμα στερεό.

Ὁ Μίδας τὰ ἔχασε.

— «Μὰ τί κατάρα εἶν' ἐτούτη !» φώναξε· «γρήγορα, φέρετε ἄλλο φαγί !».

Ἔτρεξαν οἱ δοῦλοι καὶ τοῦ παρουσίασαν καινούργια ὀρεχτικὰ φαγητά, μὰ πάλι τὸ ἴδιο γίνηκε.

— «Ἀλλοίμονό μου ! πέθανα !» φώναξε ὁ δύστυχος ὁ βασιλιὰς ποὺ αἰσθάνουνταν πεῖνα καὶ δίψα δυνατή. Ἀπελπισμένος κυλιοῦνταν στὸ χρυσὸ χορτάρι, κλαίγοντας καὶ παρακαλώντας :

— «Διόνυσε, βοήθησε, ἐλέησέ με, πάρε τὸ δῶρο σου πίσω, δὲν τὸ θέλω· μὴ μ' ἀφήσεις νὰ πεθάνω ! Διόνυσε, λυπήσου με, ἄκουσέ με !».

Καὶ ὁ Διόνυσος τὸν ἄκουσε. Καλόκαρδος, χαμογέλασε μὲ τὴν ἀπελπισία τοῦ Μίδα καὶ τοῦ φώναξε :

— «Σῦρε κάτω στὴ Λυδία· ἐκεῖ τρέχει ἕνα ποτάμι, ὁ Πακτωλός. Ἔμπα στὰ νερά του καὶ θὰ σοῦ περάσει τὸ κακό».

Καὶ ἀλήθεια, μόλις ρίχθηκε ὁ Μίδας στὸ ποτάμι αὐτὸ τοῦ ἔφυγε τὸ δῶρο τοῦ θεοῦ,

καὶ ἔγινε πάλι ἄνθρωπος ἁπλὸς σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους.

Τὸ ποτάμι ὅμως ἀπὸ τότε κυλάει μάλαμα ρευστὸ στὰ κύματά του καὶ χρυσώνει τὶς πέτρες ποὺ βρέχει στὸ διάβα του.

## Β΄

Ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὴ τὴν ἱστορία ὁ Μίδας σιχάθηκε τὸ μάλαμα, μαζὶ καὶ τὸ παλάτι καὶ τὰ πλούτη του, καὶ προτιμοῦσε νὰ γυρίζει στὰ δάση, μυρίζοντας τὴ δροσιά τους, κυτάζοντας τὸ πράσινο φύλλωμα, ξεχνώντας τελοσπάντων τὸ χρυσό του περιβόλι ποὺ καὶ στὰ ὄνειρά του ἀκόμα τὸν παίδευε καὶ τοῦ θύμιζε τὸ πάθημά του.

Στὴν καινούργια αὐτὴ ζωή του συναντοῦσε συχνὰ στὰ βουνὰ τὸν θεὸ τὸν Πάνα, καὶ σὲ λίγο ἔγινε πιστὸς ἀκόλουθος καὶ θαυμαστής

του. Όλα του τὰ θαύμαζε, τὴν ἐξυπνάδα του, τὴ γρηγοράδα του, μὰ προπάντων τὴ μουσική του, ποὺ τὴν εὕρισκε ἀνώτερη καὶ ἀπ' τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ τραγούδια.

Ὁ Πὰν κολακεύονταν μὲ τὰ λόγια του καὶ μιὰ μέρα ἀποφάσισε νὰ μετρηθεῖ μὲ τὸν ξανθόμαλλο θεό, νὰ δεῖ ποιὸς θὰ νικοῦσε. Ὁ Μίδας δὲν εἶχε ἀμφιβολίες, ἤθελε μάλιστα νὰ ἦταν ἐκεῖνος κριτής, νὰ μποροῦσε μόνος του νὰ στεφανώσει τὸν Πᾶνα μὲ τὴ δάφνη τῆς νίκης, μὰ οἱ δυὸ θεοὶ προτίμησαν κριτή τους τὸν γέρο Τμῶλο (τὸν θεὸ τοῦ ψηλοῦ βουνοῦ τῆς Λυδίας, ποὺ πῆρε τ' ὄνομά του) καὶ τὶς νεράϊδες του.

Μαζεύτηκαν λοιπὸν ὅλοι σ' ἕνα ὄμορφο ἡλιολουσμένο μέρος καὶ ὁ ἀγώνας ἄρχισε. Πρῶτα ἔπαιξε ὁ Πὰν καὶ τὸ τραγοῦδι του, ζωηρὸ καὶ ἰδιόρρυθμο, ἐνθουσίασε τὸν Μίδα. Ὄμορφο ἦταν βέβαια καὶ ἅρμοζε μὲ τὶς πέτρες, τοὺς βράχους καὶ τὰ ἄγρια δάση ποὺ κατοικοῦσε ὁ Πάν, καὶ οἱ ἀλλόκοτοι ἦχοι ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴ σύριγγά του εἶχαν χάρη καὶ γλύκα μεγάλη.

Ὁ Μίδας δὲν βαστιοῦνταν ἀπὸ τὴ χαρά του, φώναζε, χτυποῦσε τὰ χέρια, πηδοῦσε ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του.

Παραξενεμένος τὸν κύταζε ὁ Ἀπόλλων, ἔπειτα γύρισε στὴ λύρα του καὶ τὸ βλέμμα χαμένο στὸν ὁρίζοντα ἄρχισε ν' ἀγγίζει τὶς χορδές.

Ὁ Μίδας χαμογέλασε εἰρωνικὰ καὶ κάθισε πάλι στὴν πέτρα του. Τοὺς γλυκοὺς ἤχους τῆς λύρας, ποὺ πότε γελοῦσαν, πότε ἔμοιαζαν σὰν παράπονο, πότε ξέσπαζαν σὲ χαρὰ ἀκράτητη, τὶς ἄφινε νὰ περνοῦν ἀπαρατήρητες καὶ μὲ περιφρόνηση συλλογίζουνταν, ὅτι ἐμπρὸς στὴ φλογέρα τοῦ φίλου του τὸ χρυσὸ ὄργανο τοῦ θεοῦ ἦταν σαχλὸ καὶ ἄνοστο.

— «Ὦ Πάνα! ἀνίκητε! ποιὸς σὲ περνᾶ ἐσένα;» μουρμούριζε.

Κ' ἔτσι ὅταν ξέσπασαν οἱ νεράϊδες σὲ ἐνθουσιασμένες φωνές, καὶ εἶδε τὸν Τμῶλο νὰ δίνει τὴ δάφνη στὸν Ἀπόλλωνα, τὸν ἔπιασε ἀγανάκτηση μεγάλη.

— «Μὰ κουφοὶ εἶστε; μὰ νοῦ ἔχετε; μὰ

αὐτιὰ δὲν σᾶς ἔδωκε ὁ Δίας ;» ξέσπασε. «Τὸν Ἀπόλλωνα στεφανώνετε καὶ τὸν Πᾶνα περιφρονεῖτε ; γνώση ἔχετε ; κριτὲς λέγεστε καὶ κρίση δὲν ἔχετε ;...»

Κανένας δὲν τὸν πρόσεχε, μὰ ὁ Ἀπόλλων ὀν κύτ αζε μὲ περιέργεια.

— «Σώπα !» τοῦ διέταξε καὶ ὁ Μίδας φοβισμένος, ὑπάκουσε.

Ὁ θεὸς τὸν πλησίασε, στάθηκε ἐμπρός του, ψηλός, λαμπρὸς στὴν νίκη καὶ στὴ δόξα του, καὶ στὰ μάτια του ἄστραψε κάποιο γέλιο.

— «Μὴν κρίνεις ὅ,τι δὲν καταλαβαίνεις, Μίδα !» εἶπε σοβαρά, «θαρρῶ ὅμως πὼς ὁ Ζεὺς σ᾽ ἀδίκησε, καὶ πρέπει ἐγὼ νὰ διορθώσω τὸ σφάλμα τοῦ πατέρα μου.»

Καὶ ξαφνικὰ ἔπιασε τ᾽ αὐτιὰ τοῦ βασιλιᾶ καὶ τὰ τράβηξε δυνατά.

— «Ἔτσι !» εἶπε, «τώρα θ᾽ ἀκοῦς καλύτερα.»

Καὶ ἔφυγε κατὰ τὸ δάσος σέρνοντας πίσω του συννεφάκι πολύχρωμο, τὶς νεράϊδες πνιγμένες στὰ γέλια.

Σὰν βρέθηκε μονάχος ὁ Μίδας, συνῆλθε λιγάκι καὶ σήκωσε τὸ χέρι στὰ πονεμένα του αὐτιά, μὰ ξαφνίστηκε γιατὶ τὰ δάχτυλά του συνάντησαν κάτι τριχωτό. Ψηλάφησε προσεκτικώτερα καὶ μὲ μιᾶς ἄρχισε νὰ κλαίει ἀπελπισμένα. Τ' αὐτιά του εἶχαν γίνει μεγάλα καὶ τριχωτὰ σὰν τοῦ γαϊδουριοῦ.

Ντροπιασμένος, φοβισμένος, τρέμοντας μὴ τὸν δεῖ κανείς, γύρισε κρυφὰ στὸ παλάτι του.

Τὴν ἄλλη μέρα παρουσιάστηκε στοὺς πολίτες του, φορώντας ἕνα μεγάλο κόκινο σαρίκι στὸ κεφάλι, καὶ ὅλοι θαύμασαν καὶ μιμήθηκαν τὸ καινούργιο αὐτὸ κάλυμμα, γιατὶ βασιλιὰς τὸ φοροῦσε.

Στὴν ντροπή του ὁ Μίδας, εὕρισκε λίγη παρηγοριὰ ὅταν σκέπτουνταν ὅτι ἔτσι θὰ ἔμενε κρυφὸ τὸ πάθημά του, μὰ σὲ λίγο κατάλαβε μὲ λύπη του, ὅτι ἕνας ἄνθρωπος τουλάχιστον ἔπρεπε νὰ δεῖ τ' αὐτιά του, ὁ κουρέας του.

Τὸν φώναξε λοιπόν, τὸν ἔβαλε πρῶτα νὰ ὁρκιστεῖ σ' ὅλους τοὺς θεούς, καὶ στὴ ζωή του, νὰ μὴ μαρτυρήσει τίποτε ἀπ' ὅ,τι θὰ ἔβλεπε,

τὸν φοβέρισε πὼς θὰ τοῦ ἔκοβε τὸ κεφάλι, ἂν ἔλεγε τὸ παραμικρό, καὶ στὸ τέλος ξεσκέπασε τὸ κεφάλι του.

Ὅλοι οἱ κουρεῖς εἶναι φλύαροι, μὰ ἐτοῦτος ἦταν χειρότερος καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Μέρα νύχτα τὸν ἔτρωγε τὸ μυστικό του, δὲν τολμοῦσε νὰ πεῖ τίποτε σὲ κανέναν φίλο του, μὰ αἰσθάνουνταν ὅτι θ' ἀρρωστοῦσε ἂν αὐτὸ τὸ μαρτύριο τῆς σιωπῆς βαστοῦσε ἀκόμα πολὺν καιρό. Μιὰ μέρα λοιπὸν βγῆκε ἀπὸ τὴ χώρα, ἄνοιξε μιὰ τρύπα στὴ γῆ, καὶ σὰν βεβαιώθηκε πὼς ἦταν μονάχος, ἔσκυψε καὶ τρεῖς φορὲς φώναξε μέσα στὸν λάκκο :

— «Ὁ βασιλιὰς ὁ Μίδας ἔχει γαϊδάρου αὐτιά, σταχτιά, μεγάλα καὶ τριχωτά !»

Ἔπειτα ἔρριξε πάλι χῶμα στὴν τρύπα καὶ ξελαφρωμένος γύρισε σπίτι του.

— «Μαζὶ μὲ τὰ λόγια μου, πάει καὶ τὸ μυστικὸ μὲ τὰ βάσανά του!» ἔλεγε μὲ ἀνακούφιση.

Μὰ στὸν λάκκο ἐπάνω φύτρωσε καλαμιὰ καὶ σὲ λίγο ψιθυρίζουνταν σ' ὅλη τὴ χώρα,

ὅτι σὰν φυσᾶ ὁ ἄνεμος τὰ καλάμια λένε ἕνα περίεργο μυστικό.

Ὅλοι ἔτρεχαν νὰ δοῦν αὐτὸ τὸ θαῦμα, καὶ ἀλήθεια, μὲ τὸ παραμικρὸ ἀεράκι λύγιζαν καὶ μουρμούριζαν τὰ καλάμια καὶ καθαρὰ ξεχώριζαν τὰ λόγια.

— «Ὁ βασιλιὰς ὁ Μίδας ἔχει γαϊδάρου αὐτιά, σταχτιά, μεγάλα καὶ τριχωτά!»

Κ' ἔτσι μαθεύτηκε σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη τὸ μυστικὸ τοῦ καημένου τοῦ βασιλιᾶ, κ' ἔτσι τὸ ξέρομε κ' ἐμεῖς τώρα.

# Ο ΑΡΙΩΝ

Η ΛΕΣΒΟΣ, τὸ ὄμορφο λουλουδισμένο νησὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, μετροῦσε ἀνάμεσα στὰ παιδιά της ποιητές, ποὺ τὰ τραγούδια τους τὸν κόσμο συγκινοῦσαν.

Στοὺς πράσινους λόφους τῆς Μυτιλήνης γεννήθηκε ὁ Πιττακός, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ μεγάλους σοφοὺς τῆς Ἑλλάδας· στοὺς ἄγριους βράχους τῆς Ἐρεσσοῦ ἔζησε καὶ ἀγάπησε ἡ ποιήτρια Σαπφώ· στὴ Μέθυμνα ὅμως ἀνήκει ἡ δόξα τοῦ Ἀρίωνα.

Τώρα τ᾽ ὄνομά του δὲν μᾶς λέγει πιὰ τίποτα, ἴσως μόνο νὰ ξυπνᾶ καμιὰ ἀμυδρὴ ἐνθύμη-

ση, ὅτι ἦταν καὶ αὐτὸς ποιητὴς σὰν τόσους ἄλλους ποὺ ἀκοῦμε πὼς ἔζησαν, καὶ ποτὲ δὲν γνωρίσαμε. Καὶ ὅμως ἦταν ἕνας καιρὸς ποὺ ἀπ' ὅλες τὶς γωνιὲς τῆς γῆς ξεκινοῦσαν ἄνθρωποι γιὰ ν' ἀκούσουν τὰ τραγούδια του, καὶ ὅταν τ' ἄκουγαν ξεχνοῦσαν καὶ κόπους καὶ πίκρες καὶ μαγεμένοι κάθουνταν στὰ πόδια του, καὶ κύταζαν τὸ πρόσωπό του, καὶ δὲν τοὺς ἔμελλε πιὰ τίποτε ἄλλο στὸν κόσμο.

Ὁ Ἀρίων γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε στὴ Λέσβο.

Ἐκεῖ πρώτη φορὰ τραγούδησε, ἐκεῖ ἔνοιωσε τὴ μεγάλη του δύναμη, ποὺ τὸν ἔκαμνε ἀνώτερο ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὅταν ὅμως ἀντρώθηκε καὶ θέλησε ν' ἁπλώσει τὰ φτερά του, βρέθηκε στενὴ καὶ μικρὴ ἡ γῆ ἡ πατρική του, καὶ αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ φύγει, νὰ ταξιδέψει, νὰ δεῖ καινούργιους τόπους.

Ἄφησε τὴ Λέσβο καὶ πῆγε κατὰ τὴν τύχη του.

Ὅπου σταματοῦσε στὰ ταξίδια του, ὅπου καὶ ἂν ἔπιανε τὴ λύρα του, ὅπου καὶ ἂν ἔλεγε τὰ

τραγούδια του, οἱ ἄνθρωποι ἄφιναν τὴ δουλειά τους καὶ μαζεύουνταν γύρω του καὶ τὸν λάτρευαν σὰν θεό. Παντοῦ εὕρισκε φιλοξενία, ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν, λένε μάλιστα πὼς οἱ ἄγριοι λύκοι τῶν βουνῶν τὸν ἀκολουθοῦσαν πιστά, ἡμερεμένοι ἀπὸ τὴν τέχνη του.

Ἕνας ὅμως τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν θαύμαζε περισσότερο ἀπ' ὅλους· ἦταν ὁ Περίανδρος, ὁ ἄρχοντας τῆς Κορίνθου, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς τῆς Ἑλλάδας, ποὺ σ' ὅλη τὴ ζωή του στάθηκε φίλος πιστὸς κοντά του.

Ἔτσι ἔγινε ποὺ τὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ κατήντησε σπίτι τοῦ Ἀρίωνα καὶ ὅταν ἐπέστρεφε ὁ τραγουδιστὴς ἀπὸ τὶς περιοδεῖες του, πάντα ἐκεῖ κατέληγε, καὶ ἔμενε κοντὰ στὸν φίλο του, ὡς στὴν ὥρα ποὺ τὸν ἔπιανε πάλι ἡ ὄρεξη τοῦ ταξιδιοῦ καὶ ἔφευγε μὲ τὴ λύρα στὸ χέρι, καὶ τὴ φωτιὰ τῆς ἔμπνευσης στὰ μάτια.

Μιὰ μέρα ἔμαθε ὅτι στὴ Σικελία θὰ γίνουνταν μεγάλος ἀγώνας μουσικός.

Ἔφυγε ἀμέσως καὶ ἔφθασε στὸ νησὶ λίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη

τὰ Ἑλληνικὰ εἶχαν μαζευτεῖ ἐκεῖ ποιητὲς καὶ μουσικοί, φημισμένοι καὶ ἄγνωστοι, νέοι καὶ γέροι, ἄλλοι μὲ λύρες, ἄλλοι μὲ φλογέρες, ὅλοι μάστοροι στὴν τέχνη τους, ὁ Ἀρίων ὅμως τοὺς νίκησε ὅλους.

Μὲ τὸ τραγοῦδι του μάγεψε ὅσους τὸν ἄκουσαν, ἀκόμα καὶ τοὺς πιὸ φανατισμένους ἀντιπάλους του. Τοὺς τραγούδησε γιὰ ἄνοιξη καὶ ἀγάπη, γιὰ ἡρωϊσμὸ κ' ἐνθουσιασμό· τοὺς ἔκανε γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ νοιώσουν ὅλα τὰ ὄνειρα, ὅλη τὴν νοσταλγία τῆς καρδιᾶς του, τοὺς ἔρριξε στὰ γόνατα ἐμπρός του, δούλους του δαμασμένους ἀπὸ τὴν ἀνώτερη ψυχή του.

Καὶ τοῦ ἔδωσαν τὸ χρυσὸ στεφάνι τῆς νίκης, καὶ τοῦ χάρισαν πλούτη, καὶ σὰν θέλησε νὰ φύγει, τοῦ ἀρμάτωσαν καράβι δικό του, καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ εὐχήθηκαν εὐτυχία καὶ δόξα καὶ χαρά.

Συγκινημένος στέκουνταν ὁ Ἀρίων στὴν ἀψηλὴ τὴν πρύμη καὶ ἔβλεπε τὴν κιτρινόχρυση γῆ νὰ χάνεται στὸν ὁρίζοντα, καὶ ὅταν δὲν φαίνουνταν πιὰ τίποτε, μόνο ἡ θάλασσα

ποὺ ἄστραφτε στὸν ἥλιο, στέναξε καὶ γύρισε νὰ κατέβει ἀπὸ τὴν πρύμη.

Ἐμπρός του ὅμως εἶδε τοὺς ναῦτες ὅλους μαζεμένους, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, ποὺ τὸν κύταζαν μὲ μάτια σκληρά, ἔχθρα γεμᾶτα.

Ὁ Ἀρίων σταμάτησε.

— «Τί θέλετε;» ρώτησε.

— «Πολλὰ πράματα θέλομε ἐμεῖς» φώναξε ἕνας, «καὶ πρῶτα πρῶτα θέλομε νὰ σὲ ρίξομε στὴ θάλασσα».

— «Τί σᾶς ἔκανα;» ρώτησε πάλι ὁ Ἀρίων· «Ἂν ζητᾶτε χρήματα, νά, ἐκεῖ στὰ πόδια σας εἶναι τὰ δῶρα ποὺ μοῦ χάρισαν οἱ πατριῶτες σας. Ἐκεῖ ἔχετε στολίδια, χρυσάφια καὶ πλούσια ροῦχα, πάρετέ τα, τί τὰ θέλω ἐγώ; Τὴ ζωή μου ὅμως, ἂν μοῦ τὴν πάρετε, τί ὄφελος θὰ εἶναι γιὰ σᾶς;»

— «Πὲς καλύτερα, τί θὰ μᾶς ὠφελήσει ἂν σοῦ τὴν ἀφήσομε», φώναξε ἄγρια ἕνας ἄλλος, «ζωντανὸς μπορεῖς νὰ μᾶς μαρτυρήσεις στὸ πρῶτο λιμάνι ποὺ θ' ἀράξομε, καὶ νὰ μᾶς στείλεις στὴν κρεμάλα· πεθαμένος ὅμως στὰ βάθη

τῆς θάλασσας, τί κακὸ μπορεῖς νὰ κάνεις ;»

— «Βέβαια», φώναξαν καὶ οἱ ἄλλοι, «ἂν τὸν φᾶνε τὰ ψάρια, ἂν τὸν πνίξουν τὰ κύματα, ἂν τὸν θάψουν τὰ φύκια, ποιὸς θὰ τὸ μάθει ποτέ ; Πήδα μονάχος σου, τραγουδιστή, μὴ σὲ ρίξομε μὲ τὰ χέρια μας στὸ νερό !»

Ὁ Ἀρίων τοὺς κύταξε μαζεμένους ἐμπρός του, ποὺ φώναζαν καὶ φοβέριζαν, ἑνωμένοι ὅλοι στὸν φθόνο τους γιὰ κεῖνον, ποὺ τὸν αἰσθάνουνταν ἀνώτερό τους, καὶ τὸν ἔπιασε ἀηδία.

— «Μὴ μ' ἀγγίξετε», φώναξε, «μόνος μου θὰ πεθάνω, μὰ πρῶτα θὰ πῶ τὸ τελευταῖο μου τραγοῦδι !»

Τοὺς γύρισε τὴν πλάτη, ἀνέβηκε τὸ ψηλότερο σκαλί, κ' ἐκεῖ στάθηκε, ὄρθιος, μὲ τὸ χρυσὸ στεφάνι στὸ κεφάλι, στὸ χέρι τὴ λύρα του, ὄμορφος σὰν θεὸς τοῦ Ὀλύμπου.

Ἐμπρός του ἁπλώνουνταν ἡ θάλασσα ἥσυχη, ἀπέραντη μὲ ὁμορφιὰ αἰώνια. Τότε ξέχασε τὴν ἀνθρώπινη προστυχιά, ἡ πίκρα ἔφυγε ἀπὸ τὴν καρδιά του· ἕνα μόνο ἤξερε, ὅτι θὰ πέθαινε,

ὅτι θὰ χάνουνταν, ὅτι ἦταν τελευταία φορὰ ποὺ ἔβλεπε τὴ φύση, τελευταία φορὰ ποὺ ἡ ὀμορφιά της θὰ ξυπνοῦσε μέσα του ἀπάντηση.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ τραγοῦδι του ἦταν τὸ τελειότερο ποὺ εἶπε ποτέ. Μόνος μὲ τὴ φύση ποὺ ἀγάπησε καὶ τραγούδησε, ἔλεγε γιὰ τελευταία φορὰ τὸν πόθο του, τὴ χαρά του ποὺ μποροῦσε ἀκόμα νὰ τῆς τὰ πεῖ, τὸν πόνο του ποὺ θὰ ἔφευγε καὶ δὲν θὰ τὴν ξανάβλεπε πιὰ ποτέ.

Τραγουδοῦσε, καὶ ἡ φωνὴ του ἦταν πότε σιγανὴ καὶ χαδιάρικη, πότε δυνατὴ καὶ φώναζε τὴν ἀγάπη του, ὡς ποὺ ὁ ἀέρας γέμισε μελωδία, ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἀντηχοῦσε τὸ τραγοῦδι του, τὰ ξύλα τοῦ καραβιοῦ ἄρχισαν νὰ τρέμουν, ἡ θάλασσα νὰ ταράζεται. Τότε μ' ἕνα μεγάλο πήδημα ρίχτηκε ὁ Ἀρίων στὸ θάνατο, μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοιχτα, τὸ τραγοῦδι στὰ χείλη, καὶ τὰ κύματα ἔκλεισαν ἀπάνω του.

Μὰ τὸ τραγοῦδι του ἀκόμα ἠχοῦσε στὸν ἀέρα· λὲς καὶ ἀμέτρητες φωνὲς τὸ εἶχαν πάρει καὶ τὸ ἐξακολουθοῦσαν θρηνώντας τὸ χαμό

του· καὶ οἱ ναῦτες τρομαγμένοι ρίχτηκαν στὰ κουπιὰ καὶ βιαστικὰ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ στοιχειωμένο ἐκεῖνο μέρος.

Ὁ Ἀρίων ὅμως δὲν πνίγηκε.

Μιὰ στιγμὴ εἶδε τὸ βαθυγάλαζο νερὸ ὁλόγυρά του, εἶδε ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του φοῦσκες πράσινες νὰ φεύγουν, σὰν νὰ βιάζουνταν νὰ ἔβγουν στὸν ἀέρα, καὶ μιὰ σκέψη πέρασε ἀπὸ τὸν νοῦ του· ἄχ, νὰ μποροῦσε κ' ἐκεῖνος μιὰ φορὰ ἀκόμα νὰ δεῖ τὸν ἥλιο, τὸν οὐρανό.

Μ' ὅλη του τὴ δύναμη κλώτσησε τὸ νερό, κ' ἔξαφνα αἰσθάνθηκε κάποιο σῶμα ποὺ τὸν ἔσπρωχνε, τὸν ἀνέβαζε στὴν ἐπιφάνεια. Ζαλισμένος κύταξε γύρω του· ἡ θάλασσα εἶχε γεμίσει δελφίνια καὶ ὁ ἴδιος κάθουνταν σὲ μιὰ πλάτη μαύρη καὶ γυαλιστερή, σ' ἕνα δελφίνι μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα. Τὰ ψάρια τὸν εἶχαν σώσει καὶ τώρα τὸν πήγαιναν ὅσο γρήγορα μποροῦσαν στὴν Κόρινθο.

Ἀφοῦ μὲ τὸ τραγοῦδι του καὶ ἄψυχα πράγματα συγκινοῦνταν, περίεργο βέβαια

δὲν ἦταν νὰ συγκινηθοῦν καὶ τὰ δελφίνια.

Γιὰ πολλὰ χρόνια ἔζησε ἀκόμα ὁ μεγάλος μουσικός, καὶ ὅταν ἦλθε ἡ ὥρα του νὰ πεθάνει, οἱ θεοὶ τὸν ἔβαλαν ἐκεῖνον καὶ τὴ λύρα του ἀνάμεσα στὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου λαμποκοποῦν ἀκόμη σήμερα.

ΤΕΛΟΣ

## ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

### ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΕΛΤΑ

***Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου.*** — *Δύο τόμοι, κοσμούμενοι μὲ 18 εἰκόνας καὶ 1 χάρτη τοῦ κ. Δ. Κωνσταντινίδη.*

***Παραμύθι χωρὶς ὄνομα.*** — *Περιέχον εἴκοσι τερπνότατα ἀναγνώσματα μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Δ. Κωνσταντινίδη.*

***Γιὰ τὴν Πατρίδα.*** — *Διήγημα ἱστορικὸ μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Ν. Λύτρα.*

***Παραμύθια καὶ ἄλλα.*** — *Μικρὰ διηγήματα ἀπὸ τοὺς πολέμους 1912-1913 διὰ παιδιά.*

***Τὰ ἀναγνωστικά μας.***

***Στοχασμοὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας.***

ΑΛΕΞΑΝΔ. ΔΕΛΤΑ

# ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΘΡΥΛΟΙ

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ